

Javna obravnava Pravil za delovanje trga z elektriko

Borzen objavlja javno obravnavo novih Pravil za delovanje trga z električno energijo, ki bodo dopolnila in v delih spremenila trenutno veljavna Pravila za delovanje trga z elektriko (Uradni list RS, št. [74/18](#), [62/19](#), [159/21](#) - popr. in [69/22](#)). Osnutek vključuje spremembe pripravljene na podlagi javnega posvetovanja o konceptu bilančnega obračuna objavljenega v mesecu februarju ([povezava](#)) in juniju ([povezava](#)) letošnjega leta ter predlogov in pripomb prejetih v okviru posvetovanja. Pravila prav tako implementirajo zahteve Zakona o oskrbi z električno energijo in Uredbe o določitvi smernic za izravnavo električne energije (EU) 2017/2195.

Javna obravnava je odprta med **19. 9. 2022 in 19. 10. 2022**. Pripombe, komentarje in predloge lahko zainteresirana javnost posreduje na obrazcu za pripombe na elektronski naslov pravila@borzen.si do zaključka javne obravnave najkasneje do 19. 10. 2022.

Ljubljana, 19. 9. 2022

Borzen, d.o.o.

Pojasnila k Pravilom za delovanje trga z električno energijo

Pravila izdaja Operater trga z električno energijo na podlagi Zakona o oskrbi z električno energijo (Uradni list RS, št. [172/21](#), v nadaljevanju ZOEE) in v delu bilančnega obračuna upoštevajo Uredbo Komisije o določitvi smernic za izravnavo električne energije (UREDBA KOMISIJE (EU) [2017/2195](#), v nadaljevanju EBGL) ter [Prilogo I.](#) odločitve ACER št. [18/2020](#) o harmonizaciji glavnih značilnosti bilančnega obračuna (v nadaljevanju ISH). Pravila Operater trga izda po predhodnem usklajevanju s sistemskim operaterjem in pred njihovo objavo v Uradnem listu Republike Slovenije pridobi soglasje Agencije za energijo.

Pravila so razdeljena na poglavja o splošnih določbah, trgu z električno energijo, bilančni shemi, evidentiranju pogodb, bilančnem obračunu in finančni poravnavi bilančnega obračuna, poglavja pa so za večjo preglednost dodatno razdeljena na podpoglavja.

SPLOŠNE DOLOČBE

V **splošnih določbah (1.-3. člen)** pravila opredelijo področja, ki jih urejajo za izvajanje gospodarske javne službe dejavnosti operaterja trga z električno energijo in dopuščajo možnost izdajanja navodil ter dodatnih pojasnil za posamezne določbe. Navodila operater trga pregledno objavlja na svoji spletni strani. V splošnih določbah so predstavljeni tudi pomeni uporabljenih izrazov, predstavljen je seznam uporabljenih krati.

TRG Z ELEKTRIČNO ENERGIJO

Poglavje **Trg z električno energijo (4.-15. člen)** določa, kdo so lahko udeleženci trga in obveznost članstva v bilančni shemi v primerih, ko sodelujejo na trgu kot aktivni udeleženci. V tem poglavju je opredeljen način poslovanja in ravnanja na trgu, opredeljen je register operaterja trga ter njegov informacijski sistem, skupaj z določili glede dostopa do informacijskega sistema in njegovo uporabo.

Novost v pravilih je možnost vzpostavitve platforme za objavo notranjih informacij, ki jo lahko operater trga kot del svojega informacijskega sistema vzpostavi za objavo notranjih informacij.

Določene so tudi obveznosti elektrooperaterjev in drugih upravljalcev zbirk v zvezi s posredovanjem informacij in podatkov, ki so potrebni za izvajanje nalog operaterja trga in za transparentno delovanje trga in zagotavljanje planskih podatkov.

V poglavju je določena dolžina obračunskega intervala 15 minut, ki kot časovna enota vpliva na različna področja trga, kot so evidentiranje obratovalnih napovedati in zaprtih pogodb ter interval bilančnega obračuna.

V tem poglavju se pravila navezujejo tudi na Pravila za prekinitvev in ponovno vzpostavitev tržnih dejavnosti in za poravnavo, na podlagi katerih lahko sistemski operater pod določenimi pogoji začasno prekine eno ali več tržnih dejavnosti. V primeru prekinitve tržnih dejavnosti se

Pravila trga ne uporabljajo in se do ponovne vzpostavitve trga uporabljajo Pravila za prekinitev tržnih dejavnosti, vključno s procesom bilančnega obračuna. Pravila se navezujejo tudi na predpis, ki ureja ukrepe omejevanja obtežb in omejitve porabe, in sicer se bilančni obračun v primeru, da ukrepi vplivajo na postopek in izračun bilančnega obračuna, izvede skladno z določbami tega predpisa.

BILANČNA SHEMA

Poglavje ***Bilančna shema (16.-45. člen)*** ureja poleg oblik članstva udeležencev trga v bilančni shemi tudi ureditev glede pogodb med končnimi uporabniki in dobavitelji v okviru t.i. odprtih pogodb, kjer količine vnaprej niso natančno določene, saj so znane šele po izvedbi meritev realizacije izmenjave električne energij na prevzemno-predajnih mestih. Poglavje določa tudi ureditev v okviru zaprtih pogodb, ki se sklepajo le med člani bilančne sheme in kjer so količine natančno določene. Količine v evidentiranih zaprtih pogodbah v registru operaterja trga se jemljejo kot uradne količine energije, ki jih udeleženci prejmejo ali oddajo ter so znane vnaprej. Večidel poglavja se osredotoča na postopek pridobitve članstva v bilančni shemi ter glede omejitve delovanja in prenehanja članstva.

V podpoglavju ***Pogodbe o članstvu (17.-24. člen)*** v bilančni shemi sta definirani dve možnosti članstva v bilančni shemi, in sicer kot bilančna skupina ali bilančna podskupina. Slednja je lahko uvrščena pod kateregakoli člana bilančne sheme, saj število ravnih podskupin ni omejeno.

Nadalje je definirana vsebina bilančne pogodbe, pogoji za sklenitev bilančne pogodbe, prav tako pa tudi sama narava in vsebina bilančne pogodbe. Natančno so določene tudi odgovornosti bilančne skupine. Bistveno pri določitih tega poglavja je ureditev datuma začetka učinkovanja sprememb v bilančni shemi, in sicer se kot merodajen podatek šteje tisti datum, ki je vpisan v evidenco članstva v bilančni shemi. Posebej so opredeljena tudi članstva elektrooperaterjev in izvajalca dejavnosti energetske borze.

Definirana je tudi vsebina pogodbe o izravnavi, s katero se član bilančne sheme uvrsti kot podrejeni član enega izmed drugih članov bilančne sheme in dobi status bilančne podskupine. Tudi v primeru podskupin so odgovornosti natančno določene. Določena je veljavnost datuma začetka učinkovanja sprememb glede članstva bilančne podskupine v bilančni shemi, kot je vpisan v evidenco članstva v bilančni shemi.

Ker se bilančna shema lahko tudi spreminja, so v tem podpoglavju omenjeni primeri prehodov med bilančnimi skupinami ali podskupinami, vendar so pogoji in časovne omejitve glede prehodov natančneje določeni podpoglavju o izvršilnih dnevih sprememb v bilančni shemi.

Določila v podpoglavju ***Odprte pogodbe o dobavi, pogodbe o agregiranju in zaprte pogodbe (25.-36. člen)*** določajo vrste odprtih pogodb in razmerja, ki jih odprte pogodbe opredeljujejo med dobavitelji in končnimi uporabniki omrežij. Odprte pogodbe določajo bilančno pripadnost prevzemno-predajnim mest oziroma natančneje merilnih točk, ki se jih skladno s Sistemskimi obratovalnimi navodili za distribucijski sistem električne energije (v nadaljevanju SONDSEE)

uvaja po novem tudi v pravila. Določene so vse možnosti podlag, s katerimi je lahko določena bilančna pripadnost merilne točke, ki mora imeti v vsakem trenutku določeno bilančno pripadnost, v nasprotnem primeru bilančno pripada elektrooperaterju. Ni pa nujno, da je za merilno točko dejansko sklenjena pogodba, saj je lahko dobava izvedena s strani nosilca/lastnika samega. V takem primeru gre za lastno oskrbo.

Za namenom zaščite odjemalcev pred izgubo dostopa do električne energije pravila vsebujejo določila glede zasilne oskrbe. Razlogi za nastop zasilne oskrbe so povezani predvsem s prenehanjem delovanja dobavitelja v primeru, ko ta izgubi status člana bilančne sheme. Pravila omogočajo tudi nujno oskrbo, pogoji glede tega pa so določeni v SONDSEE, določajo pa tudi postopanje sistemskega operaterja v primeru, da merilna točka nima odprte pogodbe.

Podpoglavje uvaja pogodbe o agregiranju, ki so po svoji naravi odprte pogodbe in se vodijo v evidenci odprtih pogodb elektrooperaterjev. Samo delovanje neodvisnih agregatorjev je sicer določeno v podpoglavju o neodvisnem agregatorju.

V tem podpoglavju je dodatno pojasnjena tudi zaprta pogodba, in sicer kot pogodba s članom bilančne sheme znotraj Republike Slovenije ali kot pogodba z uporabo čezmejnih prenosnih zmogljivosti.

Določila v podpoglavju **Postopek pridobitve članstva v bilančni shemi (37.-39. člen)** določajo postopek pridobitve članstva v bilančni shemi, vključno z načinom podaje zahteve za včlanitev, preverjanje pogojev za uvrstitev skupaj z možnostjo zahteve operaterja trga po dodatnih pojasnilih glede predvidenega delovanja na trgu. Pravila uvajajo omejitve možnosti vstopa na trg tistim pravnim ali fizičnim osebam, ki so bile v zadnjih treh letih pred oddajo zahteve izključene iz bilančne sheme zaradi delovanja v nasprotju s pravili ali zaradi kršitve bilančne pogodbe. Določeni so roki, v katerih mora operater trga odločiti glede zahteve ter roki za podpis bilančne pogodbe, predložitev finančnih kritij ter rok za vključitev v bilančno shemo.

V podpoglavju **Omejitev delovanja v bilančni shemi (40. člen)** je določeno postopanje v primeru začasnega tehničnega onemogočanje delovanja na trgu z električno energijo. Določeni so primeri, v katerih lahko operater trga izreče ta ukrep, prav tako pa so določene posledice izreka tega ukrepa, predvsem preprečitev prijave zaprtih pogodb ter morebitna odstranitev obstoječih pogodb.

V podpoglavju **Prenehanje članstva v bilančni shemi (41.-44. člen)** so določeni pogoji in roki, v katerih se lahko preneha članstvo v bilančni shemi. Posebej so določeni primeri, razlogi in pogoji odpovedi bilančne pogodbe (bilančna skupina) tako s strani operaterja trga kot člana bilančne sheme. Določeni so tudi pogoji v primeru odpovedi bilančne pogodbe zaradi prehoda med člani bilančne sheme. V primeru prenehanja članstva zaradi odpovedi s strani operaterja trga preneha članstvo tudi morebitnim hierarhično nižjim članom bilančne sheme. Posebej so določeni tudi pogoji za odstop od pogodbe oziroma odpoved pogodbe o izravnavi (bilančna

podskupina), prav tako so določene omejitve začetka učinkovanja odstopa od pogodbe oziroma odpovedi pogodbe o izravnavi.

Z namenom zaščite odjemalcev izstop iz bilančne sheme ni dovoljen članom bilančne sheme, ki imajo v svoji bilančni skupini ali podskupini odjemalcev ali proizvajalce. To velja tudi v primeru izstopa zaradi odpovedi pogodbe o izravnavi s strani nadrejenega člana bilančne sheme. V primeru, da ima član bilančne sheme v svoji bilančni skupini ali podskupini odjemalce, ne more izstopiti iz sheme prej kot prvega dne v mesecu, ki nastopi najmanj tri mesece od odpovedi bilančne pogodbe.

Določila v podpoglavju ***Izvršilni dnevi sprememb v bilančni shemi (45. člen)*** določajo tudi izvršilne dneve, kot je trimesečni rok za pravočasno sporočanje podaljšanja pogodb o izravnavi in roki za sporočanje o prehodu med člani bilančne sheme ki nastopi najmanj dva meseca kasneje od trenutka izpolnitve vseh pogojev za vpis v evidenco.

EVIDENTIRANJE POGODB

Poglavje Evidentiranje pogodb ureja evidentiranje pogodb o članstvu v bilančni shemi, evidentiranje zaprtih pogodb in odprtih pogodb, evidentiranje obratovalnih napovedi, urnike za prijavo in usklajevanje zaprtih pogodb in obratovalnih napovedi ter pripravo voznega reda prenosnega omrežja in delovanje neodvisnega agregatorja.

V podpoglavju ***Način evidentiranja pogodb (46.-47. člen)*** pravila določajo objavo seznama članov bilančne sheme na spletni strani operaterja trga, prav tako so tam objavljene vse spremembe v evidenci. Podpoglavje določa tudi način prijave zaprtih pogodb in obratovalnih napovedi, in sicer da ta poteka preko informacijskega sistema operaterja trga.

V podpoglavju ***Evidentiranje odprtih pogodb (48.-49. člen)*** pravila določajo, da evidenco odprtih pogodb in vse z njimi povezane podatke vodijo elektrooperaterji. Pravila določajo vsebino evidenc odprtih pogodb, zahtevajo sledljivost sprememb v evidenci in tudi predpisujejo dostop do evidence za operaterja trga. Pravila določajo, da mora na poziv operaterja trga elektrooperater v roku treh delovnih dni posredovati zahtevane podatke o bilančnih pripadnosti in menjavah dobavitelja ter fakturiranih količinah.

V podpoglavju ***Evidentiranje zaprtih pogodb (50.-60. člen)*** pravila določajo, da se v evidenco vpisujejo spremembe na podlagi prijave člana bilančne sheme ali vnosa operaterja trga. Za prijavo zaprtih pogodb zase in za podrejene člane bilančne sheme so zadolženi odgovorni bilančnih skupin.

Pravila določajo, da se lahko zaprta pogodba sklene le med dvema članoma bilančne sheme ali pa se pogodbo prijavi z uporabo čezmejnih prenosnih zmogljivosti med članom bilančne sheme in članom tujega trga. Za druge vrste prijav, kot je izvršena regulacija, izvršeno omejevanje obtežb ali druge aktivnosti regulacije omrežja v izrednih razmerah se vpis v evidenco zaprtih pogodb uredi na podlagi prejema prijave systemskega operaterja. Kadar pride

pri prijavi zaprtih pogodb do neuskklajenosti med prijavo pogodbenih strank, operater trga pozove stranki k odpravi neuskklajenosti. Če se stranki ne moreta uskladiti, se prijave ne upošteva, tako da se šteje količine enake nič, razen, če je ena izmed pogodbenih strank izvajalec energetske borze, kjer se upošteva prijavo slednjega.

Pravila določajo tudi vsebino evidentiranih zaprtih pogodb in da morajo biti količine podane v MW ter da morajo biti vrednosti zaokrožene na tri decimalna mesta. Evidenco pravic uporabe čezmejnih prenosnih zmogljivosti vodi sistemski operater, do katere pa ima operater trga dostop. Sistemi operater mora za prijavljene zaprte pogodbe z uporabo čezmejnih prenosnih zmogljivosti preveriti pravico do uporabe čezmejnih prenosnih zmogljivosti. Pravila določajo tudi, kako se različne vrste regulacija elektroenergetskega sistema evidentira v evidenci zaprtih pogodb, vključno z aktivacijo ponudb s strani neodvisnih agregatorjev.

Podpoglavje določa tržni plan kot osnovo za bilančni obračun. Vrednosti tržnega plana morajo biti v primeru dobaviteljev enake obratovalnim napovedim, trgovci pa morajo imeti tržni plan enak 0 MW v vseh obračunskih intervalih. V nasprotnem primeru se šteje, da gre za napovedana odstopanja, ki upoštevajo pri določitvi višine gibljivih finančnih kritij.

V podpoglavju **Obratovalne napovedi (61.-62. člen)** pravila določajo, da so za prijavo obratovalnih napovedi zadolženi odgovorni bilančnih skupin tako za svoja prevzemno-predajna mesta, kot za tista, ki pripadajo hierarhično nižjim članom njegove bilančne skupine, vedno pa se lahko obratovalne napovedi napove le za bilančno pripadajoča prevzemno predajna mesta. Pravila določajo, da je potrebno obratovalne napovedi napovedati za vsak obračunski interval, da morajo biti podane v MW in zaokrožene na tri decimalna mesta. Člani bilančne sheme si morajo prizadevati za čim natančnejše napovedi in za predvideni odjem zagotoviti električno energijo z nakupom od električne energije od drugih članov bilančne sheme, z uvozom, ali z nakupom od proizvajalcev električne energije, ki mu bilančno pripadajo. V primeru, da dobavitelj ne zagotavlja ustreznih količin električne energije za odjemalce, se šteje za kršitev pravil. Operater trga lahko napoved odjema primerja z izmerjeno realizacijo in v primeru, da se ti dve bistveno razlikujeta brez utemeljenega razloga, lahko operater trga prilagodi obratovalno napoved člana bilančne sheme. O razlogih in spremembi prijave mora operater trga obvestiti odgovornega bilančne skupine, na katerega vpliva sprememba in Agencijo za energijo. Pri prijavi obratovalnih napovedi je treba upoštevati tudi aktivnosti neodvisnih agregatorjev in za prevzemno-predajna mesta, uporabljena v okviru dejavnosti agregatorjev, prilagoditi napovedi, razen, če je za spremembo urejeno v okviru bilančnega obračuna s posredovanjem podatkov s strani sistemskega operaterja.

V podpoglavju **Kontrola, usklajevanje in roki za prijavo (63.-64. člen)** pravila določajo način preverjanja skladnosti napovedi tržnega plana in obratovalne napovedi v vsakem obračunskem intervalu, ki morata biti med seboj enaka v vsakem obračunskem intervalu. V primeru neujemanja lahko operater zahteva popravek prijave. Podpoglavje vsebuje tudi določila glede rokov za prijavo zaprtih pogodb in obratovalnih napovedi, ki so natančnejše določeni v dodatnih navodilih objavljenih na spletni strani operaterja trga.

Določila v podpoglavju **Vozni red prenosnega omrežja (65.-67. člen)** predpisujejo sestavine voznega reda, ki ga vsakodnevno izdelata operater trga in roke za izdelavo ter posredovanje sistemskemu operaterju. Sistemski operater vozni red preveri in sporoči morebitne pripombe, v nasprotnem primeru se šteje, da je sistemski operater vozni red potrdil.

Podpoglavje **Neodvisni agregator (68. člen)** določa delovanje neodvisnega agregatorja na trgu z električno energijo. Vsak član bilančne sheme ima možnost delovati kot neodvisni agregator. Neodvisni agregator je tisti član trga, ki izvaja dejavnost agregiranja in ni povezan z dobaviteljem odjemalca s katerim, izvaja prilagajanje odjema. Pravila implementirajo različico pogodbenega modela agregiranja, saj se aktivnosti in količine neodvisnega agregatorja upoštevajo le v primeru prijave zaprtih pogodb s strani tako agregatorja kot tudi dobavitelja, pri katerem je končni uporabnik omrežja, ki sodeluje pri agregiranju. Operater trga lahko pripravi in objavi dodatna navodila glede posebnih rokov in načina izmenjave podatkov glede aktivacij in količin agregiranja.

Dovoljene so hkratne aktivacije, za katere pa operater trga ne preverja upravičenosti ali natančnosti prijavljenih količin in se jih mora evidentirati na predpisani način, prav tako operater trga ne posega v merilne podatke.

Pravila določajo, da se morajo glede morebitnega finančnega nadomestila za dobavitelje zaradi agregiranja dogovoriti med seboj sodelujoči dobavitelji in neodvisni agregatorji. Neodvisni agregator mora dobavitelju tudi zagotoviti verodostojne podatke o aktivirani energiji za namen agregiranja.

BILANČNI OBRAČUN

Poglavje določa izvajanje bilančnega obračuna in je razdeljeno na podpoglavja, v okviru katerih pravila določajo izračun realizacije članov bilančne sheme, posredovanja podatkov, izračun bilance trga in odstopanj bilančnih skupin ter korake izvajanja bilančnega obračuna.

V podpoglavju **Izračun oddaje in odjema (70.-73. člen)** členi določajo pravila izračuna realiziranih oddaj in odjema članov bilančne sheme ter njihove skupne realizacije v posameznem obračunskem intervalu. Pravila določajo kateri odjemalci se uvrščajo med merjene in kateri med ti. nemerjene odjemalce oziroma proizvajalce. Pravila se pri tem navezujejo na SONDSEE, prav tako se nanje navezujejo pri določitvi pravil nadomeščanja manjkajočih meritev.

V podpoglavju **Analitični postopek (74.-78. člen)** členi določajo pravila izračuna realizacije dobaviteljevih nemerjenih odjemalcev po analitičnem postopku, v okviru katerega se preostali diagram odjema distribucijskega območja razdeli med dobavitelje glede na pripadajoči delež nemerjenega odjema v skupnih količinah nemerjenega odjema distribucijskega območja. Za razdelitev nemerjenega odjema med dobavitelje se izračuna količnik, ki ga ob posredovanju obračunskih podatkov hkrati zagotovi distribucijski operater, formula pa je prav tako določena v pravilih v tem podpoglavju. V ta namen je določeno tudi pravilo izračuna preostalega

diagrama, tako da se uporabi ocenjene izgube omrežja in merilne podatke o prejeti in oddani energiji omrežja.

Zaradi prihodnjega zmanjševanja deleža nemerjenih odjemalcev bo večja verjetnost pojava negativnih količnikov nemerjenega odjema posameznega dobavitelja. Pravila zato določajo, da v primeru, ko je vsota količnikov vseh odjemalcev posameznega dobavitelja negativna, se upošteva količnik nič, morebitna preostala razlika po nastavitvi količnika na nič poročuna v letnem poročunu bilančnega obračuna.

Realizacija nemerjenih proizvajalcev se izračuna s pomočjo podatkov o skupnih količinah merjenih proizvajalcev v posameznem obračunskem intervalu, tako da se mesečne količine nemerjene proizvodnje porazdeli po intervalih v enakem mesečnem profilu, kot so ga imele skupne količine merjene proizvodnje distribucijskega območja v istem obračunskem mesecu.

Pravila določajo tudi način obračuna realizacije samooskrbnih odjemalcev za primer viškov ali mankov realizacije na letni ravni. V primeru viškov ali mankov samooskrbnega prevzemno-predajnega mesta se ta realizacija pripiše dobavitelju, kar se naredi z uvrstitvijo realiziranih količin v letni poročun bilančnega obračuna kot količine prevzema ali predaje električne energije. To velja, ko je samooskrbno mesto vključeno v preostali diagram – nemerjene odjemalce. Po uvrstitvi samooskrbe med merjene odjemalce pa se ta uvršča v merjen odjem oziroma merjeno proizvodnjo, tako da se bo realizacija upoštevala na ravni obračunskega intervala.

Ko so v omrežju prisotni tudi odjemalci, katerih odjem ni izmerjen v vsakem obračunskem intervalu, izgub v omrežju ni mogoče neposredno izmeriti v vsakem obračunskem intervalu. Zato pravila določajo, da distribucijski operater oceni izgube posameznih območij distribucijskega sistema na podlagi preteklih obračunskih podatkov o izgubah v omrežju iz obdobja preteklih treh koledarskih let ali krajšega obdobja. Pretekle izgube se uporabi za izračun količnika izgub v omrežju kot deleže prevzete električne energije v distribucijskem omrežju, tega pa se nato množi v vsakem obračunskem intervalu s količino prevzete električne energije v območje distribucijskega omrežja. Operater količnike tudi javno objavlja na svoji spletni strani. Pravila dopuščajo tudi izračun dejanskih izgub v vsakem obračunskem intervalu, vendar le za območja, kjer je to tehnično izvedljivo, torej ima območje vse končne uporabnike merjene najmanj na ravni obračunskega intervala.

V podpoglavju **Posredovanje podatkov za bilančni obračun (79.-83. člen)** pravila določajo dostop operaterja trga do podatkov, ki jih potrebuje za izvajanje bilančnega obračuna. Pravila v tem delu določajo rok 12 delovnih dni za posredovanje vseh obračunskih podatkov za pretekli mesec. Ta rok velja tako za posredovanje operaterju trga kot tudi za posredovanje dobaviteljem, ki te podatke potrebujejo za preverjanje izračunov bilančnega obračuna. Za letni poročun bilančnega obračuna velja rok za posredovanje podatkov 15 koledarskih dni po zaključku bilančnega obračuna za zadnji mesec leta. Ta rok velja tako za posredovanje

operaterju trga kot tudi za posredovanje dobaviteljem, ki te podatke potrebujejo za preverjanje izračunov letnega poročna bilančnega obračuna.

Pravila natančno določajo vsebino podatkov, ki jih morajo elektrooperaterji posredovati operaterju trga za izvedbo bilančnega obračuna in letnega poročna bilančnega obračuna, prav tako pa določajo vsebino podatkov, ki jih morajo elektrooperaterji posredovati dobaviteljem. Pri tem določajo tudi način posredovanj podatkov na dan prehoda ure iz zimskega na poletni čas in ob prehodu iz poletnega na zimski čas. Podatke morajo elektrooperaterji posredovati tudi med mesecem za namen upravljanja s tveganji trga z električno energijo, in sicer na dnevni ravni za agregirane podatke končnih uporabnikov po posameznih dobaviteljih. V ta namen operater trga tudi sprejme in objavi dodatna navodila.

V podpoglavju **Bilanca trga (84.-89. člen)** pravila določajo izračun realizacije bilančnih skupin, odstopanj bilančnih skupin in odstopanj elektrooperaterjev. Posebej je določeno pravilo za izračun napovedanih odstopanj.

V podpoglavju **Bilančni obračun bilančnih skupin (90.-103. člen)** pravila določajo postopek izračuna cene za odstopanja, ki zajema več možnih korakov. Število izvedenih korakov zavisi od višine zbranih sredstva iz plačil bilančnih skupin za odstopanja, ki morajo pokriti stroške izravnave elektroenergetskega sistema. Koraki izračuna so: (1) izračun enojne cene za odstopanja, (2) če prvi korak ne zagotovi dovolj sredstev, se izvede uporaba v preteklosti akumuliranih presežkov bilančnega obračuna, (3) če tudi drugi korak ne zagotovi dovolj sredstev, se izvede izračun dvojne cene za odstopanja v intervalih, kjer je bila izravnava sistema v obeh smereh, (4) če tudi ta korak ne zagotovi dovolj sredstev, se izvede korekcija dvojnih cen s povečanjem razmaka med cenama, (5) če pa tudi navedeni koraki ne bi zagotovili dovolj sredstev, je kot zadnji korak predvideno povračilo manjkajočih sredstev skozi omrežnino. Pravila določajo tudi seznam podatkov glede izvedene regulacije sistema, ki jih mora sistemski operater posredovati operaterju trga in ki so upoštevane v stroških izravnave sistema.

Določeno je pravilo za izračun enojne cene za odstopanja v posameznem obračunskem intervalu v odvisnosti od tega, v katero smer je bila v obračunskem intervalu izvedena izravnava odstopanj in od smeri skupnih odstopanj bilančnih skupin – prvi korak bilančnega obračuna. Pravila določajo tudi formulo za izračun tehtane povprečne cene posebej za pozitivno in negativno aktivirano izravnalno energijo, ki so uporabljene v pravilu za izračun cene za odstopanja.

Določena je tudi formula za izračun smeri skupnih odstopanj sistema, in sicer se ta izračuna iz seštevka odstopanj vseh bilančnih skupin. Da bi lahko sistemski operater podatke o odstopanjih objavljajl že sproti med mesecem, lahko smer skupnih odstopanj določi tudi izvedeno na podlagi razpoložljivih podatkov o aktiviranih izravnavah aRPF, rRPF in RN, odstopanj na meji ter podatkov iz izravnave v okviru netiranja odstopanj.

Ker se lahko v redkih primerih zgodi tudi, da v določenem obračunskem intervalu ni aktivirane nobene regulacijske energije v območju sistemskega operaterja, je potrebno v takšnih intervalih izračunati vrednost neizvedene aktivacije izravnalne energije, ki predstavlja izračunano vrednost regulacije, ki bi veljala, če bi bilo potrebno regulacija izvesti. To vrednost za intervale v katerih ni bilo izravnave izračuna sistemski operater in jo posreduje operaterju trga.

Pravila določajo obračun presežkov in primanjkljajev bilančnega obračuna na način, da se presežke prenaša na račun za vodenje presežkov ali pa se iz njih črpa, a se mora na računu za vodenje presežkov vedno ohraniti sredstva v višini potrebnih za pokrivanje tveganj neizpolnitve finančne poravnave oziroma zamude obveznosti plačil udeležencev finančne poravnave bilančnega obračuna. V primeru črpanja gre za drugi korak izračuna cene za odstopanja.

V primeru, ko metoda enojne cene skupaj z uporabo sredstev akumuliranih na računu za vodenje presežkov ne zagotovi dovolj sredstev v posameznem obračunskem obdobju za pokritje stroškov izravnave v obravnavanem obračunskem obdobju, se v vseh obračunskih intervalih, v katerih je bila aktivirana izravnalna energija v obeh smereh, izračunata dve ceni, ena za pozitivna odstopanja in druga za negativna odstopanja – tretji korak bilančnega obračuna. Določeno je pravilo za izračun dvojne cene za odstopanja v posameznem obračunskem intervalu v odvisnosti od tega, v katero smer je bila v obračunskem intervalu izvedena izravnava odstopanj. Po izračunu dvojne cene za odstopanja se ponovno preveri, ali nastane presežek ali primanjkljaj bilančnega obračuna in se po potrebi uporabi akumulirana sredstva na računu za vodenje presežkov, vendar se tako kot v drugem koraku lahko uporabi le presežke, ki presegajo višino sredstev, ki so potrebna za pokrivanje tveganj neizpolnitve finančne poravnave oziroma zamude obveznosti plačil udeležencev finančne poravnave bilančnega obračuna.

V primeru, ko tako metoda enojne cene kot tudi metoda dvojne cene, skupaj z uporabo sredstev akumuliranih na računu za vodenje presežkov, ne zagotovijo dovolj sredstev za pokritje stroškov izravnave v posameznem obračunskem obdobju, se v vseh obračunskih intervalih, v katerih sta bili izračunani dve ceni, uporabi dodatna komponenta » q «. Cene za negativna odstopanja se poviša za q , cene za pozitivna odstopanja se za q zniža. Višina dodatne komponente q je tolikšna, da skupna plačila bilančnih skupin skupaj z uporabljenimi sredstvi akumuliranih na računu za vodenje presežkov ravno pokrijejo stroške izravnave sistema, vendar se tudi v tem koraku lahko uporabi le presežke, ki presegajo višino sredstev, ki so potrebna za pokrivanje tveganj upravljanja s tveganji neizpolnitve finančne poravnave oziroma zamude obveznosti plačil udeležencev finančne poravnave bilančnega obračuna.

Zadnji predvideni korak v okviru izračuna cene za odstopanja je pravilo, da v morebitnem izjemnem primeru, ko tudi prvi štirje koraki izračuna cene za odstopanja ne omogočajo pokritja vseh stroškov izravnave iz obračunskega obdobja, se manjkajoča sredstva zagotovi preko omrežnine. Operater trga poravna stroške sistemskemu operaterju po principu

dejanske plačane realizacije, ki je enaka seštevku vseh vrednosti bilančnih obračunov bilančnih skupin.

V podpoglavju ***Bilančni obračun bilančnih skupin (104.-114. člen)*** so določeni roki za izvedbo bilančnega obračuna. Prvi bilančni obračun se izvede v roku treh delovnih dni od prejema vseh potrebnih podatkov. Drugi bilančni obračun se izvede v roku dveh mesecev, najkasneje v roku kot velja za prvi bilančni obračun dva meseca kasneje (rok za drugi bilančni obračun se podaljšuje za en mesec, glede na trenutno veljavna pravila), vendar v kolikor ni bilo pripomb ali ugotovljene potrebe po popravkih prvega bilančnega obračuna, se drugega bilančnega obračuna ne izvede in prvi postane dokončen. V vsakem primeru se finančna poravnava opravi že po prvem bilančnem obračunu, po potrebi pa še poravnava po drugem bilančnem obračunu. Določen je tudi rok za pripombe na prvi bilančni obračun, in sicer pet delovnih dni od prejema obračuna. Pripombe ne zadržijo finančne poravnave, operater trga pa se do njih opredeli najkasneje do roka za izvedbo drugega bilančnega obračuna, pred tam pa preveri navedbe iz pripomb pri elektrooperaterjih ali drugih pristojnih osebah.

Vsako leto se po zaključku drugega bilančnega obračuna za december izdela tudi letni poračun bilančnega obračuna, in sicer v osmih dneh od prejema vse potrebnih podatkov, ki pa morajo biti posredovani do petnajstega dne po zaključku decembrskega bilančnega obračuna. V letnem poračunu se izračunajo razlike med količinami ocenjenih količin nemerjenega odjema na podlagi analitičnega postopka in fakturiranimi količinami ter druge razlike med količinami izračunanimi v bilančnem obračunu in dejanskimi količinami realiziranega odjema ali proizvodnje. Ugotovljene količine razlik se finančno obračuna z uporabo povprečne vrednosti cen odstopanj v obravnavanem letu, v primeru dvojne cene v določenih intervalih, se za izračun povprečne cene uporabi cena za negativna odstopanja. Tudi na letni poračun imajo bilančne skupine možnost podati pripombe, zato se lahko letni poračun izvaja v dveh korakih. V primeru utemeljenih pripomb na informativni letni poračun ali drugega utemeljenega razloga se letni poračun ponovno izračuna, ta pa postane dokončen, sicer pa informativni letni poračun postane dokončen. Finančno poravnavo se izvede le enkrat, in sicer po zaključenosti letnega poračuna.

Tako zoper prvi bilančni obračun kot tudi zoper drugi bilančni obračun in končni letni poračun bilančnega obračuna imajo odgovorni bilančnih skupin pravico vložiti zahtevo za odločitev v sporu z operaterjem trga na Agencijo za energijo v roku 15 dni od trenutka, ko posamezni obračun oziroma poračun šteje za zaključenega.

FINANČNA PORAVNAVA BILANČNEGA OBRAČUNA

Poglavje ***Finančna poravnava bilančnega obračuna (115.-133. člen)*** določa pristojnosti operaterja trga v okviru naloge klirinškega agenta, postopke v okviru upravljanja s finančnimi tveganji in v okviru finančne poravnave ter obračuna finančnih terjatev, prav tako pa tudi obveznosti udeležencev finančne poravnave. Pravila v tem delu določajo način vodenja

sredstev na računih operaterja trga na depozitnem računu in računu za vodenje presežkov bilančnega obračuna.

Bistveno za ustrezno vodenje finančnih tveganj je vzdrževanje finančnih kritij udeležencev trga v obliki in višini, kot jo določi operater trga, kot zavarovanje za izpolnjevanje obveznosti iz naslova bilančnega obračuna. Višino potrebnih finančnih kritij se določi na podlagi podatkov o prevzemno-predajnih mestih, podatkih o količinskih vrednostih napovedanih odstopanj, podatkih o količinskih in finančnih vrednostih preteklih odstopanj ter drugih podatki o posameznem udeležencu finančne poravnave. Finančna kritja so sestavljena iz dveh delov, osnovnega finančnega kritja in gibljivega finančnega kritja. Pravila določajo minimalno višino osnovnih kritij 100.00 EUR, ki pa se poveča za 50.000 EUR v primerih, da je udeleženec bilančne sheme tudi dobavitelj, če je podjetje mlajše od treh let ali pa so podjetja s finančnega vidika plačilne sposobnosti tvegana. Gibljiva finančna kritja se določi na podlagi formul v pravilih in upoštevajo več različnih dejavnikov, kot so količine obračunane električne energije odjema in proizvodnje ter količin napovedanih odstopanj. Valuta plačila računov za bilančni obračun se iz sedmih skrajšuje na tri delovne dni.

Vsa navedena finančna kritja lahko po višini operater trga glede na ugotovljene utemeljene razloge spremeni za 100 % glede na osnovne zahteve iz določil pravil. Osnovno in gibljivo finančno kritje se lahko predloži v obliki garancije ali depozita, vendar si operater trga pridružuje pravico da za gibljivo finančno kritje zahteva predložitev depozita.

Kazalo

I. SPLOŠNE DOLOČBE	13
II. TRG Z ELEKTRIČNO ENERGIJO	17
III. BILANČNA SHEMA	22
1. POGODBE O ČLANSTVU V BILANČNI SHEMI	22
2. ODPRTE POGODBE O DOBAVI, POGODBE O AGREGIRANJU IN ZAPRTE POGODBE.....	27
3. POSTOPEK PRIDOBITVE ČLANSTVA V BILANČNI SHEMI.....	31
4. OMEJITEV DELOVANJA V BILANČNI SHEMI	33
5. PRENEHANJE ČLANSTVA V BILANČNI SHEMI.....	34
6. IZVRŠILNI DNEVI SPREMEMB V BILANČNI SHEMI	37
IV. EVIDENTIRANJE POGODB	38
1. NAČIN EVIDENTIRANJA POGODB.....	38
2. EVIDENTIRANJE ODPRTIH POGODB.....	39
3. EVIDENTIRANJE ZAPRTIH POGODB	40
4. OBRATOVALNE NAPOVEDI	44
5. KONTROLA, USKLAJEVANJE IN ROKI ZA PRIJAVO	46
6. VOZNI RED PRENOSNEGA OMREŽJA	46
7. NEODVISNI AGREGATOR.....	47
V. BILANČNI OBRAČUN	48
1. IZRAČUN ODDAJE IN ODJEMA.....	49
2. ANALITIČNI POSTOPEK	50
3. POSREDOVANJE PODATKOV ZA BILANČNI OBRAČUN.....	53
4. BILANCA TRGA	56
5. BILANČNI OBRAČUN BILANČNIH SKUPIN.....	58
6. BILANČNI OBRAČUN IN LETNI PORAČUN BILANČNEGA OBRAČUNA.....	66
VI. FINANČNA PORAVNAVA BILANČNEGA OBRAČUNA	71
VII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE	79

Na podlagi prve alineje četrtega odstavka 94. člena Zakona o oskrbi z električno energijo (Uradni list RS, št. 172/21) in soglasja Agencije za energijo št. _____ z dne _____ Borzen, operater trga z elektriko, d. o. o. izdaja

PRAVILA ZA DELOVANJE TRGA Z ELEKTRIČNO ENERGIJO

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (predmet urejanja)

(1) Pravila za delovanje trga z električno energijo (v nadaljnjem besedilu: pravila) podrobneje urejajo način izvajanja nalog gospodarske javne službe dejavnost operaterja trga z električno energijo v delu, ki se nanaša na:

- upravljanje bilančne sheme trga z električno energijo;
- evidentiranje pogodb o članstvu v bilančni shemi, obratovalnih napovedi in zaprtih pogodb;
- izvajanje bilančnega obračuna;
- izvajanje obračuna in poravnave poslov, povezanih z nalogami iz prejšnjih alinej in
- zbiranje, analizo in objavo podatkov z namenom zagotavljanja preglednosti delovanja trga z električno energijo.

(2) Operater trga lahko posamezne določbe teh pravil podrobneje uredi z navodili, ki jih objavi na svoji spletni strani najkasneje en mesec pred uveljavitvijo. Operater trga na spletni strani objavi pregledno in popolno evidenco veljavnih navodil.

(3) Operater trga lahko posamezne določbe teh pravil dodatno pojasni s pojasnili, ki jih objavi na svoji spletni strani.

2. člen (pomen izrazov)

(1) Posamezni izrazi, uporabljeni v teh pravilih, imajo naslednji pomen:

1. **bilančna podskupina**: je skupina članov bilančne sheme, ki se ustanovi za namene izravnave odstopanj, poslovanja odgovornega bilančne podskupine na trgu z električno energijo z ureditvijo bilančne odgovornosti ter obvladovanja in upravljanja s tveganji odstopanj odgovornega in članov bilančne podskupine in kot taka predstavlja agregacijski subjekt znotraj bilančne skupine oziroma podskupine;
2. **bilančna pripadnost**: je pripadnost prevzemno-predajnega mesta posameznemu članu bilančne sheme, ki se vzpostavi z evidentiranjem odprte pogodbe;

3. **bilančna shema:** je hierarhična ureditev trga z električno energijo, kjer so razmerja med člani bilančne sheme ter vodenje bilanc prilivov in odlivov članov bilančne sheme enolično določeni s pogodbami o članstvu v bilančni shemi;
4. **bilančna skupina:** je skupina članov bilančne sheme, ki jo zastopa odgovorni bilančne skupine in ki se ustanovi za namene izravnave odstopanj, poslovanja odgovornega bilančne skupine na trgu z električno energijo z ureditvijo bilančne odgovornosti, obvladovanja in upravljanja s tveganji odstopanj odgovornega in hierarhično nižjih članov bilančne skupine ter kot taka predstavlja subjekt bilančnega obračuna;
5. **bilančni obračun:** je obračun odstopanj bilančnih skupin, v okviru katerega se določijo količine odstopanj, izračunane s primerjavo tržnega plana bilančnih skupin in njihove celotne realizacije, vsebuje pa tudi finančne vrednosti odstopanj;
6. **celotna obratovalna napoved bilančne skupine:** je agregirana obratovalna napoved bilančne skupine, ki jo izračuna operater trga s seštevanjem evidentiranih obratovalnih napovedi prevzemno-predajnih mest, ki pripadajo bilančni skupini in hierarhično nižjim članom bilančne skupine;
7. **člani bilančne sheme:** so odgovorni bilančnih skupin in odgovorni bilančnih podskupin;
8. **depozitni račun:** je račun, ki ga operater trga odpre pri poravnalni banki in je namenjen predložitvi finančnih kritij udeležencev finančne poravnave;
9. **energetska borza:** je organizirana izmenjava povpraševanj po nakupu s ponudbami po dobavi električne energije in energentov ter trgovanje s standardiziranimi produkti za dan časovni okvir, ki pod enakimi pogoji omogoča sodelovanje vsakemu borznemu članu ter zagotavlja pregledno in nediskriminatorno oblikovanje cene za posamezni posel;
10. **energetska skupnost:** je energetska skupnost državljanov po zakonu, ki ureja trg z električno energijo, ali skupnost na področju energije iz obnovljivih virov, ki je pravna oseba, po zakonu, ki ureja spodbujanje rabe obnovljivih virov energije;
11. **evidenca odprtih pogodb:** je enolična evidenca veljavno evidentiranih odprtih pogodb, katere sestavna dela sta seznam prevzemno-predajnih mest in njihova pripadnost posameznemu članu bilančne sheme skupaj s pripadajočimi identifikatorji entitet;
12. **evidenca pogodb o članstvu v bilančni shemi:** je evidenca veljavno evidentiranih bilančnih pogodb in pogodb o izravnavi, katere sestavni del sta seznam članov bilančne sheme in bilančna shema;
13. **evidenca zaprtih pogodb z uporabo čezmejnih prenosnih zmogljivosti:** je seznam evidentiranih zaprtih pogodb z uporabo čezmejnih prenosnih zmogljivosti na mejah z drugimi sistemskimi operaterji prenosnega omrežja;
14. **evidenca zaprtih pogodb:** je evidenca veljavno evidentiranih zaprtih pogodb;
15. **evidentiranje:** je vpis pravno relevantnih dejstev pogodbenih in navidezno pogodbenih odnosov članov bilančne sheme v register operaterja trga z električno energijo;
16. **finančno kritje:** je jamstvo, ki ga morajo predložiti udeleženci finančne poravnave za zagotavljanje izvršitve njihovih finančnih obveznosti;

17. **giblivo finančno kritje:** je finančno kritje, ki ga morajo predložiti udeleženci finančne poravnave in ga operater trga izračunava na osnovi dodatne izpostavljenosti udeleženca finančne poravnave;
18. **imenovani operater trga z električno energijo:** je družba imenovana s strani Agencije za energijo za izvajanje nalog v zvezi z enotnim spajanjem trgov;
19. **izjava o sklenitvi pogodbe o izravnavi:** je izjava, ki je podlaga za uvrstitev posameznih hierarhično nižjih članov bilančne skupine ali podskupine v bilančno shemo in ki jo podpišejo oseba, ki vstopa v bilančno shemo in obstoječi član bilančne sheme ter v primeru vključitve v bilančno podskupino tudi hierarhično nadrejeni odgovorni bilančne skupine;
20. **notranja informacija:** je informacija, ki ni bila razkrita javnosti in se posredno ali neposredno nanaša na enega ali več veleprodajnih energetskega proizvodov in bi v primeru razkritja javnosti verjetno lahko pomembno vplivala na veleprodajne cene teh energetskega proizvodov, skladno z Uredbo (EU) št. 1227/2011 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA z dne 25. oktobra 2011 o celovitosti in preglednosti veleprodajnega energetskega trga;
21. **obratovalna napoved:** je napoved oddaje in odjema električne energije člana bilančne sheme za prevzemno-predajno mesto ali skupino prevzemno-predajnih mest, za katere ima sklenjeno odprto pogodbo;
22. **odgovorni bilančne podskupine:** je pravna ali fizična oseba, ki s sklenitvijo pogodbe o izravnavi ustanovi bilančno podskupino, za katero je odgovorna hierarhično višjemu članu bilančne sheme in operaterju trga v procesu prijave zaprtih pogodb in obratovalnih napovedi, v procesu izravnave odstopanj in bilančnega obračuna ter v procesu izmenjave potrebnih informacij z operaterjem trga;
23. **odgovorni bilančne skupine:** je pravna ali fizična oseba, ki s sklenitvijo bilančne pogodbe ustanovi bilančno skupino, za katero je odgovorna operaterju trga v procesu prijave zaprtih pogodb in obratovalnih napovedi, v procesu izravnave odstopanj in bilančnega obračuna ter v procesu izmenjave potrebnih informacij z operaterjem trga;
24. **vozni red:** je vozni red prenosnega in distribucijskega omrežja, ki ga na podlagi evidentiranih zaprtih pogodb in obratovalnih napovedi sestavi operater trga in ga pošlje sistemskemu operaterju;
25. **osnovno finančno kritje:** je finančno kritje za pokrivanje finančnih obveznosti udeleženca finančne poravnave, ki izhajajo iz bilančnega obračuna;
26. **ponudnik storitev izravnave:** je ponudnik storitev izravnave na izravnalnem trgu, skladno s pravili elektrooperaterjev;
27. **poravalna banka:** je poslovna banka, preko katere poteka finančna poravnava obveznosti, ki izhajajo iz bilančnega obračuna in pri kateri se vodijo finančna kritja predložena v obliki denarnih depozitov;
28. **poravalni dan:** je dan, določen za poravnavo finančnih obveznosti bilančnega obračuna;

29. **poravalni račun:** je račun, odprt pri poravalni banki, preko katerega se izvajajo vsa vplačila in izplačila iz naslova finančne poravnave bilančnega obračuna;
30. **preostali diagram:** je preostali diagram odjema distribucijskega območja, z uporabo katerega se oceni odjem nemerjenih odjemalcev in predstavlja preostanek odjema električne energije, po odštetju vrednosti ocenjenih izgub ter realiziranega odjema vseh merjenih odjemalcev od celotnega odjema distribucijskega območja;
31. **račun:** je pri finančni poravnavi bilančnega obračuna račun ali dobropis;
32. **register operaterja trga z električno energijo:** je evidenca, v kateri se v skladu s pravili evidentirajo pogodbe o članstvu v bilančni shemi, odprte pogodbe in zaprte pogodbe;
33. **trg z električno energijo:** je trg z električno energijo v Republiki Sloveniji, ki je hierarhično urejen v bilančno shemo, v kateri so razmerja med člani bilančne sheme ter vodenje bilanc prilivov in odlivov članov bilančne sheme enolično določena s pogodbami o članstvu v bilančni shemi;
34. **tržni plan:** je plan pozicije posameznega člana bilančne sheme na trgu z električno energijo za vsak obračunski interval, ki je rezultat vseh sklenjenih zaprtih pogodb člana bilančne sheme in hierarhično nižjih članov bilančne sheme, ki ga izdelata operater trga na podlagi evidentiranih zaprtih pogodb;
35. **udeleženec finančne poravnave:** je odgovorni bilančne skupine, ki je odgovoren za poravnavo finančnih obveznosti v skladu s temi pravili;
36. **udeleženec trga z električno energijo:** je pravna ali fizična oseba, ki posluje na trgu z električno energijo;
37. **udeleženec trga z energijo:** je pravna ali fizična oseba, ki posluje na trgu z energijo;
38. **vozni red izmenjav s tujino:** je agregiran vozni red izmenjav električne energije s sosednjimi omrežji, ki se izračuna s seštevanjem evidentiranih zaprtih pogodb z uporabo čezmejnih prenosnih zmogljivosti na posamezni meji z drugimi sistemskimi operaterji prenosnega omrežja;
39. **vozni red prenosnega omrežja:** je agregiran vozni red prenosnega omrežja, ki ga izračuna operater trga s seštevanjem evidentiranih obratovalnih napovedi vseh prevzemno-predajnih mest na prenosnem omrežju;
40. **vozni red območij distribucijskega omrežja:** je agregiran vozni red območij distribucijskega omrežja, ki ga izračuna operater trga s seštevanjem evidentiranih obratovalnih napovedi vseh prevzemno-predajnih mest na posameznem območju distribucijskega omrežja;
41. **vrednost neizvedene aktivacije:** pomeni referenčno ceno izravnalne energije, ki jo izračuna sistemski operater za posamezne obračunske intervale in se jo uporabi v obračunskih intervalih, v katerih ni bilo aktivirane rezerve izravnalne energije v nobeno smer.

(2) Izrazi, uporabljeni v teh pravilih, katerih pomen ni določen v prejšnjem odstavku, imajo enak pomen, kot ga določa zakon, ki ureja oskrbo z električno energijo.

3. člen (seznam kratic)

(1) Kratice, uporabljene v tem dokumentu imajo naslednji pomen:

- aPPF: avtomatski proces za povrnitev frekvence (angl. aFRP);
- aRPF: avtomatska rezerva za povrnitev frekvence (angl. aFRR);
- PVF: proces za vzdrževanje frekvence;
- PSI: ponudnik storitve izravnave;
- RN: rezerva za nadomestitev (angl. RR);
- RPF: rezerva za povrnitev frekvence (angl. FRR);
- rPPF: ročen proces za povrnitev frekvence (angl. mFRP);
- rRPF: ročna rezerva za povrnitev frekvence (angl. mFRR);
- RVF: rezerva za vzdrževanje frekvence (angl. FCR).

II. TRG Z ELEKTRIČNO ENERGIJO

4. člen (udeleženci trga z električno energijo)

(1) Udeleženci trga z električno energijo so:

- proizvajalec;
- končni odjemalec, vključno z aktivnim odjemalcem;
- trgovec;
- dobavitelj;
- agregator, vključno z neodvisnim agregatorjem;
- energetska skupnost;
- ponudnik storitev izravnave;
- izvajalec dejavnosti energetske borze oziroma imenovani operater trga z električno energijo za izvajanje enotnega spajanja trgov;
- tržni zastopnik pri izvajanju enotnega spajanja trgov in
- sistemski operater, distribucijski operater, operaterji zaprtih distribucijskih sistemov in operater trga kot izvajalci gospodarskih javnih služb v okviru in za namene izvajanja gospodarskih javnih služb.

(2) Udeleženci trga z električno energijo, ki želijo aktivno poslovati na trgu z električno energijo in s tem sklepiti zaprte pogodbe oziroma prevzeti odgovornost za izravnavo odstopanj in finančno poravnavo bilančnega obračuna v primeru neizravnane bilance, se morajo uvrstiti v bilančno shemo. Navedeno ne velja v primeru izmenjav električne energije med aktivnimi odjemalci, ki pripadajo istemu članu bilančne sheme, oziroma v primeru medsebojne izmenjava energije iz obnovljivih virov po zakonu, ki ureja obnovljive vire energije.

(3) Posamezen subjekt lahko nastopa v več vlogah, če je to skladno z zakonom, ki ureja oskrbo z električno energijo ter na njegovi podlagi izdanimi predpisi.

(4) Subjekt, ki nastopa v vlogi trgovca, dobavitelja, agregatorja, ponudnika storitev izravnave, izvajalca dejavnosti energetske borze oziroma imenovanega operaterja trga z električno energijo ali tržnega zastopnika za izvajanje enotnega spajanja trgov, mora biti član bilančne sheme.

(5) Operaterji iz zadnje alineje prvega odstavka tega člena morajo biti člani bilančne sheme v okviru in za namene izvajanja gospodarskih javnih služb.

(6) Operater trga lahko s sklepom uvrsti v bilančno shemo udeleženca trga z električno energijo, če je njegovo članstvo v bilančni shemi obvezno na podlagi veljavnih predpisov. Sklep ima enak učinek kot bilančna pogodba in v takem primeru glede pravic in obveznosti pogodbenih strank v celoti nadomesti bilančno pogodbo.

5. člen

(ureditev trga z električno energijo)

(1) Namen ureditve trga z električno energijo je zagotavljanje prevzema proizvedene električne energije oziroma dobave slednje po tržnih principih s ciljem zmanjševanja odstopanj elektroenergetskega sistema kot celote oziroma posameznih članov bilančne sheme ob ustreznem upravljanju s tveganji.

(2) Trg z električno energijo je urejen s pogodbami o članstvu v bilančni shemi, kar vključuje bilančne pogodbe in pogodbe o izravnavi, na njem pa se posluje:

- z odprtimi pogodbami in zaprtimi pogodbami ter s pogodbami o agregiranju ter z izvedenimi finančnimi instrumenti za trgovanje z električno energijo;
- na terminskem, dnevnem in znotraj-dnevnem trgu;
- na izravnalnem trgu, vključno s platformo operaterja trga za izravnalno energijo, in drugih trgih sistemskih storitev.

(3) Delovanje platforme operaterja trga za izravnalno energijo je podrobneje urejeno s pravili za organiziranje platforme operaterja trga za izravnalno energijo.

(4) Delovanje izravnalnega trga in drugih trgov sistemskih storitev podrobneje uredijo elektrooperaterji.

6. člen

(operater trga)

(1) Operater trga upravlja trg z električno energijo v Republiki Sloveniji.

(2) Operater trga na elektronski način objavlja tržno pomembne podatke na področju oskrbe z električno energijo.

(3) Operater trga skrbi za učinkovito komunikacijo s člani bilančne sheme. V ta namen lahko povabi člane bilančne sheme na skupno obravnavo določenih zadev v zvezi z upravljanjem trga z električno energijo.

7. člen
(register operaterja trga)

- (1) Register operaterja trga je temeljni element trga z električno energijo, na podlagi katerega se vrši izpolnitev blagovnega dela sklenjenih poslov z električno energijo.
- (2) Pogodbe o članstvu v bilančni shemi in zaprte pogodbe, ki niso sklenjene in evidentirane v registru operaterja trga z električno energijo v skladu s temi pravili, za namen evidentiranja in izvedbe bilančnega obračuna, štejejo za neobstoječe.
- (3) Podatki, vezani na odprte pogodbe, se v register vključujejo agregatno na podlagi evidence pristojnega elektrooperaterja.

8. člen
(ravnanje na trgu)

- (1) Člani bilančne sheme morajo ravnati kot dobri strokovnjaki, v skladu z dobrimi poslovnimi običaji in pri svojem nastopanju na trgu z električno energijo ne smejo uporabljati neprimernih, zavajajočih oziroma nerazumnih poslovnih metod ali nedovoljenih poslovnih praks.
- (2) Primarni cilj delovanja članov bilančne sheme je izravnost bilance ob realnih in na podatkih utemeljenih ocenah proizvodnje, odjema in prožnosti.
- (3) Člani bilančne sheme morajo operaterju trga na njegovo zahtevo v roku treh delovnih dni dostaviti vse informacije oziroma dokumentacijo o delovanju na trgu z električno energijo, vključno s pogodbami, ki jih je član bilančne sheme sklenil na trgu z električno energijo in ki so pomembne za zagotavljanje nemotenega delovanja trga in upravljanje tveganj trga z električno energijo kot celote. Operater trga lahko glede na obseg zahtevanih informacij primerno podaljša rok za dostavo dokumentacije, vendar ne več kot na osem delovnih dni.

9. člen
(informacijski sistem operaterja trga)

- (1) Informacijski sistem operaterja trga je računalniško podprt informacijski sistem, ki omogoča izmenjavo podatkov z operaterjem trga v skladu z veljavnimi predpisi, in je lahko sestavljen iz več podsistemov oziroma namenskih aplikacij.
- (2) Dostop do informacijskega sistema operaterja trga in njegova uporaba sta mogoča z osebnimi identifikacijskimi elementi, ki omogočajo uporabo v okviru pooblastil.
- (3) Osebne identifikacijske elemente lahko uporabljajo le njihovi imetniki, katerim so bili izdani in ki jih morajo varovati pred dostopom tretjih oseb oziroma jim jih nikakor ne smejo razkriti. Morebitne kršitve je potrebno takoj javiti operaterju trga.
- (4) Za zlorabe zaradi neustreznega varovanja osebnih identifikacijskih elementov je odgovoren imetnik, katerega osebni identifikacijski element je zlorabljen oziroma uslužbenec operaterja trga, če je soodgovoren za zlorabo.

(5) Morebitne napake, tehnične težave ali težave pri delu z informacijskim sistemom operaterja trga člani bilančne sheme operaterju trga sporočajo neposredno po elektronski pošti.

(6) Operater trga vzdržuje in hkrati modernizira informacijski sistem. Operater trga mora o večjih spremembah obvestiti člane bilančne sheme najmanj mesec dni pred uveljavitvijo sprememb, razen če razlog nujnosti terja krajši rok.

(7) Člani bilančne sheme so sami odgovorni za delovanje in vzdrževanje svojega informacijskega sistema oziroma strojne in programske ter komunikacijske opreme na ravni, ki omogoča ustrezno komunikacijo z informacijskim sistemom operaterja trga.

(8) Za vso komunikacijo, kjer ta pravila določajo elektronsko pošto, se šteje, da je veljavna le komunikacija s strani pooblaščenih oseb člana bilančne sheme. Operater trga lahko v navodilih določi, da se za vso ali nekatero komunikacijo s člani bilančne sheme, kjer ta pravila določajo elektronsko pošto, namesto elektronske pošte uporabi informacijski sistem operaterja trga. O tem operater trga člane bilančne sheme obvesti po elektronski pošti vsaj mesec dni pred uveljavitvijo.

10. člen

(platforma za objavo notranjih informacij)

(1) V povezavi s četrto alinejo prvega odstavka 1. člena teh pravil lahko operater trga kot del svojega informacijskega sistema iz 9. člena teh pravil vzpostavi tudi platformo za objavo notranjih informacij.

(2) Platforma za objavo notranjih informacij je elektronski sistem za posredovanje notranjih informacij s strani udeležencev trga z energijo, skladno z Uredbo (EU) št. 1227/2011 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA z dne 25. oktobra 2011 o celovitosti in preglednosti veleprodajnega energetskega trga.

(3) Podrobnejše delovanje platforme operater trga uredi z navodili, ki jih objavi na svoji spletni strani.

11. člen

(storitve v zvezi s sporočanjem in diseminacijo informacij o delovanju omrežij)

(1) Elektrooperaterji so v zvezi s posredovanjem informacij in podatkov, ki so potrebni za izvajanje nalog operaterja trga in za transparentno delovanje trga z električno energijo operaterju trga, na zahtevo dolžni posredovati zlasti:

- podatke o članih bilančne sheme, ki imajo sklenjene pogodbe o dobavi izravnalne energije oziroma sistemskih storitev z elektrooperaterjem in trajanje teh pogodb;
- podatke o tehničnih značilnostih zagotavljanja izravnalne energije in sistemskih storitev;
- podatke o izravnavi sistema po poslih in intervalih;
- preostali diagram po posameznih distribucijskih območjih;
- inštalirane moči prevzemno-predajnih mest;

- pravice uporabe čezmejnih prenosnih zmogljivosti in količine realiziranih izmenjav elektrike na mejah s sosednjimi sistemskimi operaterji prenosnih omrežij;
- podatke o izvršeni regulaciji ali drugih aktivnostih regulacije omrežja v izrednih razmerah;
- omejevanje obtežb in sprememba bazne moči in
- izgube elektrike v omrežju.

(2) Elektrooperaterji sprotno javno objavljajo podatke o načrtovanih remontih, izpadih, načrtovanem razvoju omrežja in načrtovanih količinah čezmejnih prenosnih zmogljivosti.

12. člen

(zagotavljanje planskih podatkov s strani elektrooperaterjev)

(1) Elektrooperaterji operaterju trga posredujejo podatke o planskih količinah prevzete delovne energije vsako leto najkasneje do 30. septembra za prihodnje leto.

(2) Operater trga lahko predpiše podrobnejši način posredovanja podatkov in način izdaje računov z navodili.

13. člen

(zagotavljanje podatkov s strani drugih upravljavcev zbirk podatkov)

(1) Drugi upravljavci javnih zbirk podatkov (npr. elektrooperaterji, Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, Agencija Republike Slovenije za okolje) so operaterju trga kot upravljavcu javnih zbirk podatkov dolžni brezplačno zagotoviti podatke, ki jih operater trga potrebuje za namen izvajanja nalog operaterja trga.

(2) V kolikor je mogoč dostop do podatkov na elektronski način (npr. preko spletnega servisa) morajo osebe iz prejšnjega odstavka, operaterju trga omogočiti brezplačen elektronski dostop do podatkov.

14. člen

(dolžina obračunskega intervala in obračunskega obdobja)

(1) Obračunski interval, ki določa časovno enoto napovedi zaprtih pogodb in obratovalnih napovedi ter izračuna bilančnega obračuna, je dolg 15 minut.

(2) Obračunsko obdobje, ki določa pogostost izračuna bilančnega obračuna, zajema en koledarski mesec, razen v primerih prekinitev tržne dejavnosti skladno s 15. členom teh pravil.

15. člen

(prekinitev in ponovna vzpostavitev tržnih dejavnosti ter omejevanje obtežb)

(1) V primeru, da skladno s Pravili za prekinitev in ponovno vzpostavitev tržnih dejavnosti in za poravnavo v primeru prekinitev tržnih dejavnosti sistemski operater začasno prekine eno ali več tržnih dejavnosti, se do ponovne vzpostavitve tržnih dejavnosti uporabljajo navedena pravila, vključno tudi za proces bilančnega obračuna in poravnavo.

(2) Pravila, omenjena v prejšnjem odstavku, se uporabljajo tudi po ponovni vzpostavitvi tržnih dejavnosti, če se uporaba nanaša na obdobje, ko so bile tržne dejavnosti prekinjene.

(3) V primeru, da določila predpisa, ki ureja ukrepe omejevanja obtežb in omejitve porabe, vplivajo na postopek in izračun bilančnega obračuna, se bilančni obračun izvede skladno z določbami tega predpisa.

III. BILANČNA SHEMA

16. člen

(članstvo v bilančni shemi)

(1) Član bilančne sheme je vsaka fizična ali pravna oseba, ki jo operater trga uvrsti v bilančno shemo na njegovo zahtevo in na podlagi pogodbe o članstvu v bilančni shemi oziroma na podlagi sklepa iz šestega odstavka 4. člena teh pravil.

(2) Sistemski operater je član bilančne sheme v okviru izvajanja gospodarske javne službe dejavnosti systemskega operaterja.

(3) Distribucijski operater je član bilančne sheme v okviru izvajanja gospodarske javne službe dejavnosti distribucijskega operaterja.

(4) Operater trga je član bilančne sheme v okviru izvajanja gospodarske javne službe dejavnost operaterja trga z električno energijo.

(5) Izvajalec dejavnosti energetske borze oziroma imenovani operater trga z električno energijo je član bilančne sheme za namene zagotavljanja izravnosti bilance sklenjenih poslov.

(6) Operater zaprtega distribucijskega sistema je član bilančne sheme v okviru izvajanja nalog upravljanja zaprtega distribucijskega sistema.

(7) Operater trga lahko za namene izvajanja posameznih nalog iz obsega gospodarske javne službe v bilančno shemo uvrsti posamezne člane bilančne sheme s posebnim statusom. Posebni status lahko zajema izjemo enolične vključitve v bilančno shemo, izjeme glede rokov ter kritij in druge posebnosti, ki se uredijo v bilančni pogodbi oziroma sklepu operaterja trga.

(8) Bilančne skupine in podskupine sestavljajo odgovorni bilančne skupine oziroma podskupine ter poljubno mnogo hierarhično nižjih članov bilančne skupine oziroma podskupine.

1. Pogodbe o članstvu v bilančni shemi

17. člen

(pogodbe o članstvu v bilančni shemi in kategorije članstva)

(1) Pogodbe o članstvu v bilančni shemi so bilančne pogodbe in pogodbe o izravnavi, ki predstavljajo podlago za uvrstitev fizične ali pravne osebe v bilančno shemo.

(2) Glede na vrsto pogodbe o članstvu v bilančni shemi, se člani bilančne sheme razvrščajo v dve kategoriji članstva:

- bilančna skupina oziroma odgovorni bilančne skupine, če je temelj uvrstitve pravne ali fizične osebe v bilančno shemo bilančna pogodba in
- bilančna podskupina oziroma odgovorni bilančne podskupine, če je temelj uvrstitve pravne ali fizične osebe v bilančno shemo pogodba o izravnavi.

18. člen

(pogoji za sklenitev bilančne pogodbe)

(1) Pravna ali fizična oseba, ki želi postati član bilančne sheme mora pred sklenitvijo bilančne pogodbe operaterju trga predložiti zahtevo za uvrstitev v bilančno shemo iz 37. člena teh pravil, skupaj z dokazili:

- dokazilo o davčni registraciji oziroma identifikaciji za DDV, če je vlagatelj zavezanec za DDV;
- izpis iz sodnega ali enakovrednega registra, ki vključuje zadnje spremembe, razen v primeru, da lahko operater trga sam brezplačno pridobi izpisek iz slovenske javne elektronske evidence;
- potrdilo iz kazenske evidence o (ne)kaznovanosti vlagatelja (pravne osebe ali fizične osebe), za primer, ko je vlagatelj pravna oseba tudi potrdilo iz kazenske evidence o (ne)kaznovanosti zakonitega zastopnika vlagatelja;
- kopijo bilance stanja in izkaza uspeha podjetja oziroma letno poročilo za zadnja tri leta poslovanja oziroma v primeru krajšega obdobja poslovanja za celotni čas poslovanja, ki izkazujejo kratkoročno plačilno sposobnost, trajnejšo likvidnost in dolgoročno plačilno sposobnost, kot tudi kapitalsko ustreznost, skladno z določbami Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju.

(2) Pravna ali fizična oseba, ki želi postati član bilančne sheme mora imeti pred sklenitvijo bilančne pogodbe registrirano ustrezno gospodarsko dejavnost.

(3) Pravna ali fizična oseba, ki želi postati član bilančne sheme, mora zagotavljati tehnične, kadrovske in druge pogoje, ki so potrebni za nemoteno delovanje na trgu z električno energijo.

(4) Operater trga lahko v postopku po 38. členu teh pravil zahteva tudi dodatna dokazila.

(5) Član bilančne sheme mora operaterja trga redno obveščati o vseh spremembah podatkov, ki so jih predložili ob uvrstitvi v bilančno shemo.

(6) Operater trga lahko kadarkoli zahteva od člana bilančne sheme, da v roku osmih delovnih dni posreduje ustrezna dokazila o izpolnjevanju pogojev za članstvo v bilančni shemi.

(7) V primeru, da obstaja sum, da bo pravna ali fizična oseba po vstopu na trg delovala v nasprotju z 8. členom teh pravil, sme operater trga zavrniti zahtevo za vstop v bilančno shemo. O tem operater trga odloča in izda sklep, zoper katerega ima ta pravna ali fizična oseba možnost vložiti zahtevo za odločitev v sporu z operaterjem trga na Agencijo za energijo, v roku 15 dni od vročitve sklepa, po postopku iz 414. do 419. člena Energetskega zakona.

19. člen
(bilančna pogodba)

(1) Bilančna pogodba je pravni posel ali drugo razmerje, s katerim pravna ali fizična oseba z operaterjem trga uredi dobavo izravnalne energije in finančno poravnavo odstopanj v primeru neizravnane bilance, s čimer se pravna ali fizična oseba uvrsti v bilančno shemo kot odgovorni bilančne skupine in pridobi status člana bilančne sheme.

(2) Bilančna pogodba ureja celoto vseh razmerij v zvezi z ugotavljanjem, obračunavanjem in odgovornostjo za plačilo odstopanj ter odgovornega bilančne skupine uvršča v bilančno shemo.

(3) Vsebino bilančne pogodbe določi operater trga in njen osnutek objavi na svoji spletni strani.

(4) Za datum začetka učinkovanja bilančne pogodbe šteje dan uvrstitve v bilančno shemo ali spremembe vrste članstva v bilančni shemi, kot vpisan v evidenci pogodb o članstvu. O vpisu v evidenco oziroma uvrstitvi v bilančno shemo operater trga pravno ali fizično osebo pisno obvesti po elektronski pošti.

(5) Na podlagi bilančnih pogodb se v bilančno shemo uvrstijo tudi:

- elektrooperaterji, pri čemer je predmet bilančne pogodbe izravnava odstopanj elektrooperaterja in s tem uvrstitev v bilančno shemo kot odgovornega bilančne skupine. Ta bilančna pogodba omejuje poslovanje elektrooperaterja na trgu z električno energijo izključno na opravljanje gospodarske javne službe dejavnosti elektrooperaterja in
- izvajalec dejavnosti energetske borze oziroma imenovani operater trga z električno energijo, pri čemer je predmet bilančne pogodbe evidentiranje poslov z električno energijo sklenjenih na energetske borzi in s tem uvrstitev v bilančno shemo kot odgovornega bilančne skupine, v okviru katere jamči za izravnano bilanco vseh poslov z električno energijo, ki so sklenjeni na energetske borzi.

20. člen
(sklenitev dogovora o načinu izdaje računov)

Pravna ali fizična oseba je ob sklenitvi bilančne pogodbe dolžna skleniti tudi dogovor o načinu izdaje računov, s katerim se operater trga in član bilančne sheme dogovorita, da operater trga v imenu in za račun člana bilančne sheme izdaja račune za odstopanja.

21. člen
(bilančna skupina)

(1) Bilančna skupina se ustanovi na podlagi bilančne pogodbe, razen v primerih, ko se v skladu s temi pravili lahko ustanovi na podlagi sklepa operaterja trga, ki v takem primeru v celoti nadomesti bilančno pogodbo.

(2) Bilančno skupino predstavlja odgovorni bilančne skupine, ki je odgovoren predvsem za:

- prijavo pogodb o izravnavi s predložitvijo izjav o sklenitvi pogodbe o izravnavi, ki so podlaga za ustanovitev posameznih hierarhično nižjih bilančnih podskupin;
- ustrezno prilagoditev finančnih kritij na poziv operaterja trga;
- prijavo sklenjenih zaprtih pogodb za celotno bilančno skupino pri operaterju trga;
- prijavo obratovalnih napovedi prevzemno-predajnih mest operaterju trga, ki pripadajo njemu samemu oziroma hierarhično nižjim članom bilančne skupine;
- sklenitev dogovora o načinu izdaje računov;
- finančno poravnavo bilančnega obračuna bilančne skupine;
- spoštovanje obveznosti iz naslova finančne poravnave bilančnega obračuna in
- posredovanje podatkov in dokumentacije na zahtevo operaterja trga na podlagi teh pravil.

(3) Določbe tega člena se smiselno uporabljajo tudi za bilančne skupine ustanovljene na podlagi sklepa operaterja trga.

22. člen (pogodba o izravnavi)

(1) Odgovorni bilančne skupine, odgovorni bilančne podskupine ali oseba, ki vstopa v bilančno shemo, je o sklenitvi pogodbe o izravnavi, ki je podlaga za uvrstitev posameznih hierarhično nižjih članov bilančne skupine ali podskupine v bilančno shemo, dolžan obvestiti operaterja trga in predložiti izjavo o sklenitvi pogodbe o izravnavi ter zahtevo za uvrstitev v bilančno shemo iz 37. člena teh pravil.

(2) Pogodba o izravnavi je pravni posel ali drugo razmerje, s katerim pravna ali fizična oseba s članom bilančne sheme uredi dobavo izravnalne energije in poravnavo v primeru neizravnane bilance, s čimer se pravna ali fizična oseba uvrsti v bilančno shemo kot odgovorni bilančne podskupine in pridobi status člana bilančne sheme.

(3) Člane bilančne sheme s posebnim statusom lahko operater trga uvrsti v bilančno shemo kot bilančne podskupine na podlagi sklepa, ki v takem primeru v celoti nadomesti pogodbo o izravnavi, pri čemer je namen ustanovitve potreba po ločenem vodenju bilance poslov iz naslova posameznih nalog gospodarskih javnih služb.

(4) Pogodba o izravnavi mora vsebovati naslednje obvezne sestavine:

- datum začetka veljavnosti pogodbe o izravnavi z določbo, da ta pogodba začne veljati najprej z dnem zapisanim v evidenci pogodb o članstvu v bilančni shemi;
- datum prenehanja veljavnosti pogodbe o izravnavi ali določba, da ta velja za nedoločen čas, skupaj z določbo, da tudi v primeru odstopa od pogodbe o izravnavi, ta ne more prenehati učinkovati pred roki, določenimi v 43. in 45. členu teh pravil;
- določbe o razlogih za odpoved z odpovednim rokom, ki mora zadostiti pogojem nastopa izvršilnega dne iz 43. člena teh pravil ter 45. člena teh pravil;
- klavzulo, da član bilančne sheme želi uvrstiti hierarhično nižjega člana bilančne sheme v svojo bilančno skupino ali podskupino kot odgovornega hierarhično nižje bilančne podskupine in

- klavzulo, da se bilanca bilančne podskupine hierarhično nižjega člana bilančne sheme izravnava preko bilance bilančne skupine ali podskupine hierarhično višjega člana bilančne sheme.

(5) V primeru, da katera izmed zahtevanih obveznih sestavin iz prejšnjega odstavka ni v skladu s pravili, veljajo v tem delu neposredno pravila.

(6) Obrazec izjave o sklenitvi pogodbe o izravnavi operater trga objavi na svoji spletni strani. S podpisom izjave o sklenitvi pogodbe o izravnavi stranki pogodbe jamčita, da je vsebina pogodbe skladna s pravili.

(7) V primeru, da odgovorni bilančne podskupine v svojo podskupino uvršča hierarhično podrejenega člana bilančne sheme, nadrejeni odgovorni bilančne skupine s podpisom izjave iz prejšnjega odstavka soglaša z uvrstitvijo hierarhično nižjega člana bilančne skupine v bilančno podskupino. Hkrati odgovorni bilančne skupine oziroma nadrejeni član izjavlja, da je izvedel pregled dokazil skladno s prvim odstavkom 18. člena teh pravil.

(8) Operater trga lahko na podlagi tretjega odstavka 8. člena pravil kljub predložitvi izjave iz šestega odstavka tega člena zahteva predložitev celotne pogodbe o izravnavi. V primeru, ko po pregledu celotne pogodbe o izravnavi operater trga ugotovi nepravilnosti ali pomanjkljivosti, lahko operater trga zahteva odpravo nepravilnosti ali pomanjkljivosti.

23. člen

(bilančna podskupina)

(1) Bilančna podskupina se ustanovi na podlagi pogodbe o izravnavi.

(2) Bilančno podskupino predstavlja odgovorni bilančne podskupine, ki je odgovoren predvsem za:

- izmenjavo podatkov z odgovornim bilančne skupine oziroma nadrejenim odgovornim bilančne podskupine;
- prijavo sklenjenih zaprtih pogodb odgovornemu bilančne skupine oziroma nadrejenemu odgovornemu bilančne podskupine, katere član je;
- prijavo obratovalnih napovedi prevzemno-predajnih mest, ki pripadajo njemu samemu oziroma članom bilančne sheme v njegovi bilančni podskupini, odgovornemu bilančne skupine ali nadrejene podskupine, katere član je.

24. člen

(prehod med bilančnimi skupinami oziroma bilančnimi podskupinami)

(1) Do prehoda članov bilančne sheme med bilančnimi skupinami oziroma podskupinami pride v naslednjih primerih:

- prehod zaradi odpovedi bilančne pogodbe s sklenitvijo pogodbe o izravnavi;
- prehod zaradi izteka, odstopa ali odpovedi pogodbe o izravnavi s sklenitvijo bilančne pogodbe ali nove pogodbe o izravnavi ter
- v drugih primerih v okviru izvajanja nalog operaterja trga.

(2) S prehodom med bilančnimi skupinami oziroma podskupinami člana bilančne sheme:

- ki je odgovorni bilančne skupine ali podskupine, se razmerja z njegovimi podrejenimi člani ne spremenijo;
- ki je dobavitelj, se razmerja z dotedanjimi odjemalci oziroma proizvajalci ne spremenijo;
- ki oskrbuje lastna prevzemno-predajna mesta, se oskrba teh prevzemno-predajnih mest ne spremeni.

(3) V primeru prehoda člana bilančne sheme s hierarhično nižjimi člani bilančne sheme med bilančnimi skupinami oziroma podskupinami, mora odgovorni bilančne skupine, v katero vstopa član bilančne sheme, operaterju trga posredovati nove izjave o sklenitvi pogodbe o izravnavi za hierarhično podrejene člane bilančne sheme.

(4) Izvršilni dan v primeru prehoda med bilančnimi skupinami je določen skladno s 45. členom teh pravil.

2. Odprte pogodbe o dobavi, pogodbe o agregiranju in zaprte pogodbe

25. člen

(vrste odprtih pogodb o dobavi)

(1) Odprte pogodbe o dobavi so pogodbe o dobavi končnim odjemalcem, pogodbe o odkupu od proizvajalcev in navidezne odprte pogodbe.

(2) Odprte pogodbe o dobavi določajo bilančno pripadnost prevzemno-predajnih mest oziroma merilnih točk.

(3) Realizacija prevzemno-predajnih mest oziroma merilnih točk se upošteva v bilanci člana bilančne sheme, kateremu bilančno pripada.

(4) Realizacija prevzemno-predajnega mesta oziroma merilnih točk, ki ima več dobaviteljev, se upošteva v bilanci člana bilančne sheme, kateremu bilančno pripada, v deležu, ki ga dobavitelj pokriva oziroma kot določeno s sistemskimi obratovalnimi navodili elektrooperaterjev.

26. člen

(odprta pogodba o dobavi)

(1) Odprto pogodbo o dobavi lahko z lastnikom oziroma pooblaščenecem lastnika prevzemno-predajnega mesta oziroma merilne točke kot uporabnikom sistema sklene le član bilančne sheme.

(2) Odpoved odprte pogodbe o dobavi prične v smislu bilančne pripadnosti učinkovati na podlagi vpisa v evidenco odprtih pogodb skladno s sistemskimi obratovalnimi navodili elektrooperaterjev.

27. člen
(navidezne odprte pogodbe)

- (1) Navidezne odprte pogodbe so pravni posli ali druga razmerja, ki nastanejo na podlagi:
- dejstva, da je prevzemno-predajno mesto oziroma merilna točka del omrežja oziroma je priključeno na omrežje, ki ga upravlja elektrooperater in da to prevzemno-predajno mesto oziroma merilna točka nima bilančne pripadnosti drugemu članu bilančne sheme;
 - dejstva, da prevzemno-predajno mesto razmejuje ali dve omrežji, ki ju upravljata različna sistemska operaterja ali dve distribucijski območji, ki ju upravlja isti distribucijski operater;
 - obvestila o lastni oskrbi;
 - nastopa posledic zasilne oskrbe v evidenci odprtih pogodb ali
 - nastopa posledic nujne oskrbe v evidenci odprtih pogodb.
- (2) Prevzemno-predajno mesto oziroma merilna točka, ki je del omrežja, ki ga upravlja elektrooperater in nima bilančne pripadnosti drugemu članu bilančne sheme, bilančno pripada temu elektrooperaterju.
- (3) Prevzemno-predajno mesto, ki razmejuje dve omrežji, ki ju upravljata različna sistemska operaterja, ali ki razmejuje dve območji distribucijskega omrežja, se za potrebe bilančnega obračuna šteje kot del obeh omrežij ali območij.

28. člen
(obvestilo o lastni oskrbi)

- (1) Obvestilo o lastni oskrbi je izjava člana bilančne sheme, da bo v izjavi določena lastna prevzemno-predajna mesta oziroma merilne točke sam oskrboval.
- (2) Obvestilo hkrati določa pripadnost navedenih prevzemno-predajnih mest oziroma merilnih točk članu bilančne sheme, v čigar bilanci se realizacija teh prevzemno-predajnih mest oziroma merilnih točk upošteva v primarni vrednosti.
- (3) Glede prevzemno-predajnih mest oziroma merilnih točk lastne oskrbe ima član bilančne sheme v smislu teh pravil status dobavitelja.

29. člen
(zasilna oskrba)

- (1) Pravila v okviru zasilne oskrbe določajo pravice in obveznosti udeležencev trga ob določenih izrednih dogodkih na trgu z električno energijo.
- (2) Določbe teh pravil o zasilni oskrbi ne posegajo v pravice in obveznosti pravnih ali fizičnih oseb v zvezi s sklenitvijo pogodbe o dobavi končnemu odjemalcu na podlagi določb o zasilni oskrbi, ki izvirajo iz sistemskih obratovalnih navodil.

30. člen

(razlogi za nastop zasilne oskrbe)

(1) Razlogi za nastop zasilne oskrbe prevzemno-predajnih mest oziroma merilnih točk so:

- prenehanje veljavnosti bilančne pogodbe odgovornega bilančne skupine, v kateri so imela prevzemno-predajna mesta oziroma merilne točke bilančno pripadnost njemu ali hierarhično nižjim članom bilančne skupine, brez izvršenega prehoda odgovornega bilančne skupine v drugo bilančno skupino ali podskupino;
- prenehanje veljavnosti pogodbe o izravnavi odgovornega bilančne podskupine, v kateri so imela prevzemno-predajna mesta bilančno pripadnost njemu ali hierarhično nižjim članom bilančne podskupine, brez izvršenega prehoda odgovornega bilančne podskupine v drugo bilančno skupino ali podskupino oziroma brez ustanovitve lastne bilančne skupine;
- drugi razlogi določeni s sistemskimi obratovalnimi navodili.

(2) Posledice zasilne oskrbe v evidenci odprtih pogodb nastopijo z vsako ugotovitvijo bilančne nepripadnosti posameznega prevzemno-predajnega mesta oziroma merilne točke na distribucijskem omrežju skladno s prejšnjim odstavkom.

(3) Distribucijski operater obvesti operaterja trga o obstoju zasilne oskrbe.

31. člen

(ranljivi odjemalci in nujna oskrba)

(1) V okviru nujne oskrbe po teh pravilih so urejena razmerja, ki nastanejo ob ugotovitvi bilančne nepripadnosti prevzemno-predajnega mesta oziroma merilne točke in izpolnjenosti pogojev za nujno oskrbo v evidenci odprtih pogodb.

(2) Določbe teh pravil o nujni oskrbi ne posegajo v druge pravice in obveznosti distribucijskega operaterja in odjemalcev, ki izvirajo iz sistemskih obratovalnih navodil.

32. člen

(posledice nastopa zasilne oskrbe in nujne oskrbe v evidenci odprtih pogodb)

(1) V primeru nastopa zasilne oskrbe ali nujne oskrbe prevzemno-predajnega mesta oziroma merilne točke se distribucijski operater, kjer se prevzemno-predajno mesto oziroma merilna točka nahaja, šteje za dobavitelja končnemu odjemalcu na podlagi zasilne ali nujne oskrbe.

(2) Z nastopom posledic zasilne ali nujne oskrbe se dejanska realizacija prevzemno-predajnega mesta upošteva v bilanci distribucijskega operaterja, kjer se prevzemno-predajno mesto oziroma merilna točka nahaja.

(3) Ob nastopu zasilne ali nujne oskrbe prevzemno-predajnega mesta oziroma merilne točke brez registracijskih meritev ali katerih registracijski interval je daljši od obračunskega intervala, distribucijski operater nemudoma opravi odčitek merilnih mest na njem. Odčitek na takem merilnem mestu distribucijski operater opravi tudi ob prenehanju zasilne ali nujne oskrbe.

33. člen

(prevzemno-predajna mesta oziroma merilne točke brez veljavnih odprtih pogodb o dobavi)

- (1) Elektrooperater mora na območju, za katerega je pristojen, odklopiti prevzemno-predajna mesta oziroma merilne točke, ki nimajo bilančne pripadnosti enemu izmed članov bilančne sheme in niso del zasilne ali nujne oskrbe.
- (2) Elektrooperater mora odklopiti proizvajalca, ki je priključen na njegov sistem in nima veljavne odprte pogodbe o odkupu od proizvajalca.
- (3) V primeru, da prevzemno-predajno mesto oziroma merilna točka nima dobavitelja in ga elektrooperater ne odklopi, to prevzemno-predajno mesto oziroma merilna točka bilančno pripada temu elektrooperaterju.

34. člen

(pripadnost prevzemno-predajnega mesta oziroma merilne točke)

- (1) Pripadnost prevzemno-predajnega mesta oziroma merilne točke je določena s/z:
 - pogodbo o dobavi končnemu odjemalcu;
 - pogodbo o odkupu od proizvajalca;
 - obvestilom o lastni oskrbi;
 - omrežjem, katerega območja razmejuje oziroma omrežjema, ki ju razmejuje;
 - nastopom zasilne oskrbe;
 - nastopom nujne oskrbe ali
 - pripadnostjo elektrooperaterju skladno s 33. členom teh pravil.
- (2) Za posamezno prevzemno-predajno mesto lahko uporabniki sistema hkrati sklenejo več odprtih pogodb z različnimi dobavitelji, pri čemer se vse pogodbe dobavitelja evidentirajo pri pristojnem elektrooperaterju, vključno z deležem dobave. Če se deleži dobave prevzemno-predajnega mesta ne seštejejo v ena, se šteje, da to mesto nima dobavitelja. Poslovanje z enim števcem je mogoče, če je bilančna pripadnost prevzemno-predajnega mesta vnaprej pogodbeno sorazmerno porazdeli med dobavitelje, tako da se deleži seštejejo v ena. Različne oblike časovnega poteka odjema in oddaje so mogoče, če jih je mogoče izmeriti z nameščeno merilno opremo na prevzemno-predajnem mestu ali za njim ali jih kako drugače enoznačno določiti. Prevzemno-predajna mesta so lahko del dveh različnih omrežij elektrooperaterjev, v primeru da:
 - razmejujejo omrežji različnih elektrooperaterjev;
 - razmejujejo omrežji elektrooperaterja in sosednjega tujega elektrooperaterja.
- (3) Prevzemno-predajno mesto je lahko del dveh različnih območij distribucijskega operaterja, v primeru, da razmejuje dve območji istega distribucijskega operaterja.

35. člen
(pogodbe o agregiranju)

(1) Pogodba o agregiranju je pogodba, ki jo član bilančne sheme kot agregator ali neodvisni agregator sklene z uporabnikom sistema za namene zagotavljanja prožnosti ter prilagajanja odjema oziroma proizvodnje.

(2) Pogodba o agregiranju je po svoji naravi odprta pogodba in se vodi v evidenci odprtih pogodb pristojnega elektrooperaterja.

(3) Če je pogodba o agregiranju sklenjena z neodvisnim agregatorjem, se realizacija relevantnih prevzemno-predajnih mest oziroma merilnih točk bilančno upošteva v bilanci dobavitelja, razen če s temi pravili ni določeno drugače.

36. člen
(zaprta pogodba)

(1) Zaprta pogodba je:

- pogodba, ki jo član bilančne sheme sklene z drugim članom bilančne sheme za dobavo električne energije znotraj Slovenije ali
- pogodba, ki jo član bilančne sheme sklene za dobavo električne energije z uporabo čezmejnih prenosnih zmogljivosti z udeležencem sosednjega trga.

(2) Če je s temi pravili ali navodili na osnovi teh pravil tako določeno, se kot zaprto pogodbo evidentira tudi posel, ki sicer ni neposredno sklenjen med dvema članoma bilančne sheme.

3. Postopek pridobitve članstva v bilančni shemi

37. člen
(zahteva za uvrstitev v bilančno shemo)

(1) Zahteva za uvrstitev v bilančno shemo se vloži pisno po pošti, neposredno pri operaterju trga ali v elektronski obliki skladno s predpisi o elektronskem poslovanju.

(2) Obrazec zahteve predpiše operater trga in objavi na svoji spletni strani oziroma v svojem informacijskem sistemu.

(3) Zahtevi morajo biti priložena dokazila, ki so določena z 18. oziroma 22. členom teh pravil ter druge listine, s katerimi vlagatelj zahteve dokazuje, da izpolnjuje pogoje za uvrstitev v bilančno shemo.

(4) Operater trga lahko v okviru obrazca zahteva tudi dodatna pojasnila glede predvidenega delovanja na trgu z električno energijo, na podlagi katerih lahko oceni ali vlagatelj izpolnjuje vse pogoje za uvrstitev v bilančno shemo.

(5) Zahteve za uvrstitev v bilančno shemo ne more vložiti pravna ali fizična oseba, ki je bila v zadnjih treh letih izključena iz bilančne sheme zaradi delovanja v nasprotju s pravili ali zaradi kršitev bilančne pogodbe.

38. člen

(preverjanje pogojev za uvrstitev v bilančno shemo)

(1) Operater trga po prejemu zahteve najprej preveri:

- ali je zahteva vložena na predpisanem obrazcu,
- ali so v zahtevi navedeni vsi potrebni podatki,
- ali so zahtevi priložena vsa zahtevana dokazila in
- ali je v primeru zahteve za uvrstitev udeleženca trga kot odgovornega bilančne podskupine prejeta izjava o podpisu pogodbe o izravnavi.

(2) V kolikor zahteva ne izpolnjuje pogojev iz prejšnjega odstavka, operater trga pozove vlagatelja, da v primernem roku odpravi pomanjkljivosti.

(3) V kolikor vlagatelj v roku odpravi pomanjkljivosti, šteje, da je bila zahteva vložena takrat, ko je bila vloga popolna.

(4) V kolikor vlagatelj pomanjkljivosti ne odpravi v roku, ki ga določi operater trga, operater trga vlagatelja pisno obvesti o neizpolnjevanju pogojev in šteje, kot da zahteva ni bila vložena.

(5) V kolikor je bilo po opravljenem postopku iz prvega do četrtega odstavka tega člena ugotovljeno, da zahteva izpolnjuje pogoje iz prvega odstavka tega člena, operater trga opravi tudi vsebinski pregled.

(6) Operater trga o zahtevi odloči najpozneje v roku enega meseca od prejema popolne zahteve, in sicer:

- ugotovi zahtevi, če ugotovi, da so izpolnjeni vsi predpisani pogoji ter v primeru vloge za pridobitev statusa odgovornega bilančne skupine vlagatelju pošlje v podpis bilančno pogodbo, oziroma v primeru vloge za pridobitev statusa odgovornega bilančne podskupine vlagatelja vpiše v evidenco pogodb o članstvu v bilančni shemi kot odgovornega bilančne podskupine ter o tem vlagatelja pisno obvesti ali
- zavrne zahtevo, če pri vsebinskem pregledu oceni, da niso izpolnjeni vsi predpisani pogoji ter o tem vlagatelja pisno obvesti.

(7) V kolikor operater trga zahtevo iz prejšnjega odstavka zavrne, ima vlagatelj možnost pri Agenciji za energijo v roku 15 dni vložiti zahtevo za odločitev v sporu z drugo stranko.

(8) Vlagatelj je dolžan v roku dveh mesecev od datuma prejema s strani operaterja trga bilančno pogodbo podpisati ter sklenjeno pogodbo poslati s priporočeno pošto pošiljko na naslov operaterja trga ali jo na poziv operaterja trga potrditi v elektronski obliki skladno s predpisi o elektronskem poslovanju. V primeru, da operater trga v predpisanem roku ne prejme podpisane bilančne pogodbe, se šteje, da je vlagatelj odstopil od zahteve za vstop v bilančno shemo oziroma šteje ta bilančna pogodba za razvezano.

(9) Vlagatelj mora predložiti zahtevana finančna kritja najkasneje v roku treh mesecev od datuma sklenitve bilančne pogodbe, sicer bilančna pogodba šteje za razvezano.

(10) Operater trga vpiše novega odgovornega bilančne skupine kot člana v evidenco pogodb o članstvu v bilančni shemi v roku 5 delovnih dni od izpolnitve zadnjega izmed naslednjih pogojev: sklenjene bilančne pogodbe, sklenjenega dogovora o načinu izdaje računov in predloženega zahtevanega finančnega kritja.

(11) Operater trga uvrsti novega odgovornega bilančne podskupine kot člana v bilančni shemi najkasneje v roku 5 delovnih dni od izpolnitve vseh predpisanih pogojev.

(12) Za izvršilni dan vstopa v bilančno shemo se šteje dan, ki je vpisan v evidenco pogodb o članstvu v bilančni shemi.

(13) Uvrstitev novega člana bilančne sheme v bilančno shemo operater trga javno objavi na spletni strani.

39. člen

(objektivna odgovornost članov bilančne sheme)

Član bilančne sheme je objektivno odgovoren za izgubo oziroma škodo (vključno z nastalimi stroški postopka), ki jo povzroči s kršenjem veljavnih pravil.

4. Omejitev delovanja v bilančni shemi

40. člen

(začasno tehnično onemogočanje delovanja na trgu z električno energijo)

(1) Operater trga lahko članu bilančne sheme, ki nima bilančno pripadajočih prevzemno-predajnih mest, začasno tehnično onemogoči delovanje na trgu z električno energijo:

- če ne izpolni zapadlih finančnih obveznosti;
- če ne predloži finančnih kritij zahtevanih s strani operaterja trga;
- če na poziv operaterja trga ne sklene aneksa k bilančni pogodbi, s katerim se zagotovi skladnost vsebine pogodbe s pravili;
- če član bilančne sheme ne ravna v skladu z tretjim odstavkom 8. člena teh pravil;
- če ne zagotavlja tehničnih, kadrovskih in drugih pogojev, ki jih mora zagotoviti za uporabo informacijskega sistema operaterja trga;
- na zahtevo systemskega operaterja v primeru, da bi delovanje člana bilančne sheme lahko ogrozilo stabilnost delovanja elektroenergetskega sistema ali
- na zahtevo Agencije za energijo.

(2) Začasno tehnično onemogočanje delovanja na trgu z električno energijo se nemudoma vpiše v evidenco o članstvu v bilančni shemi ter traja dokler niso odpravljeni razlogi iz prejšnjega odstavka. O vsakem primeru začasnega tehničnega onemogočanja delovanja operater trga po elektronski pošti obvesti člana bilančne sheme, odgovornega bilančne skupine, elektrooperaterje, Agencijo za energijo in energetske borze oziroma imenovanega operaterja trga z električno energijo.

(3) V primeru začasnega tehničnega onemogočanja delovanja na trgu z električno energijo ima član bilančne sheme možnost vložiti zahtevo za odločitev v sporu z operaterjem trga na Agencijo za energijo, v roku 15 dni od datuma, ko je bilo poslano obvestilo iz prejšnjega odstavka tega člena po postopku iz 414. do 419. člena Energetskega zakona.

(4) V primeru začasnega tehničnega onemogočanja delovanja na trgu z električno energijo se članom prepreči prijava zaprtih pogodb, katerih stranka je član, ki mu je bilo začasno tehnično onemogočeno delovanje na trgu, za obdobje trajanja omejenega delovanja, in objavi ukrep na spletni strani operaterja trga. Zaprte pogodbe, ki so bile evidentirane s članom kot stranko pogodbe, se iz evidence odstranijo, in sicer z učinkovanjem ukrepa začasnega tehničnega onemogočanja delovanja na trgu z električno energijo. O tem se po elektronski poti obvesti vse člane bilančne sheme, ki so bili navedeni kot partnerji v odstranjenih zaprtih pogodbah. Operater trga lahko določi, da omejitve delovanja v bilančni shemi veljajo tudi za morebitne hierarhično nižje člane bilančne skupine, v primeru, da se začasno tehnično onemogočanje delovanja na trgu z električno energijo nanaša na odgovornega bilančne skupine.

5. Prenehanje članstva v bilančni shemi

41. člen

(prenehanje članstva v bilančni shemi)

- (1) Članstvo v bilančni shemi članu preneha z dnem, ki je vpisan v evidenci pogodb o članstvu v bilančni shemi skladno s temi pravili ter drugimi veljavnimi predpisi.
- (2) Prenehanje članstva v bilančni shemi operater trga objavi na svoji spletni strani in hkrati o tem po elektronski poti obvesti elektrooperaterje.
- (3) V primeru prenehanja članstva v bilančni shemi se določbe bilančne pogodbe uporabljajo do poravnave vseh obveznosti, ki so nastale na podlagi veljavne bilančne pogodbe.

42. člen

(odpoved bilančne pogodbe)

(1) Operater trga lahko odpove odgovornemu bilančne skupine bilančno pogodbo na podlagi obrazložene odpovedi bilančne pogodbe brez odpovednega roka z učinkom od datuma prenehanja članstva v bilančni shemi, ki je vpisan v evidenci pogodb o članstvu v bilančni shemi:

- če je bil član bilančne sheme sprejet na podlagi neresničnih oziroma napačnih podatkov;
- če nastopijo pravne posledice začetka stečaja oziroma likvidacije člana bilančne sheme
- če član bilančne sheme ne omogoči pregleda dokumentacije v zvezi s posli, ki jih je sklenil na trgu z električno energijo;

- če član bilančne sheme krši določbe veljavnih predpisov na področju trga z električno energijo ali določbe drugih veljavnih predpisov, ki imajo lahko vpliv na sposobnost člana bilančne sheme, da deluje v skladu s temi pravili;
- če član bilančne sheme ne izpolnjuje svojih obveznosti po bilančni pogodbi;
- če član bilančne sheme na podlagi opozorila operaterja trga ne ukrepa v primeru, da podrejeni člani bilančne sheme kršijo ta pravila oziroma na podlagi opozorila operaterja trga ne odpove pogodbe o izravnavi;
- če na poziv operaterja trga ne sklene aneksa k bilančni pogodbi, s katerim se zagotovi skladnost vsebine pogodbe s pravili, ali
- če član bilančne sheme na kakršen koli drug način krši ta pravila.

(2) V primeru, da odgovornemu bilančne skupine hierarhično podrejena bilančna podskupina krši določbe veljavnih predpisov na področju trga z električno energijo ali določbe drugih veljavnih predpisov, ki imajo lahko vpliv na sposobnost člana bilančne sheme, da deluje v skladu s temi pravili, operater trga odgovornega bilančne skupine opozori na kršitve in zahteva odpravo teh. V primeru, da se kršitve ne odpravijo, mora odgovorni bilančne skupine na podlagi opozorila operaterja trga takemu članu odpovedati pogodbo o izravnavi oziroma urediti odpoved pogodbe o izravnavi med podrejenimi člani bilančne sheme z namenom prenehanja članstva kršitelja. Če kljub opozorilu operaterja trga kršitve niso odpravljene, lahko operater trga odpove bilančno pogodbo, sklenjeno z odgovornim bilančne skupine.

(3) Odgovorni bilančne skupine lahko odpove bilančno pogodbo, pri čemer odpoved učinkuje le, če ima na dan predložene odpovedi izpolnjene in poravnane vse odprte obveznosti do operaterja trga ter:

- nima hierarhično nižjih članov bilančne skupine, ni dobavitelj nobenemu odjemalcu oziroma proizvajalcu in ne oskrbuje lastnih prevzemno-predajnih mest, s čimer preneha biti član bilančne sheme, ali
- sklene pogodbo o izravnavi, ki je novi temelj njegovega članstva v bilančni skupini ali podskupini, s čimer postane odgovorni bilančne podskupine.

(4) Odpoved bilančne pogodbe s strani odgovornega bilančne skupine začne učinkovati z dnem, ki je vpisan v evidenco pogodb o članstvu v bilančni shemi. Odpoved pogodbe učinkuje, v kolikor je ta podana skladno s predhodnim odstavkom, v roku 5 delovnih dni od prejema obvestila o odpovedi bilančne pogodbe.

(5) V primeru odpovedi pogodbe s strani odgovornega bilančne skupine lahko ta v sami odpovedi bilančne pogodbe navede želeni datum učinkovanja odpovedi bilančne pogodbe, ki pa v nobenem primeru ne more biti določen prej, kot poteče rok 5 delovnih dni iz prejšnjega odstavka.

(6) Predložena finančna kritja odgovornega bilančne skupine morajo ostati v veljavi oziroma lahko operater trga zadrži predložena finančna kritja do izpolnitve morebitnih obveznosti iz naslova bilančnega obračuna vključno s poračunom bilančnega obračuna.

(7) V primeru prehoda iz bilančne skupine v bilančno podskupino mora za potrebe kritja finančnih obveznosti iz naslova letnega poročuna bilančnega obračuna odgovorni bilančne podskupine predložiti izjavo odgovornega bilančne skupine, v katero se uvršča, da se smejo finančna kritja odgovornega bilančne skupine uporabiti tudi za kritje obveznosti iz naslova letnega poročuna bilančnega obračuna odgovornega bilančne podskupine. V tem primeru operater trga vrne finančna kritja iz prejšnjega odstavka v roku treh delovnih dni po izpolnitvi vseh obveznosti iz naslova bilančnega obračuna.

(8) Izjava iz prejšnjega odstavka ostane v veljavi tudi v primeru prenehanja članstva odgovornega bilančne podskupine v bilančni skupini dajalca izjave, razen če jo nadomesti z drugo izjavo podano skladno z določbo prejšnjega odstavka.

(9) V primeru odpovedi bilančne pogodbe s strani Operaterja trga, članstvo v bilančni shemi istočasno preneha tudi morebitnim hierarhično nižjim članom te bilančne skupine.

(10) V primeru odpovedi pogodbe o članstvu v bilančni shemi ali razveze pogodbe o članstvu v bilančni shemi se vse zaprte pogodbe, vpisane v evidenco zaprtih pogodb, v katerih je ena izmed pogodbenih strank izključeni član bilančne sheme oziroma morebitni hierarhično nižji član, štejejo za razvezane, in sicer od dneva, ko ni več član bilančne sheme. Količine že prijavljenih obratovalnih napovedi izključenega člana se popravijo na vrednost 0.

43. člen

(odpoved pogodbe o izravnavi)

(1) Odgovorni bilančne skupine ali podskupine lahko odstopi od pogodbe oziroma odpove pogodbo o izravnavi v skladu s pogodbeno dogovorjenimi odpovednimi razlogi hierarhično nižjemu članu bilančne sheme. V kolikor ima hierarhično nižji član na dan vlozene odpovedi oziroma odstopa tudi sebi podrejene člane bilančne podskupine oziroma je dobavitelj odjemalcem ali proizvajalcem, odpoved oziroma odstop lahko začne učinkovati prvega dne v mesecu, ki nastopi najmanj tri mesece kasneje šteto od dne, ko je operater trga o tem obveščen. Status dobavitelja operater trga preveri pri pristojnem elektrooperaterju.

(2) Odgovorni bilančne podskupine lahko odstopi od pogodbe oziroma odpove pogodbo o izravnavi hierarhično višjemu članu bilančne sheme v skladu s pogodbeno dogovorjenimi odpovednimi razlogi in pod pogojem, da:

- nima hierarhično nižjih članov bilančne podskupine, ni dobavitelj nobenemu odjemalcu oziroma proizvajalcu in ne oskrbuje lastnih prevzemno-predajnih mest, s čimer preneha biti član bilančne sheme, ali
- sklene bilančno pogodbo z operaterjem trga oziroma sklene novo pogodbo o izravnavi z drugim članom bilančne sheme, ki je temelj njegovega članstva v bilančni skupini ali podskupini, s čimer ohrani status člana bilančne sheme.

(3) Odgovorni bilančne skupine ali podskupine mora o prenehanju veljavnosti pogodbe o izravnavi, ki jo je sklenil s hierarhično nižjim članom bilančne sheme, obvestiti operaterja trga in morebitnega hierarhično nadrejenega odgovornega bilančne skupine.

(4) Odstop oziroma odpoved pogodbe o izravnavi začne učinkovati z datumom vpisanim v evidenco pogodb o članstvu v bilančni shemi. Ta datum je najkasneje v roku petih delovnih dni od prejema obvestila iz prejšnjega odstavka oziroma skladno z drugo povedjo prvega odstavka tega člena.

(5) V primeru odstopa oziroma odpovedi pogodbe o izravnavi lahko odgovorni bilančne skupine operaterju trga sporoči želeni datum učinkovanja odstopa oziroma odpovedi pogodbe o izravnavi, ki je bil dogovorjen med strankama pogodbe o izravnavi in ki v nobenem primeru ne more biti določen prej, kot poteče rok iz prejšnjega odstavka.

44. člen

(drugi razlogi za prenehanje članstva v bilančni shemi)

(1) Članstvo v bilančni shemi preneha tudi:

- s smrtjo člana bilančne sheme oziroma z izbrisom iz sodnega ali drugega registra člana bilančne sheme;
- z izdajo prepovedi opravljanja dejavnosti članu bilančne sheme;
- z izdajo inšpekcijske odločbe, s katero se članu bilančne sheme onemogoči delovanje na trgu z električno energijo, ali
- s sporazumno razvezo bilančne pogodbe oziroma pogodbe o izravnavi.

(2) V primeru iz prve alineje prejšnjega odstavka se dejstvo prenehanja članstva evidentira na dan nastopa dogodka, v drugih primerih pa na dan, ko je operater trga obveščen o razlogu za prenehanje članstva v bilančni shemi.

(3) V primeru, da je na podlagi določil tega člena prenehalo članstvo odgovornemu bilančne skupine, šteje sklenjena bilančna pogodba za razvezano na datum vpisan v evidenco pogodb o članstvu v bilančni shemi.

6. Izvršilni dnevi sprememb v bilančni shemi

45. člen

(izvršilni dnevi sprememb v bilančni shemi)

(1) Za izvršilni dan v postopku pridobitve, spremembe ali prenehanja članstva se šteje datum vpisan v evidenco pogodb o članstvu v bilančni shemi.

(2) V primeru podaljšanja veljavnosti pogodbe o izravnavi mora biti operater trga o tem obveščen najmanj tri mesece pred iztekom veljavnosti pogodbe o izravnavi.

(3) V primeru:

- prehoda med bilančnimi skupinami oziroma podskupinami zaradi odpovedi bilančne pogodbe s sklenitvijo pogodbe o izravnavi ali
- prehoda zaradi izteka, odstopa ali odpovedi pogodbe o izravnavi s sklenitvijo bilančne pogodbe ali nove pogodbe o izravnavi

začne prehod učinkovati prvega dne v mesecu, ki nastopi najmanj dva meseca kasneje od trenutka izpolnitve vseh pogojev za vpis v evidenco oziroma prvi dan meseca dogovorjenega med operaterjem trga in članom bilančne sheme, če ta dan nastopi kasneje.

(4) Član bilančne sheme lahko z operaterjem trga postopkovno ureja dokumentacijo glede podaljšanja veljavnosti obstoječega temelja uvrstitve v bilančno shemo oziroma prehoda ne glede na trenutno obliko članstva v bilančni shemi. V določenem trenutku pa je lahko uvrščen v bilančno shemo le na eni podlagi, z izjemo članov s posebnim statusom.

(5) V primerih prehodov ali podaljšanja veljavnosti pogodbe o izravnavi članov bilančne sheme s posebnim statusom začne prehod ali podaljšanje učinkovati:

- prvi dan meseca, ki sledi mesecu izpolnitve vseh pogojev za vpis v evidenco ali
- prvi dan meseca dogovorjenega med operaterjem trga in članom bilančne sheme, če ta dan nastopi kasneje.

(6) V kolikor lahko zaradi nepravočasnega podaljšanja pogodbe, prehoda oziroma drugega razloga pride do izgube statusa člana bilančne sheme, ki je dobavitelj odjemalcem ali proizvajalcem, operater trga o tem po elektronski pošti obvesti Agencijo za energijo ter elektrooperaterje, slednji pa obvestijo bilančno pripadne odjemalce in proizvajalce. Operater trga navedeni razlog tudi javno zabeleži v evidenci članstva bilančne sheme na svoji spletni strani, vključno z opozorilom o možnosti nastopa zasilne oskrbe. Operater trga enako obvesti navedene deležnike tudi v primeru prenehanja razloga.

IV. EVIDENTIRANJE POGODB

1. Način evidentiranja pogodb

46. člen

(evidentiranje pogodb o članstvu v bilančni shemi)

(1) Seznam članov bilančne sheme po kategorijah članstva se sproti objavlja na spletnih straneh operaterja trga. Podatki o posameznem članu bilančne sheme vsebujejo najmanj:

- firmo oziroma ime člana bilančne sheme;
- identifikacijske oznake člana bilančne sheme in
- kategorijo članstva v bilančni shemi.

(2) Vse spremembe v evidencah so posledica vpisov operaterja trga na podlagi obvestila člana bilančne sheme o pričetku, spremembi ali prenehanju veljavnosti pogodb o članstvu v bilančni shemi ali na podlagi ukrepov sprejetih s strani operaterja trga skladno s temi pravili. Operater trga lahko zavrne vpis spremembe v evidenco na podlagi prejetega obvestila, če je to nepopolno oziroma ne vsebuje vseh zahtevanih podatkov ali če ga je poslala za to nepristojna oseba, pri čemer člana bilančne sheme o tem obvesti.

(3) Vsaka v evidenco vpisana sprememba učinkuje z datumom vpisanim v evidenco.

(4) V evidenco se poleg osnovnih vsebin lahko vpisujejo tudi podatki v zvezi z obveznimi in drugimi sestavinami pogodb o članstvu v bilančni shemi.

47. člen

(način prijave zaprtih pogodb in obratovalnih napovedi)

(1) Prijava zaprtih pogodb in obratovalnih napovedi poteka preko informacijskega sistema operaterja trga.

(2) Izjemoma, če vnos zaprte pogodbe ali obratovalnih napovedi zaradi tehničnih težav informacijskega sistema operaterja trga ni mogoč, lahko odgovorni bilančne skupine prijavo zaprtih pogodb ali obratovalnih napovedi pošlje po elektronski pošti. Taka prijava zaprtih pogodb ali obratovalnih napovedi postane veljavna, ko jo operater trga sprejme in potrди prejem.

2. Evidentiranje odprtih pogodb

48. člen

(evidentiranje odprtih pogodb)

(1) Evidenco odprtih pogodb in vse z njimi povezane podatke vodijo elektrooperaterji.

(2) Vsaka v evidenco vpisana sprememba učinkuje z nastopom izvršilnega dne.

(3) Evidenca odprtih pogodb obsega najmanj naslednje podatke:

- seznam prevzemno-predajnih mest oziroma merilnih točk in
- bilančna pripadnost posameznemu članu bilančne sheme.

(4) Elektrooperater mora zagotavljati sledljivost sprememb v evidenci odprtih pogodb na način, da je omogočena podrobna revizija:

- vnosa sprememb v evidenco (zgodovina sprememb evidence) in
- datumov veljavnosti posameznih podatkov, vpisanih v evidenco (zgodovina stanja, ki ga evidenca izpričuje) za vsak posamezni vnos v evidenco.

(5) Elektrooperaterji omogočajo operaterju trga sproten in neomejen dostop do evidence odprtih pogodb, vseh sprememb v evidenci odprtih pogodb ter z njimi povezanimi podatki. Navedeno vključuje tudi pogodbe o agregiranju.

(6) Za namen preverjanja delovanja članov bilančne sheme oziroma druge potrebe operaterja trga, mora elektrooperater na poziv operaterja trga v roku treh delovnih dni posredovati podatke oziroma omogočiti dostop do evidence podatkov o bilančni pripadnosti prevzemno-predajnih mest oziroma merilnih točk določenemu dobavitelju, podatke o stanju menjav dobaviteljev (novih in izgubljenih prevzemno-predajnih mestih oziroma merilnih točkah) ter fakturiranih količinah, za obdobje, kot zahtevano s strani operaterja trga. Operater trga poziv pošlje po elektronski pošti.

49. člen

(izvršitev menjave bilančne pripadnosti prevzemno-predajnih mest oziroma merilnih točk)

(1) Do menjave bilančne pripadnosti prevzemno-predajnih oziroma merilnih točk mest pride v naslednjih primerih:

- pripadnost na podlagi sklenitve pogodbe o dobavi končnemu odjemalcu, pogodbe o odkupu od proizvajalca ali obvestila o lastni oskrbi prevzemno-predajnega mesta, ki do tedaj ni bilo oskrbovano;
- redna menjava pripadnosti na podlagi nove odprte pogodbe;
- nastop ali prenehanje posledic zasilne ali nujne oskrbe, ali
- pripadnost elektrooperaterju v primeru neobstoja pogodbe o dobavi končnemu odjemalcu, pogodbe o odkupu od proizvajalca ali obvestila o lastni oskrbi prevzemno-predajnega mesta oziroma merilne točke.

(2) Izvršitev menjave pripadnosti prevzemno-predajnih mest oziroma merilnih točk učinkuje na bilančno shemo, ko je menjava vpisana v evidenco odprtih pogodb in nastopi izvršilni dan, ki ga na podlagi prejema popolnega obvestila o veljavni odprti pogodbi pristojni elektrooperater določi v skladu s sistemskimi obratovalnimi navodili.

(3) V primeru tehnične možnosti zagotavljanja izbire dobavitelja s strani uporabnikov storitve polnjenja električnih vozil na istem prevzemno-predajnem mestu oziroma merilni točki v okviru storitev polnjenja električnih vozil distribucijski operater zagotovi ustrezno prerezporeditev realizacije dobave električne energije med dobavitelje, ki so na tem prevzemno-predajnem mestu oziroma merilni točki dobavljali električno energijo končnim odjemalcem. Operater trga lahko določi podrobnejša navodila za izpolnjevanje nalog iz tega člena, ki jih objavi na svoji spletni strani.

3. Evidentiranje zaprtih pogodb

50. člen

(evidenca zaprtih pogodb)

(1) Vse spremembe v evidenci zaprtih pogodb so posledica vpisov operaterja trga o bistvenih sestavinah in njihovih spremembah na podlagi prejema popolne prijave člana bilančne sheme ali vnosa operaterja trga.

(2) Operater trga lahko zavrne vpis spremembe oziroma prijave zaprte pogodbe v evidenco zaprtih pogodb na podlagi prejete prijave, v kolikor je ta nepopolna oziroma ne vsebuje vseh zahtevanih podatkov, ni bila poslana pravočasno ali jo je poslala za to nepristojna oseba, o čemer člana bilančne sheme obvesti prek povratnega obvestila.

(3) Operater trga potrjuje prejem popolne prijave s strani člana bilančne sheme s povratnim obvestilom, s prejemom pa za člana bilančne sheme postane nesporno, da je vsebina prijave v evidenci zaprtih pogodb vpisana.

51. člen

(odgovorni za prijavo zaprtih pogodb)

Odgovorni bilančne skupine je odgovoren za prijavo vseh zaprtih pogodb, ki jih sklene bodisi sam bodisi hierarhično nižji člani njegove bilančne skupine.

52. člen

(prijava zaprtih pogodb med člani bilančne sheme)

(1) Vse zaprte pogodbe morajo biti evidentirane pri operaterju trga. V primeru več pogodb za isti obračunski interval se pogodb glede na smer ne sme netirati in se zaprte pogodbe evidentirajo za vsako smer posebej.

(2) Vsaka zaprta pogodba znotraj Republike Slovenije se lahko evidentira le med dvema članoma bilančne sheme.

(3) Vsako zaprto pogodbo prijavita obe pogodbeni stranki, razen zaprtih pogodb med pogodbenimi strankami iz iste bilančne skupine, ki se jih prijavi le enkrat s strani odgovornega bilančne skupine.

(4) Vsako zaprto pogodbo z uporabo čezmejnih prenosnih zmogljivosti v informacijski sistem operaterja trga prijavi tista pogodbeni stranka, ki pogodbo sklene kot član bilančne sheme v Republiki Sloveniji.

(5) Izvršena regulacija, izvršeno omejevanje obtežb ali druge aktivnosti regulacije omrežja v izrednih razmerah se v evidenco zaprtih pogodb vpišejo na podlagi prejema prijave systemskega operaterja, v kolikor niso upoštevane preko korekcije pri izvajanju bilančnega obračuna.

53. člen

(ukrepanje v primeru neuskkljenosti prijave)

(1) V primeru neuskkljenosti prijave med pogodbenima strankama operater trga pogodbeni stranki pozove k odpravi neuskkljenosti.

(2) V kolikor se ob prijavi zaprte pogodbe pogodbeni stranki sami ne moreta uskladiti, operater trga ne sprejme prijave pogodbe oziroma se prijava ne upošteva in se upošteva količina, ki je enaka nič.

(3) V kolikor se pogodbeni stranki o prijavi zaprte pogodbe sami ne moreta uskladiti in je ena od pogodbenih strank izvajalec dejavnosti energetske borze oziroma imenovani operater trga z električno energijo, operater trga kot veljavno prijavo upošteva tisto, ki je bila prijavljena s strani izvajalca dejavnosti energetske borze oziroma imenovanega operaterja trga z električno energijo.

(4) V kolikor se prijava zaprte pogodbe z uporabo čezmejnih prenosnih zmogljivosti v informacijskem sistemu operaterja trga razlikuje od prijave pri sistemskem operaterju, se za veljavno prijavo upošteva tista, ki je prijavljena pri sistemskem operaterju.

54. člen

(vsebina evidentiranja zaprtih pogodb)

(1) V evidenci zaprtih pogodb se evidentira predvsem naslednje bistvene sestavine posamezne zaprte pogodbe:

a) za vse zaprte pogodbe:

- identifikacijska označba članov bilančne sheme, na čigar bilanco zaprta pogodba neposredno učinkuje;
- količine dobavljene električne energije v posameznem obračunskem intervalu in
- vsebina in čas prejema popolnih prijav oziroma vnosov operaterja trga in potrditev prijav, ki so podlaga za vpis zaprte pogodbe;

b) za zaprte pogodbe z uporabo čezmejnih prenosnih zmogljivosti poleg navedenega tudi številko odobritve uporabljenih pravic uporabe čezmejnih prenosnih zmogljivosti.

(2) Prijavljene količine v zaprtih pogodbah morajo biti podane v MW. Vse vrednosti morajo biti zaokrožene na tri decimalna mesta.

(3) Smer izmenjave električne energije je določena glede na status pogodbenih strank (prodajalec – kupec). Prijavljene vrednosti po zaprtih pogodbah imajo lahko samo pozitiven predznak.

55. člen

(učinkovanje evidentiranih zaprtih pogodb)

(1) Evidentirana zaprta pogodba učinkuje na bilanco obeh članov bilančne sheme, in sicer tako, da se evidentirane količine dobavljene električne energije v posameznem obračunskem intervalu upoštevajo kot priliv ali odliv v bilanci člana bilančne sheme.

(2) Poseganje elektrooperaterjev v pravice in obveznosti članov bilančne sheme, ki izhajajo iz evidentiranih zaprtih in odprtih pogodb, v primerih izvršene regulacije ali druge aktivnosti regulacije omrežja v izrednih razmerah, omejevanja obtežb, zmanjševanja izmenjave električne energije med člani bilančne sheme, redukcij in preklica pravic uporabe čezmejnih prenosnih zmogljivosti, se uredi z ustreznim vpisom zaprtih pogodb v bilance članov bilančne sheme, v kolikor niso upoštevane preko korekcije pri izvajanju bilančnega obračuna.

(3) Vsak vpis prilivov ali odlivov v bilanci člana bilančne sheme iz prejšnjega odstavka mora imeti recipročno nasproten vpis v bilanci elektrooperaterjev.

56. člen

(evidenca pravic uporabe čezmejnih prenosnih zmogljivosti)

- (1) Evidenco pravic uporabe čezmejnih prenosnih zmogljivosti in vse z njimi povezane podatke vodi sistemski operater.
- (2) Za namene izvajanja nalog operaterja trga mora sistemski operater operaterju trga na njegov poziv omogočiti sproten dostop do evidence pravic uporabe čezmejnih prenosnih zmogljivosti.

57. člen

(dolžnosti sistema operaterja v zvezi z zaprtimi pogodbami z uporabo čezmejnih prenosnih zmogljivosti)

Sistemski operater je dolžan glede zaprtih pogodb z uporabo čezmejnih prenosnih zmogljivosti preveriti pravico do uporabe čezmejnih prenosnih zmogljivosti.

58. člen

(spremembe v registru operaterja trga zaradi poslov v okviru regulacije elektroenergetskega sistema)

- (1) Spremembe v evidenci zaprtih pogodb oziroma korekcije, ki so potrebne zaradi izvajanja regulacije elektroenergetskega sistema, se uredi na podlagi:
 - podatkov, ki jih operater trga v procesu bilančnega obračuna prejme od sistema operaterja o izvršenem RVF, RPF in RN ter izvršenih omejitvah obtežb,
 - prijave zaprtih pogodb za izveden RVF, RPF in RN ter izvršene omejitve obtežb,
 - drugih podatkov, ki jih operater trga prejme od sistema operaterja in je usklajeno z Agencijo za energijo.
 - dodatnih navodil glede načina prijave in rokov, ki jih operater trga objavi na svoji spletni strani.
- (2) Spremembe glede RPF in RN ter izvršene omejitve obtežb se izvede na podlagi podatkov o aktiviranih količinah izravnave.
- (3) Spremembe glede RVF se izvede na podlagi podatkov o realiziranih količinah izravnave.
- (4) V primeru redispečiranja ali protiaktivacij na mejah s strani sistema operaterja se tržni plani sistema operaterja in ponudnikov redispečiranja ali protiaktivacij korigira v okviru bilančnega obračuna ali s prijavo zaprtih pogodb za količine aktivacij.

-

59. člen

(evidentiranje storitev RPF neodvisnega agregatorja)

V primeru, ko sistemski operater (OPS) aktivira RPF, ki jo ponuja ponudnik storitev izravnave in ki zagotavlja storitev izravnave s pomočjo prevzemno-predajnih mest, ki pripadajo drugim članom bilančne sheme, se količina aktivirane izravnalne energije evidentira pri operaterju trga v obliki zaprte pogodbe med ponudnikom storitev izravnave in dobaviteljem sodelujočega prevzemno-predajnega mesta le v primeru obojestranske prijave tako s strani ponudnika storitev izravnave kot dobavitelja sodelujočega prevzemno-predajnega mesta.

60. člen

(tržni plan)

- (1) Tržni plan je osnova za bilančni obračun.
- (2) Člani bilančne sheme, ki imajo pripadajoča prevzemno-predajna mesta, si morajo prizadevati imeti tržni plan v vsakem obračunskem intervalu enak obratovalni napovedi že pri prijavi za dan vnaprej. Odgovorni bilančne skupine mora v primeru neuskklajenosti prijave posredovati operaterju trga informacije o vzroku za neuskklajenost prijave ter predvidenih ukrepih za odpravo neuskklajenosti.
- (3) Člani bilančne sheme, ki nimajo pripadajočih prevzemno-predajnih mest, si morajo prizadevati imeti tržni plan enak 0 MW v vseh obračunskih intervalih že pri prijavi za dan vnaprej. V primeru, da tržni plan ni enak 0 MW v vseh obračunskih intervalih, mora odgovorni bilančne skupine posredovati operaterju trga informacije o vzroku za neuskklajenost prijave ter predvidenih ukrepih za odpravo neuskklajenosti.
- (4) V primeru, da po preteku roka za prijavo sprememb zaprtih pogodb tržni plan bilančne skupine, ki nima pripadajočih prevzemno-predajnih mest, ni enak 0 MW v vseh obračunskih intervalih, se šteje, da je odgovorni bilančne skupine prijavil napovedana odstopanja.
- (5) V primeru, da po preteku roka za prijavo sprememb zaprtih pogodb tržni plan bilančne skupine, ki ima pripadajoča prevzemno-predajna mesta, ni usklajen z obratovalno napovedjo v vseh obračunskih intervalih, se šteje, da je odgovorni bilančne skupine prijavil napovedana odstopanja. Operater trga razliko med tržnim planom in obratovalno napovedjo upošteva pri določitvi višine gibljevih finančnih kritij skladno z drugim odstavkom 89. člena ter s prvim odstavkom 127. člena teh pravil.

4. Obratovalne napovedi

61. člen

(odgovorni za prijavo obratovalnih napovedi)

- (1) Odgovorni bilančne skupine je odgovoren za prijavo obratovalnih napovedi za vsa prevzemno-predajna mesta, ki pripadajo njemu samemu ali hierarhično nižjim članom njegove bilančne skupine.

(2) Za člana bilančne sheme se lahko obratovalne napovedi prijavi le na prevzemno-predajna mesta, ki mu pripadajo.

62. člen
(prijava obratovalnih napovedi)

(1) Obratovalna napoved je nepristranska napoved odjema oziroma proizvodnje, agregirana iz napovedi posameznih prevzemno-predajnih mest oziroma merilnih točk. Vsak član bilančne sheme si mora prizadevati čim natančneje napovedati predviden odjem in proizvodnjo prevzemno-predajnih mest oziroma merilnih točk, ki mu bilančno pripadajo ter si mora prizadevati zagotoviti oziroma predati ustrezno količino manjkajoče oziroma presežne električne energije.

(2) Obratovalno napoved je potrebno prijaviti posebej za vsak obračunski interval.

(3) Prijavljene količine v obratovalnih napovedih morajo biti podane v MW. Vse vrednosti morajo biti zaokrožene na tri decimalna mesta.

(4) Obratovalno napoved je potrebno prijaviti ločeno za prevzemno-predajna mesta na prenosnem omrežju, ki jih članu bilančne sheme dodeli operater trga.

(5) Obratovalne napovedi prevzemno-predajnih mest priključenih na distribucijsko omrežje, se lahko prijavi agregirano za posamezno območje distribucijskega omrežja, razen če operater trga določi drugače.

(6) Obratovalne napovedi je potrebno posredovati ločeno za oddajo in odjem, pri čemer lahko operater trga določi, da se oddaja poda ločeno tudi po vrsti proizvodne enote za prevzemno-predajna mesta, ki jih članu bilančne sheme dodeli operater trga.

(7) Prevzemno-predajna mesta za prijavo obratovalnih napovedi dodeli operater trga članu bilančne sheme na podlagi evidence odprtih pogodb elektrooperaterjev, ki določajo bilančno pripadnost prevzemno-predajnega mesta. Število prevzemno-predajnih mest, ki jih lahko ima član bilančne sheme, ni omejeno.

(8) Vsak član bilančne sheme mora za odjem odjemalcev, ki mu bilančno pripadajo zagotoviti količino predvidenega odjema z nakupom električne energije od drugih članov bilančne sheme ali z uvozom, kar se evidentira z zaprtimi pogodbami ali preko nakupa od proizvajalcev električne energije, ki mu bilančno pripadajo.

(9) V kolikor član bilančne sheme evidentno deluje v nasprotju z prejšnjim členom se to šteje za kršitev teh pravil.

(10) V primeru, da obratovalna napoved člana bilančne sheme bistveno odstopa od realizacije oziroma podatkov elektrooperaterjev in ko član ne poda utemeljenega razloga za odstopanje, lahko operater trga prilagodi obratovalno napoved člana bilančne sheme na podlagi razpoložljivih podatkov, ki jih pridobi s strani elektrooperaterjev, v kolikor član bilančne sheme na poziv operaterja trga tega ne stori sam. O razlogih in spremembi prijave mora operater trga obvestiti odgovornega bilančne skupine, na katerega vpliva sprememba in Agencijo za energijo.

(11) Odgovorni bilančne skupine morajo ustrezno prilagoditi obratovalne napovedi članov bilančne sheme, za vse primere prevzemno-predajnih mest, ki so bili uporabljeni pri aktivaciji in za katere so bile prijavljene zaprte pogodbe v povezavi z delovanjem neodvisnega agregatorja, tako da bodo obratovalne napovedi usklajene z zaprtimi pogodbami razen če se aktivacija upošteva v procesu bilančnega obračuna skladno s prvo alinejo prvega odstavka 58. člena

5. Kontrola, usklajevanje in roki za prijavo

63. člen

(kontrola prijave zaprtih pogodb in obratovalnih napovedi)

(1) Prijava zaprtih pogodb in obratovalnih napovedi je usklajena, če je izračunana vrednost tržnega plana v vsakem obračunskem intervalu enaka celotni obratovalni napovedi bilančne skupine.

(2) Operater trga v času prijave tržnega plana in obratovalne napovedi, z namenom ugotavljanja skladnosti prijave, preverja skladnost prijavljenih tržnih planov z obratovalnimi napovedmi.

(3) V primeru neusklajenosti med tržnim planom in obratovalno napovedjo člana bilančne sheme lahko operater trga od odgovornega bilančne skupine zahteva popravek prijave zaprtih pogodb oziroma obratovalnih napovedi.

64. člen

(navodila in roki za prijavo zaprtih pogodb in obratovalnih napovedi)

(1) Zaprte pogodbe in obratovalne napovedi se morajo prijaviti najmanj za naslednji dan.

(2) Rok za prijavo zaprtih pogodb in obratovalnih napovedi, rok za prijavo sprememb zaprtih pogodb in obratovalnih napovedi ter dodatna navodila glede prijave in obveščanja operater trga objavi na svoji spletni strani. Vsaka sprememba rokov za prijavo sprememb zaprtih pogodb in obratovalnih napovedi mora biti objavljena vsaj 1 mesec pred uveljavitvijo sprememb.

(3) Zaprte pogodbe in obratovalne napovedi, ki niso prijavljene v skladu z roki iz prejšnjega odstavka tega člena, se ne evidentirajo in štejejo za neobstoječe.

6. Vozni red prenosnega omrežja

65. člen

(vozni red)

Vozni red sestavljajo:

- vozni red prenosnega omrežja;

- vozni redi območij distribucijskega omrežja;
- vozni red izmenjav s tujino;
- tržni plani članov bilančne sheme in
- evidenca zaprtih pogodb z uporabo čezmejnih prenosnih zmogljivosti.

66. člen
(čas oddaje voznega reda)

- (1) Operater trga izdelava in pošlje vozni red sistemskemu operaterju praviloma najkasneje 30 minut po poteku roka za prijavo zaprtih pogodb in obratovalnih napovedi.
- (2) V primeru, da sistemski operater v roku 30 minut od posredovanja voznega reda ne sporoči ugotovljenih nepravilnosti ali tehničnih ovir v voznem redu operaterju trga, šteje, da je potrdil vsebino voznega reda.
- (3) Vozni red je osnova za obratovanje elektroenergetskega sistema.

67. člen
(višja sila)

- (1) Elektrooperater o nastopu višje sile, ki je razlog za spremembo zaprtih pogodb oziroma obratovalnih napovedi, nemudoma obvesti operaterja trga po elektronski pošti in naknadno posreduje potrdilo o nastopu višje sile.
- (2) Vse naknadne spremembe zaprtih pogodb oziroma obratovalnih napovedi zaradi višje sile ali naknadno sporočenih tehničnih omejitev, zahtevane s strani sistema operaterja, operater trga vnese v popravek voznega reda, ki ga pošlje sistemskemu operaterju omrežja.

7. Neodvisni agregator

68. člen
(delovanje neodvisnega agregatorja na trgu z električno energijo)

- (1) Vsak član bilančne sheme lahko deluje kot neodvisni agregator.
- (2) Neodvisni agregator lahko prodaja električno energijo:
 - v obliki aRPF, rRPF ali RN pod pogoji, ki jih določi sistemski operater;
 - ali kot električno energijo na trgu za dan vnaprej ali trgu znotraj dneva v obliki zaprtih pogodb pod pogoji, ki jih določajo ta Pravila.
- (3) V primeru delovanja neodvisnega agregatorja na trgu za dan vnaprej ali trgu znotraj dneva, se v bilanci neodvisnega agregatorja količine upoštevajo le v primeru ustrezne prijave zaprtih pogodb, skladno s temi pravili.
- (4) Operater trga lahko v dodatnih navodilih določi posebne roke in način izmenjave podatkov glede aktivacij in količin aktivirane energije iz storitve prožnosti.

(5) Hkratne aktivacije neodvisnih agregatorjev za namen prodaje ali nakupa na trgu za dan vnaprej ali trgu znotraj dneva so dovoljene in se jih mora enako kot ostale aktivacije evidentirati z zaprtimi pogodbami med agregatorji in dobaviteljem sodelujočega prevzemno-predajnega mesta. Operater trga ne preverja upravičenosti in natančnosti prijavljenih količin storitve prožnosti in kot merodajne količine uporabi količine iz evidentiranih zaprtih pogodb. Operater trga tudi ne posega v podatke o meritvah realiziranega odjema oziroma proizvodnje.

(6) Vse pogoje glede morebitnega finančnega nadomestila za dobavitelje, ki so neposredno prizadeti zaradi agregatorjevih posegov v obratovanje dobavitelju bilančno pripadajočih merilnih točk oziroma prevzemno-predajnih mest ali pogoje glede vrednotenja odstopanj pri kakovosti napovedi, dogovorijo med seboj sodelujoči dobavitelji in neodvisni agregatorji. Neodvisni agregator mora dobavitelju zagotoviti vsaj obveščanje in verodostojne podatke o aktivirani energiji v časovnih okvirih, ki omogočajo korekcijo pozicij na trgu, če niso sklenjene zaprte pogodbe. Neodvisni agregator pri tem ni dolžan razkriti identitete posameznih prevzemno-predajnih mest oziroma merilnih točk.

(7) Elektrooperaterji lahko za namene uporabe prožnosti za izravnavo oziroma druge systemske storitve določijo dodatne oziroma drugačne pogoje, razen glede bilančnega upoštevanja količin v registru operaterja trga.

V. BILANČNI OBRAČUN

69. člen

(bilančni obračun)

(1) V okviru bilančnega obračuna operater trga po stanju bilančne sheme in na podlagi prejetih podatkov opravi:

- izračun bilance trga;
- izračun celotne realizacije bilančnih skupin;
- izračun odstopanj;
- in
- izračun finančnih vrednosti bilančnega obračuna.

(2) Bilančni obračun se skladno s temi pravili izvaja največ dvakrat za vsako obračunsko obdobje, razen v primeru odločitve Agencije za energijo iz šestega člena 105. člena, na podlagi katere se lahko izvede ponovni izračun bilančnega obračuna.

1. Izračun oddaje in odjema

70. člen

(realizirana oddaja člana bilančne sheme)

Realizirana oddaja člana bilančne sheme v posameznem obračunskem intervalu je enaka vsoti realiziranih vrednosti oddaje vseh prevzemno-predajnih mest, ki pripadajo članu bilančne sheme:

$$W_{\text{oddaja}} = \sum_{j=1}^m W_j$$

kjer pomeni:

W_{oddaja} realizirana oddaja člana bilančne sheme,

W_j realizirana oddaja prevzemno-predajnega mesta j ,

m število prevzemno-predajnih mest člana bilančne sheme z realizirano oddajo.

71. člen

(realizirani odjem člana bilančne sheme)

Realizirani odjem člana bilančne sheme v posameznem obračunskem intervalu je enak vsoti realiziranih vrednosti odjema vseh prevzemno-predajnih mest, ki pripadajo članu bilančne sheme:

$$W_{\text{odjem}} = \sum_{j=1}^n W_j$$

kjer pomeni:

W_{odjem} realizirani odjem člana bilančne sheme,

W_j realizirani odjem prevzemno-predajnega mesta j ,

n število prevzemno-predajnih mest člana bilančne sheme z realiziranim odjemom.

72. člen

(realizacija člana bilančne sheme)

Realizacija člana bilančne sheme v posameznem obračunskem intervalu je enak razliki med celotnim realiziranim odjemom in celotno realizirano oddajo prevzemno-predajnih mest, ki pripadajo članu bilančne sheme:

$$W_{\text{realizacija člana BS}} = W_{\text{odjem}} - W_{\text{oddaja}}$$

kjer pomeni:

$W_{realizacija\ člana\ BS}$ realizacija člana bilančne sheme na podlagi odjema in oddaje bilančno pripadajočih prevzemno-predajnih ,

W_{odjem} realizirani odjem v obračunskem intervalu po členu bilančne sheme,

W_{oddaja} realizirana oddaja v obračunskem intervalu po členu bilančne sheme.

73. člen

(priprava obračunskih podatkov merjenih odjemalcev in proizvajalcev)

(1) Prevzemno-predajna mesta, ki omogočajo zajem 15-minutnih obremenilnih diagramov, se uvršča med merjene odjemalce oziroma merjene proizvajalce.

(2) Izjeme glede uvrščanja prevzemno-predajnih mest iz prejšnjega odstavka med merjene odjemalce in merjene proizvajalce se določijo v Sistemskih obratovalnih navodilih za distribucijski sistem električne energije oziroma Sistemskih obratovalnih navodilih zaprtih distribucijskih sistemov.

(3) V primeru manjkajočih ali nepravilnih merilnih podatkov za prevzemno-predajna mesta na distribucijskem omrežju zaradi izpada napajanja, uničenja, netočnosti števnih podatkov ali drugih napak, se obračunske podatke v teh obračunskih intervalih pripravi v skladu s Sistemskimi obratovalnimi navodili za distribucijski sistem električne energije.

2. Analitični postopek

74. člen

(priprava obračunskih podatkov nemerjenih odjemalcev in proizvajalcev ter odjemalcev iz samooskrbe)

(1) Prevzemno-predajna mesta, ki ne omogočajo zajema 15-minutnih obremenilnih diagramov in druga prevzemno-predajna mesta, določena v Sistemskih obratovalnih navodilih za distribucijski sistem električne energije, se uvršča med nemerjene odjemalce oziroma nemerjene proizvajalce. Razdelitev med merjeno in nemerjeno realizacijo opravijo elektrooperaterji.

(2) Za nemerjena prevzemno-predajna mesta se realizirani odjem ali oddaja v posameznem obračunskem intervalu določi z analitičnim postopkom.

(3) Razlike, ki nastanejo med dejanskimi oziroma fakturiranimi količinami in količinami iz analitičnega postopka, se na letni ravni poračunajo v okviru letnega poročila.

(4) V primeru, da je na samooskrbnem prevzemno-predajnem mestu ob letnem obračunu seštevek realizacije prevzete in predane električne energije v sistem različen od nič, ker je prevzeta električna energija večja ali manjša od predane električne energije, se ta realizacija pripiše dobavitelju, kar se naredi z uvrstitvijo realiziranih količin v letni poročilo bilančnega obračuna kot količine prevzema ali predaje električne energije.

(5) Realizacija samooskrbnega prevzemno-predajnega mesta se po uvrstitvi merilnega mesta med merjene odjemalce uvršča v merjen odjem oziroma merjeno proizvodnjo, tako da se realizacija upošteva na ravni obračunskega intervala.

75. člen

(izračun odjema nemerjenih odjemalcev)

(1) Izračun realiziranega odjema nemerjenih odjemalcev v posameznem obračunskem intervalu z analitičnim postopkom je izveden z uporabo podatkov o preostalem diagramu distribucijskega območja ter izračunanih količnikov nemerjenega odjema.

(2) Preostali diagram se v vsakem obračunskem intervalu izračuna tako, da se od celotne energije, ki jo prejme to območje (iz prenosnega omrežja, izmenjave iz distribucijskih čezmejnih vodov ter iz sosednjih območij distribucijskega omrežja, oddaje iz prevzemno-predajnih mest oziroma naprav za shranjevanje energije), odšteje vrednost ocenjenih izgub v tem območju ter realizirani odjem vseh merjenih prevzemno-predajnih mest.

(3) Odjem nemerjenih prevzemno-predajnih mest se oceni na podlagi preostalega diagrama, ki se ga med odjemalce razdeli s pomočjo količnikov nemerjenega odjema.

(4) V primeru, da se dobavitelju preneha članstvo v bilančni shemi med mesecem se količine nemerjenega odjema upošteva le v delu meseca, v katerem je bil dobavitelj član bilančne sheme. Vse razlike v upoštevanju realizaciji in realnem odjemu in proizvodnji, se obračunajo v letnem poročilu bilančnega obračuna.

76. člen

(analitični postopek razdelitve preostalega diagrama)

(1) Za razdelitev preostalega diagrama na posamezne odjemalce se za vsakega odjemalca izračuna količnik nemerjenega odjema k_i , ki je enoten za celotno obračunsko obdobje in ni negativen.

(2) Vsota količnikov nemerjenega odjema za posamezne dobavitelje, se izračuna s seštevanjem količnikov odjemalcev, ki mu pripadajo.

(3) Distribucijski operater izračuna količnike nemerjenih odjemalcev in dobaviteljev ter jih posreduje dobaviteljem in operaterju trga.

(4) Količnik k_i za nemerjene odjemalce se izračuna z uporabo podatkov o fakturiranem odjemu odjemalca O_i v obračunskem obdobju, za katerega se računa količnik nemerjenega odjema.

(5) Količnik k_i se izračuna na podlagi naslednje enačbe:

$$k_i = \frac{O_i}{\sum O_d}$$

kjer pomeni:

O_i obračunski podatek, o fakturiranem odjemu izbranega odjemalca i ,

$\sum O_d$ vsota obračunskih podatkov o fakturiranih odjemih vseh nemerjenih odjemalcev območja distribucijskega omrežja, na katerega je odjemalec i priključen.

V primeru, ko je vsota količnikov vseh odjemalcev posameznega dobavitelja negativna, se v bilančnem obračunu njegov količnik postavi na nič, količine realizacije pa se upošteva v letnem poročunu bilančnega obračuna.

77. člen

(izračun oddaje nemerjenih proizvajalcev)

- (1) Izračun oddaje nemerjenih proizvajalcev v posameznem obračunskem intervalu z analitičnim postopkom je izveden z uporabo podatkov o izmerjeni skupni mesečni oddaji nemerjenih proizvajalcev in oblike mesečnega diagrama oddaje vseh merjenih proizvajalcev, katerih oddaja se meri v intervalih krajših ali enakih obračunskemu intervalu.
- (2) Oblika mesečnega diagrama oddaje nemerjenih proizvajalcev je enaka obliki skupnega mesečnega diagrama oddaje vseh merjenih proizvajalcev.
- (3) Celotna mesečna oddaja nemerjenega proizvajalca, razdeljena po obračunskih intervalih v obliko mesečnega diagrama, mora ustrezati izmerjeni mesečni oddaji.

78. člen

(izračun izgub v omrežjih)

- (1) Distribucijski operater za namene bilančnega obračuna oceni izgube električne energije, ki nastanejo pri obratovanju posameznih območij distribucijskega omrežja, na podlagi preteklih obračunskih podatkov.
- (2) Distribucijski operater izračuna za vsako območje distribucijskega omrežja količnik izgub na podlagi podatka o dejanskih izgubah v preteklem obdobju treh koledarskih let. Distribucijski operater lahko izračuna količnike izgub na podlagi krajšega obdobja in o tem obvesti operaterja trga.
- (3) Količnike izgub se uporablja od naslednjega koledarskega meseca po mesecu, v katerem je bil izračun količnikov sporočen operaterju trga ter do koledarskega meseca, ko se na enak način začne uporabljati nove količnike izgub.
- (4) Ocenjene izgube območja distribucijskega omrežja se v vsakem obračunskem intervalu izračuna z množenjem količnika izgub s celotno prevzeto električno energijo območja distribucijskega omrežja v istem intervalu.
- (5) Dejanske izgube električne energije, ki nastanejo pri obratovanju posameznih območij distribucijskega sistema, se na letnem nivoju izračunajo iz razlike med celotno prevzeto in predano električno energijo. Dejanske izgube distribucijskega sistema se upoštevajo v letnem poročunu bilančnega obračuna.

(6) Celotna prevzeta električna je električna, ki jo posamezno območje distribucijskega omrežja prevzame na stičnih točkah s prenosnim omrežjem, na stičnih točkah s tujimi omrežji, na proizvodnih prevzemno-predajnih mestih, na prevzemno-predajnih mestih naprav za shranjevanje energije, na prevzemno-predajnih mestih, ki razmejujejo dve območji distribucijskega omrežja ali v okviru izmenjave električne energije med distribucijskimi območji.

(7) Celotna predana električna je električna, ki jo posamezno območje distribucijskega omrežja preda na stičnih točkah s prenosnim omrežjem, na stičnih točkah s tujim omrežjem, na odjemnih prevzemno-predajnih mestih, na prevzemno-predajnih mestih naprav za shranjevanje energije, na prevzemno-predajnih mestih, ki razmejujejo dve območji distribucijskega omrežja ali v okviru izmenjave električne energije med distribucijskimi območji.

(8) Dejanske izgube električne energije, ki nastanejo pri obratovanju prenosnega sistema, se v vsakem obračunskem intervalu izračunajo iz razlike med vso prejeto in oddano električno energijo, ki jo prenosno omrežje prejme oziroma odda na stičnih točkah z distribucijskim omrežjem, na prevzemno-predajnih mestih, ki razmejujejo prenosno omrežje z omrežji sosednjih sistemskih operaterjev, proizvodnih prevzemno-predajnih mestih in odjemnih prevzemno-predajnih mestih.

(9) V kolikor to dopušča tehnologija, distribucijski operater, ne glede na prvi, drugi, tretji in četrti odstavek tega člena, dejanske izgube, ki nastanejo pri obratovanju omrežja na distribucijski ravni, upošteva v bilančnem obračunu tako, da jih v vsakem obračunskem intervalu izračuna iz razlike med vso prejeto in oddano električno energijo, ki jo omrežje prejme oziroma odda na stičnih točkah z drugimi omrežji, proizvodnih prevzemno-predajnih mestih in odjemnih prevzemno-predajnih mestih.

(10) Operater trga količnike izgub v distribucijskem omrežju objavi na svoji spletni strani oziroma informacijskem sistemu operaterja trga.

3. Posredovanje podatkov za bilančni obračun

79. člen

(dostop operaterja trga do baz podatkov elektrooperaterjev)

Elektrooperaterji omogočajo operaterju trga sproten, brezplačen in neomejen dostop do vseh podatkov, potrebnih za izračun bilančnega obračuna.

80. člen

(posredovanje podatkov elektrooperaterjev)

(1) Merilne podatke o realiziranih odjemih in oddajah prevzemno-predajnih mest evidentirajo elektrooperaterji.

(2) Obračunske podatke o realiziranih odjemih in oddajah prevzemno-predajnih mest za namene prvega bilančnega obračuna pripravljajo elektrooperaterji in jih najkasneje do 12. delovnega dne v mesecu, ki sledi obračunskemu obdobju, na katerega se podatki nanašajo, posredujejo operaterju trga.

(3) Posredovane količine obračunskih podatkov morajo biti podane najmanj na kWh natančno.

(4) Elektrooperaterji morajo obračunske podatke o realiziranih odjemih in oddajah prevzemno-predajnih mest odjemalcev in proizvajalcev za namene preverjanja pravilnosti izračuna bilančnega obračuna posredovati dobaviteljem najkasneje v roku iz drugega odstavka tega člena.

(5) Elektrooperaterji posredujejo operaterju trga obračunske podatke o realiziranih odjemih in oddajah prevzemno-predajnih mest odjemalcev in proizvajalcev za namene letnega poročuna v skladu s pravili najkasneje 15 dni po zaključku bilančnega obračuna za zadnji mesec leta, na katerega se podatki nanašajo.

(6) Elektrooperaterji morajo obračunske podatke o realiziranih odjemih in oddajah prevzemno-predajnih mest odjemalcev in proizvajalcev za namene preverjanja pravilnosti izračuna letnega poročuna posredovati dobaviteljem najkasneje v roku iz prejšnjega odstavka.

81. člen

(vsebina posredovanih podatkov elektrooperaterjev)

(1) Elektrooperaterji posredujejo operaterju trga najmanj naslednje podatke:

- obračunske podatke o odjemu prevzemno-predajnih mest merjenih odjemalcev;
- obračunske podatke o mesečnih odjemih nemerjenih odjemalcev;
- obračunske podatke o oddaji prevzemno-predajnih mest merjenih proizvajalcev;
- obračunske podatke o oddaji prevzemno-predajnih mest nemerjenih proizvajalcev ter
- obračunske podatke o prevzemu in oddaji na stičnih točkah med prenosnim omrežjem ter območji distribucijskega omrežja.

(2) Distribucijski operater posreduje operaterju trga poleg podatkov iz prejšnjega odstavka tega člena tudi naslednje obračunske podatke, ločeno po območjih distribucijskega omrežja in ločeno za vsak obračunski interval:

- celotno oddajo električne energije v območje distribucijskega omrežja, in sicer agregirano za vsa proizvodna prevzemno-predajna mesta in ločeno na merjene in nemerjene proizvajalce;
- izmenjava električne energije med območji distribucijskega omrežja;
- izgube v območju distribucijskega omrežja;
- oddajo električne energije v distribucijsko omrežje ločeno po dobaviteljih, in sicer agregirano za vsa proizvodna prevzemno-predajna mesta dobavitelja in ločeno na merjene ter nemerjene proizvajalce in po tipu proizvodnje;

- odjem električne energije iz distribucijskega omrežja ločeno po dobaviteljih, in sicer agregirano za vsa odjemna prevzemno-predajna mesta dobavitelja in ločeno na merjene in nemerjene odjemalce;
- obračunske podatke o preostalih diagramih ločeno po območjih distribucijskega omrežja;
- količnike nemerjenega odjema po posameznih dobaviteljih in
- količine izmenjave električne energije na distribucijskih čezmejnih vodih.

(3) Sistemski operater posreduje operaterju trga poleg podatkov iz prvega odstavka tega člena tudi naslednje podatke:

- obračunske podatke o izmerjenih pretokih električne energije na mejah prenosnega omrežja s sosednjimi sistemskimi operaterji prenosnih omrežij;
- obračunske podatke o realiziranih izgubah v prenosnem omrežju;
- podatke o izravnavi odstopanj elektroenergetskega omrežja in
- podatke o količinah izravnalne energije iz naslova sodelovanja sistemskih operaterjev pri koordinirani izravnavi trenutnih odstopanj regulacijskih območij, ločeno za pozitivna in negativna odstopanja.

(7) Na dan prehoda ure iz zimskega na poletni čas ima dan 92 obračunskih intervalov oziroma 100 obračunskih intervalov na dan prehoda ure iz poletnega na zimski čas. Elektrooperaterji posredujejo odgovornemu bilančne skupine tudi naslednje obračunske podatke, ločeno po omrežjih in ločeno za vsak obračunski interval:

- oddajo električne energije v omrežje ločeno po članih bilančne sheme, ki so hierarhično podrejeni odgovornemu bilančne skupine, in sicer agregirano za vsa proizvodna prevzemno-predajna mesta člana bilančne sheme in ločeno na merjene ter nemerjene proizvajalce;
- odjem električne energije iz omrežja ločeno po članih bilančne sheme, ki so hierarhično podrejeni odgovornemu bilančne skupine, in sicer agregirano za vsa odjemna prevzemno-predajna mesta člana bilančne sheme in ločeno na merjene ter nemerjene odjemalce in
- izgube v omrežju, v kolikor izgube bilančno pripadajo hierarhično podrejenemu članu bilančne sheme.

(4) Za namene upravljanja s tveganji trga z električno energijo elektrooperaterji posredujejo operaterju trga na dnevni ravni agregirane podatke o odjemu bilančno pripadajočih odjemalcev in proizvodnji bilančno pripadajočih proizvajalcev ločeno po dobaviteljih, kar vključuje agregiran profil merjenih količin in ocenjen preostali diagram. Operater trga lahko z navodili, dodatno predpiše nabor, način in frekvenco pošiljanja podatkov kot tudi uporabo v zvezi z upravljanjem tveganj. Navodila mora operater trga objaviti na svoji spletni strani vsaj en mesec pred uveljavitvijo.

82. člen
(podatki za izračun količnikov)

(1) Podatke, ki so bili osnova za izračun količnikov nemerjenih odjemalcev, posreduje distribucijski operater v roku iz drugega odstavka 80. člena teh pravil, ločeno po območjih distribucijskega omrežja in ločeno za vsako obračunsko obdobje.

(2) Distribucijski operater posreduje operaterju trga celotni nemerjeni odjem območja distribucijskega omrežja v obračunskem obdobju.

(3) Operater trga lahko na zahtevo od distribucijskih operaterjev pridobi tudi najmanj naslednje podatke, ki so bili osnova za izračun količnikov:

- identifikacijske označbe merilnega mesta na prevzemno-predajnem mestu;
- naziv prevzemno-predajnega mesta;
- naziv plačnika za odjem na prevzemno-predajnem mestu;
- bilančna pripadnost na prevzemno-predajnem mestu;
- obračunski podatek o odjemu v obračunskem obdobju in
- izračunan količnik na prevzemno-predajnem mestu.

83. člen
(podatki za letni poračun)

(1) Elektrooperaterji posredujejo podatke za letni poračun ločeno po območjih distribucijskega omrežja oziroma ločeno za prenosno omrežje.

(2) Podatki vsebujejo skupne mesečne vrednosti odjema in oddaje prevzemno-predajnih mest dobaviteljev in so ločeni na merjeni in nemerjeni del.

(3) Podatki morajo vsebovati najmanj:

- realiziran odjem;
- realizirana proizvodnja;
- realizirane izgube omrežja;
- realizirana izmenjava na čezmejnih vodih;
- realiziran prevzem distribucijskega omrežja iz prenosnega omrežja in
- realizirano izmenjavo med distribucijskimi območji.

4. Bilanca trga

84. člen
(bilanca trga)

Bilanca trga je skupna bilanca prilivov in odlivov vseh bilančnih skupin za vsak posamezni obračunski interval. Bilanco trga izračuna operater trga na podlagi stanja bilančne sheme.

85. člen
(bilanca bilančne skupine)

Bilanca bilančne skupine je bilanca prilivov in odlivov bilančne skupine za vsak posamezni obračunski interval in vsebuje odstopanja, ki se jih izračuna iz razlike med tržnim planom in celotno realizacijo bilančne skupine.

86. člen
(celotna realizacija bilančne skupine)

Celotna realizacija bilančne skupine je seštevek realizacije odjema in oddaje pripadajočih prevzemno-predajnih mest ter realizacije odjema in oddaje po prevzemno-predajnih mestih, ki pripadajo hierarhično nižjim članom bilančne sheme, v posameznem obračunskem intervalu po stanju bilančne sheme:

$$W_{realizacija} = \sum_{l=1}^r W_{realizacija \text{ članov } BS}$$

kjer pomeni:

$W_{realizacija}$ realizacija pripadajočih prevzemno-predajnih odgovornega bilančne skupine v posameznem obračunskem intervalu,

$W_{realizacija}$ celotna realizacija bilančne skupine v posameznem obračunskem intervalu,

$W_{realizacija \text{ članov } BS}$... realizacija vseh članov bilančne skupine, v posameznem obračunskem intervalu,

r število vseh članov bilančne skupine.

87. člen
(odstopanja)

(1) Za vsako bilančno skupino operater trga ugotovi odstopanje celotne realizacije (odjema in oddaje električne energije) od tržnega plana v obračunskem intervalu na naslednji način:

$$W_{odstopanja} = W_{tržni \ plan} - W_{realizacija}$$

kjer pomeni:

$W_{odstopanja}$ odstopanje odjema in oddaje bilančne skupine od tržnega plana v posameznem obračunskem intervalu,

$W_{realizacija}$ celotna realizacija bilančne skupine v posameznem obračunskem intervalu,

$W_{tržni \ plan}$ tržni plan bilančne skupine v posameznem obračunskem intervalu.

(2) Negativno odstopanje pomeni, da je celotna realizacija večja od tržnega plana (večji odjem ali manjša proizvodnja od načrtovane). Pozitivno odstopanje pomeni, da je celotna realizacija manjša od tržnega plana (manjši odjem ali večja proizvodnja od načrtovane).

(3) V primeru, da bilančna skupina nima pripadajočih prevzemno-predajnih mest so odstopanja enaka tržnemu planu bilančne skupine.

88. člen
(odstopanja elektrooperaterjev)

(1) Odstopanja na mejah se izračuna iz razlike med napovedanimi pretoki električne energije na mejah, ki jih operater trga izračuna iz evidentiranih zaprtih pogodb z uporabo čezmejnih prenosnih zmogljivosti in obračunskimi podatki izmerjenih pretokov električne energije na mejah.

(2) Odstopanja systemskega operaterja se izračuna iz razlike med njegovo realizacijo (seštevek realizacije izgub prenosnega omrežja in zasilne oskrbe, v kolikor relevantno) in tržnim planom.

(3) Odstopanja distribucijskega operaterja se izračuna iz razlike med njegovo realizacijo (seštevek realizacije izgub distribucijskega omrežja ter zasilne in nujne oskrbe) in tržnim planom.

89. člen
(napovedana odstopanja)

(1) Napovedana odstopanja se ugotavljajo za vse bilančne skupine pri izvajanju procesa evidentiranja zaprtih pogodb in obratovalnih napovedi.

(2) Napovedana odstopanja se v vsakem obračunskem intervalu izračuna na naslednji način:

$$W_{napov\ odstopanja} = W_{tržni\ plan} - W_{obratovalna\ napoved}$$

kjer pomeni:

$W_{napov\ odstopanja}$ napovedana odstopanja bilančne skupine v posameznem obračunskem intervalu,

$W_{tržni\ plan}$ tržni plan bilančne skupine v posameznem obračunskem intervalu,

$W_{obratovalna\ napoved}$. obratovalna napoved bilančne skupine v posameznem obračunskem intervalu (v primeru člana bilančne sheme brez pripadajočih prevzemno-predajnih mest je enaka 0).

5. Bilančni obračun bilančnih skupin

90. člen
(koraki izračuna cene za odstopanja in zagotavljanja sredstev za pokrivanje stroškov)

(1) Bilančni obračun se izvaja skladno s temi pravili, ki določajo naslednje možne korake v odvisnosti od zbranih sredstev za pokrivanje stroškov systemskega operaterja z izravnavo odstopanj:

- izračun enojne cene za odstopanja v vsakem obračunskem intervalu skladno z 92. do 94. členom;
- uporaba akumuliranih sredstev presežkov iz preteklih obračunskih obdobj v primeru manka bilančnega obračuna z uporabo enojne cene skladno s 95. členom;

- izračun dvojne cena za odstopanja v vseh obračunskih intervalih, v katerih je bila aktivirana izravnalna energija v obeh smereh, v primeru, da je manko bilančnega obračuna tudi po opravljenih predhodnih dveh korakih skladno s 96. členom;
- izračun korigiranih dvojnih cen s povečanim razmakom med cenama za dvojno vrednost komponente q , ki je enaka za vse intervale z dvojno ceno, v primeru, da je manko bilančnega obračuna tudi po opravljenih predhodnih treh korakih skladno s 97. členom;
- v primeru, da je manko bilančnega obračuna tudi po opravljenih predhodnih štirih korakih, se manjkajoča sredstva zagotovi skozi omrežnino skladno s 103. členom.

(2) Po izračunu bilančnega obračuna negativna vrednost naslednjega izračuna predstavlja manko, pozitivna pa višek:

$$Z_{BO} = \sum_i Z_{BS\ i} - \sum S$$

$Z_{BS\ i}$ vrednost odstopanj bilančne skupine i v izbranem obračunskem obdobju.

S stroški izvedene regulacije.

(3) Vse informacije glede izvedenih korakov bilančnega obračuna iz prvega odstavka operater trga objavi na portalu operaterja trga.

91. člen

(stroški izravnave odstopanj sistemskega operaterja)

(4) Za potrebe bilančnega obračuna sistemski operater posreduje operaterju trga ločeno za vsak obračunski interval podatke o stroških oziroma prihodkih, cenah in količinah poslov izravnave odstopanj elektroenergetskega sistema Republike Slovenije najkasneje do 12. delovnega dne v mesecu, ki sledi obračunskemu obdobju, in sicer ločeno po vrstah:

- transakcije na trgu za dan vnaprej;
- transakcije na izravnalnem trgu;
- transakcije s člani bilančne sheme po zaprtih pogodbah;
- transakcije po zaprtih pogodbah z uporabo čezmejnih prenosnih zmogljivosti;
- transakcije s sosednjimi sistemskimi operaterji prenosnih omrežij;
- izravnalna energija aktivirana v okviru RPF po ponudniku storitev izravnave;
- izravnalna energija aktivirana v okviru RN po ponudniku storitev izravnave;
- vrednost neizvedene aktivacije izravnalne energije oziroma podatki za njen izračun;
- omejevanje obtežb in spremembe bazne moči;
- drugi posli oziroma aktivnosti povezani z izravnavo odstopanj elektroenergetskega sistema Republike Slovenije.

(5) V primeru naknadnih sprememb podatkov o transakcijah s sosednjimi sistemskimi operaterji prenosnih omrežij, ki jih operater trga prejme po izvedenem drugem bilančnem obračunu za izbrani mesec, te ne vplivajo na izračun cene za odstopanja in na upoštevanje skupnih stroškov oziroma prihodkov v okviru bilančnega obračuna razen v primeru, ko Agencija za energijo izda odločbo o ponovnem izračunu bilančnega obračuna.

(6) Med stroške izravnave, ki jih poravnava operater trga v okviru bilančnega obračuna, ne spadajo stroški, ki so kriti iz drugih virov financiranja, kot na primer iz omrežnine.

(7) Sistemski operater posreduje operaterju trga specificirane podatke o vseh dejanjih izravnave odstopanj elektroenergetskega sistema Republike Slovenije, iz katerih izvirajo stroški ali prihodki izravnave odstopanj. Iz podatkov morajo biti razvidni najmanj tehnične značilnosti dejanja, izvajalci storitev ter cena, količina in stroški oziroma prihodki storitev.

92. člen
(cene odstopanj)

(1) Cene odstopanj izračuna operater trga na podlagi stroškov in prihodkov sistema operaterja, nastalih v okviru izravnave odstopanj, ločeno za vsak obračunski interval posebej.

(2) V vsakem obračunskem intervalu se izračuna ena cena za odstopanja, ki velja za vsa odstopanja bilančnih skupin ne glede na smer odstopanj.

93. člen
(izračun cen odstopanj)

(1) Cena odstopanj C se izračuna v odvisnosti od uporabe izravnave in skupnega odstopanja elektroenergetskega sistema v Republiki Sloveniji na podlagi naslednjih enačb:

Smer izravnave v obračunskem intervalu	Cena
Izravnava je bila izvedena le v pozitivno smer	TPC_{poz}
Izravnava je bila izvedena v obe smeri in so skupno bilančne skupine odstopale v negativno smer	
Izravnava je bila izvedena le v negativno smer	TPC_{neg}
Izravnava je bila izvedena v obe smeri in so skupno bilančne skupine odstopale v pozitivno smer	
Ni bilo izvedene izravnave iz naslova aRPF, rRPF in RN	VoAA

kjer pomeni:

TPC_{poz} tehtana povprečna cena pozitivne aktivirane izravnalne energije iz RPF RN,

TPC_{neg} tehtana povprečna cena negativne aktivirane izravnalne energije iz RPF in RN,

$VoAA$ vrednost neizvedene aktivacije izravnalne energije.

(2) Tehtana povprečna cena pozitivne aktivirane izravnalne energije iz RPF om RN se za vsak obračunski interval i izračuna na osnovi cene posamezne vrste aktivirane pozitivne izravnalne energije na naslednji način:

$$TPC_{poz} = \frac{\sum_i (C_{aRPF+i} \cdot W_{aRPF+i}) + \sum_i (C_{rRPF+i} \cdot W_{rRPF+i}) + \sum_i (C_{RN+i} \cdot W_{RN+i})}{\sum_i W_{aRPF+i} + \sum_i W_{rRPF+i} + \sum_i W_{RN+i}}$$

kjer pomeni:

TPC_{poz} tehtana povprečna cena za pozitivno aktivirano izravnalno energijo v obračunskem intervalu i ,

$C_{aRPF+i}, C_{rRPF+i}, C_{RN+i}$ cene za posamezno vrsto aktivirane pozitivne izravnalne energije v obračunskem intervalu i ,

$W_{aRPF+i}, W_{rRPF+i}, W_{RN+i}$ količine posamezne vrste aktivirane pozitivne izravnalne energije v obračunskem intervalu i .

(3) Tehtana povprečna cena negativne aktivirane izravnalne energije iz RPF in RN se za vsak obračunski interval i izračuna na osnovi cene posamezne vrste aktivirane negativne izravnalne energije na naslednji način:

$$TPC_{neg} = \frac{\sum_i (C_{aRPF-i} \cdot W_{aRPF-i}) + \sum_i (C_{rRPF-i} \cdot W_{rRPF-i}) + \sum_i (C_{RN-i} \cdot W_{RN-i})}{\sum_i W_{aRPF-i} + \sum_i W_{rRPF-i} + \sum_i W_{RN-i}}$$

kjer pomeni:

TPC_{neg} tehtana povprečna cena za negativno aktivirano izravnalno energijo v obračunskem intervalu i ,

$C_{aRPF-i}, C_{rRPF-i}, C_{RN-i}$ cene za posamezno vrsto aktivirane negativne izravnalne energije v obračunskem intervalu i ,

$W_{aRPF-i}, W_{rRPF-i}, W_{RN-i}$ količine posamezne vrste aktivirane negativne izravnalne energije v obračunskem intervalu i .

(4) Smer skupnih odstopanj sistema se določi za vsak obračunski interval posebej na osnovi skupnih odstopanj bilančnih skupin:

$$\text{Smer odstopanj sistema} = \text{predznak} \left(\sum_{bs} W_{odstopanja bs} \right)$$

$W_{odstopanja bs}$ skupna odstopanja bilančne skupine bs v izbranem obračunskem intervalu.

(5) Sistemski operater lahko za namene sprotne objave podatkov o skupnih odstopanjih sistema določi smer skupnih odstopanj na podlagi razpoložljivih podatkov o aktiviranih izravnava aRPF, rRPF in RN, odstopanj na meji ter podatkov iz izravnave v okviru netiranja odstopanj.

94. člen

(vrednost neizvedene aktivacije izravnalne energije)

(1) Vrednost neizvedene aktivacije izravnalne energije (v nadaljevanju: VoAA) posreduje sistemski operater za obračunske intervale, v katerih ni bilo nobene izravnave v obračunskem obdobju za obe smeri izravnave.

(2) Za določitev cene odstopanj se uporabi VoAA za smer, kot to določajo skupna odstopanja sistema. Za primer pozitivnih skupnih odstopanj sistema se uporabi VoAA za negativno izravnavo, za primer negativnih skupnih odstopanj sistema se uporabi VoAA za pozitivno izravnavo.

95. člen

(obračun presežkov in primanjkljajev bilančnega obračuna)

(1) V kolikor so skupni stroški ali prihodki, ki jih ima sistemski operater z izravnavo odstopanj sistema v obračunskem obdobju manjši od salda bilančnih obračunov vseh bilančnih skupin (v nadaljnjem besedilu: presežek obračunskega obdobja), se presežke obračunskega obdobja prenese na račun za vodenje presežkov bilančnega obračuna.

(2) V kolikor so skupni stroški ali prihodki, ki jih ima sistemski operater z izravnavo odstopanj sistema v obračunskem obdobju večji od salda bilančnih obračunov vseh bilančnih skupin (v nadaljnjem besedilu: primanjkljaj obračunskega obdobja), se za pokritje manjkajočega dela sredstev za pokritje stroškov za izravnavo odstopanj sistema uporabi razpoložljiva sredstva na računu za vodenje presežkov bilančnega obračuna akumulirana iz preteklih obračunskih obdobj, vendar se lahko uporabi le presežke, ki presegajo višino sredstev, ki so potrebna za pokrivanje tveganj upravljanja s tveganji neizpolnitve finančne poravnave oziroma zamude obveznosti plačil udeležencev finančne poravnave bilančnega obračuna

96. člen

(uporaba metode dvojne cene za odstopanja)

(1) V primeru, ko metoda enojne cene skupaj z uporabo sredstev akumuliranih na računu za vodenje presežkov ne zagotovi dovolj sredstev v posameznem obračunskem obdobju za pokritje stroškov izravnave v obravnavanem obračunskem obdobju, se v vseh obračunskih intervalih, v katerih je bila aktivirana izravnalna energija v obeh smereh, izračunata dve ceni, ena za pozitivna odstopanja in druga za negativna odstopanja.

(2) V primeru, določenem v prvem odstavku, se ceni odstopanj C_{neg} in C_{poz} določita v odvisnosti od uporabe izravnave in skupnega odstopanja elektroenergetskega sistema v Republiki Sloveniji na podlagi naslednjih enačb:

Smer izravnave v obračunskem intervalu	C_{neg}	C_{poz}
Izravnava je bila izvedena le v pozitivno smer	TPC_{poz}	TPC_{poz}
Izravnava je bila izvedena v obe smeri	TPC_{poz}	TPC_{neg}
Izravnava je bila izvedena le v negativno smer	TPC_{neg}	TPC_{neg}
Ni bilo izvedene izravnave iz naslova aRPF, rRPF in RN	VoAA	VoAA

(3) Po izračunu dvojne cene za odstopanja se ponovno preveri, ali nastane presežek ali primanjkljaj bilančnega obračuna in se po potrebi uporabi akumulirana sredstva na računu za vodenje presežkov, vendar se lahko uporabi le presežke, ki presegajo višino sredstev, ki so potrebna za pokrivanje tveganj neizpolnitve finančne poravnave oziroma zamude obveznosti plačil udeležencev finančne poravnave bilančnega obračuna.

97. člen

(izjema uporabe komponente finančne nevtralnosti)

(1) V primeru, ko tako metoda enojne cene skupaj z uporabo sredstev akumuliranih na računu za vodenje presežkov kot tudi metoda dvojne cene, skupaj z uporabo sredstev akumuliranih na računu za vodenje presežkov, ne zagotovijo dovolj sredstev za pokritje stroškov izravnave v posameznem obračunskem obdobju, se v vseh obračunskih intervalih, v katerih sta bili izračunani dve ceni, uporabi dodatna komponenta » q «. Cene za negativna odstopanja se poviša za q , cene za pozitivna odstopanja se za q zniža.

(2) Višina dodatne komponente q je tolikšna, da skupna plačila bilančnih skupin skupaj z uporabljenimi sredstvi akumuliranih na računu za vodenje presežkov ravno pokrijejo stroške izravnave sistema, vendar se lahko uporabi le presežke, ki presegajo višino sredstev, ki so potrebna za pokrivanje tveganj upravljanja s tveganji neizpolnitve finančne poravnave oziroma zamude obveznosti plačil udeležencev finančne poravnave bilančnega obračuna.

(3) Komponenta q je zaokrožena navzgor na dve decimalni mesti.

(4) V primeru iz prvega odstavka operater trga poleg cen za odstopanja objavi tudi podatek o višini dodatne komponente q .

98. člen

(javnost podatkov bilančnega obračuna)

(1) Operater trga na svojih spletnih straneh redno objavlja naslednje podatke:

- izračunane vrednosti cen odstopanj C , C_{neg} in C_{poz} ,

- komponenta finančne nevtralnosti q ,
- skupna odstopanja bilančnih skupin,
- skupne količine in stroške oziroma prihodke aRPF, ločeno glede na smer izravnave,
- skupne količine in stroške oziroma prihodke rRPF, ločeno glede na smer izravnave,
- skupne količine in stroške oziroma prihodke RN ločeno glede na smer izravnave,
- preostali diagram odjema ločeno po distribucijskih območjih,
- količnike izgub distribucijskih območij,
- način izračuna izgub v distribucijskih območjih,
- ostale javne podatke, pridobljene s strani elektrooperaterjev o skupni proizvodnji in odjemu električne energije na ravni distribucijskih območij, številu prevzemno-predajnih mest oziroma merilnih točk in drugo.

(2) Operater trga objavi cene odstopanj po zaključenem bilančnem obračunu, tako prvem kot drugem, če se ta izvede.

(3) Operater trga objavi poleg cen odstopanj tudi informacijo o tem, katera metoda je bila uporabljena pri izvedbi bilančnega obračuna vezano na določila teh pravil.

99. člen

(izdelava bilančnega obračuna po posamezni bilančni skupini)

Bilančni obračun je postopek izračuna vrednosti odstopanj bilančnih skupin za vsak posamezni obračunski interval posebej, ki se opravi največ dvakrat na obračunsko obdobje na podlagi količin *odstopanj bilančnih skupin in cen za odstopanja*.

100. člen

(vrednost odstopanj bilančne skupine)

(1) Vrednost odstopanj Z_t bilančne skupine se za posamezen obračunski interval t izračuna po enačbi (pozitivna vrednost pomeni plačilo odgovornega bilančne skupine operaterju trga za odstopanja, negativna vrednost pomeni plačilo operaterja trga odgovornemu bilančne skupine):

$$Z_t = -C \cdot W_{\text{odstopanja}}$$

(2) V primeru uporabe metode dvojne cene se vrednost odstopanj Z_t bilančne skupine za posamezen obračunski interval t , v katerem je imela bilančna skupina celotna negativna realizirana odstopanja izračuna po enačbi:

$$Z_t = -C_{\text{neg}} \cdot W_{\text{odstopanja}}$$

(3) V primeru uporabe metode dvojne cene se vrednost odstopanj Z_t bilančne skupine za posamezen obračunski interval t , v kateri je imela bilančna skupina pozitivna odstopanja izračuna po enačbi:

$$Z_t = -C_{\text{poz}} \cdot W_{\text{odstopanja}}$$

101. člen

(skupna vrednost odstopanj bilančne skupine)

Skupni znesek bilančnega obračuna je v celotnem obračunskem obdobju enak vsoti zneskov odstopanj iz vseh posameznih obračunskih intervalov v obračunskem obdobju:

$$Z = \sum_{t=1}^u Z_t$$

kjer pomeni:

Z skupni znesek bilančnega obračuna bilančne skupine,

Z_t vrednost odstopanj bilančne skupine v posameznem obračunskem intervalu,

t posamezen obračunski interval,

u število obračunskih intervalov v obračunskem obdobju.

102. člen

(količine odstopanj na mejah)

(1) Odstopanja na mejah so negativna, ko je na mejah prenosnega omrežja izvožene več električne energije ali pa je uvožene manj električne energije, kot je bilo napovedano v voznem redu prenosnega omrežja.

(2) Odstopanja na mejah so pozitivna, ko je na mejah prenosnega omrežja izvožene manj električne energije ali pa je uvožene več električne energije, kot je bilo napovedano v voznem redu prenosnega omrežja.

(3) Količine odstopanj na mejah so del bilance trga in se jih izračuna za vsak obračunski interval posebej.

103. člen

(zagotavljanje sredstev preko omrežnine)

(1) V morebitnem izjemnem primeru, ko tudi prvi štirje koraki izračuna cene za odstopanja iz prvega odstavka 90. člena ne omogočajo pokritja vseh stroškov izravnave iz obračunskega obdobja, se manjkajoča sredstva zagotovi preko omrežnine. Operater trga poravnava stroške sistemskemu operaterju po principu dejanske plačane realizacije, ki je enaka seštevku vseh vrednosti bilančnih obračunov bilančnih skupin.

(2) V primeru iz prejšnjega odstavka sistemski operater izda račun za izvedeno regulacijo v višini, kot je vrednost finančne realizacije bilančnega obračuna v izbranem obračunskem mesecu na podlagi predhodnih štirih korakov. Preostala sredstva za pokritje stroškov izravnave prejme preko omrežnine, tako da se izravnajo skozi regulativni okvir.

6. Bilančni obračun in letni poračun bilančnega obračuna

104. člen

(prvi in drugi bilančni obračun)

- (1) Operater trga odgovornemu bilančne skupine pošlje prvi bilančni obračun za njegovo bilančno skupino za pretekli mesec v roku treh delovnih dni od prejema vseh potrebnih podatkov za izračun prvega bilančnega obračuna s strani elektrooperaterjev.
- (2) V kolikor je to skladno s temi pravili potrebno, operater trga odgovornemu bilančne skupine pošlje drugi bilančni obračun za njegovo bilančno skupino za izbrani mesec (M) najkasneje v istem roku kot prvi bilančni obračun za mesec, ki je drugi po vrsti za izbranim mesecem (M+2).
- (3) Bilančni obračun vsebuje vrednost pozitivnih in negativnih odstopanj za določeno bilančno skupino, in sicer po obračunskih intervalih, skupaj s podatki o tržnem planu, realizaciji, izvedeni regulaciji in cenah za odstopanja.
- (4) Šteje se, da je odgovorni bilančne skupine prejel bilančni obračun s trenutkom časovnega žiga pošiljanja elektronske pošte s strani operaterja trga oziroma trenutkom, ko je bilančni obračun dostopen preko informacijskega sistema operaterja trga.

105. člen

(narava bilančnega obračuna)

- (1) Prvi in drugi bilančni obračun operater trga izračuna na podlagi razpoložljivih podatkov.
- (2) Prvi bilančni obračun je, v kolikor ni razlogov za izvedbo drugega bilančnega obračuna, zaključen naslednji dan po poteku roka za pripombe, v kolikor ni bilo pripomb ali te niso bile pravočasne. Če so podane pripombe, vendar jih operater trga zavrne, postane prvi bilančni obračun zaključen s trenutkom časovnega žiga poslanega obvestila odgovornemu bilančne skupine, da pripombe niso utemeljene.
- (3) O dejstvih iz prejšnjega odstavka operater trga obvesti odgovorne bilančnih skupin po elektronski pošti oziroma preko informacijskega sistema operaterja trga. Navedena dejstva ter morebitna izvedba drugega bilančnega obračuna ne zadržijo finančne poravnave prvega bilančnega obračuna.
- (4) Drugi bilančni obračun je, v kolikor se izvede, ob svoji izdaji zaključen.
- (5) Drugi bilančni obračun se izvede v naslednjih primerih:
 - v kolikor operater trga v roku petih delovnih dni po izdaji prvega bilančnega obračuna prejme pripombe odgovornega bilančne skupine in so te delno ali v celoti utemeljene;
 - v kolikor operater trga ne glede na pripombe v roku petih delovnih dni po izdaji prvega bilančnega obračuna prejme popravljene oziroma spremenjene podatke s strani elektrooperaterjev;

- če operater trga v roku petih delovnih dni po izdaji prvega bilančnega obračuna ne glede na prejšnji dve alineji ugotovi potrebo po popravku prvega bilančnega obračuna ali
- na podlagi pravnomočne odločitve Agencije za energijo.

(6) Agencija za energijo lahko operaterju trga s pravnomočno odločitvijo naloži, da izvede dodatni bilančni obračun. Tak bilančen obračun šteje za zaključenega ob svoji izdaji.

106. člen

(pripombe na prvi bilančni obračun)

(1) Odgovorni bilančne skupine lahko posredujejo pripombe na prvi bilančni obračun operaterju trga v roku petih delovnih dni po prejemu prvega bilančnega obračuna. Pripombe ne zadržijo finančne poravnave prvega bilančnega obračuna.

(2) Pripombe morajo biti jasne, razumljive in utemeljene ter biti podane pravočasno.

(3) Pripombe morajo vsebovati vse navedbe, ki so potrebne, da lahko operater trga preveri utemeljenost pripomb v zvezi s konkretnim bilančnim obračunom. Odgovorni bilančne skupine mora navesti tudi podatke, listine oziroma druge dokumente ali dejstva, na podlagi katerih je mogoče preveriti utemeljenost pripomb.

107. člen

(postopek pripomb na prvi bilančni obračun)

(1) Odgovorni bilančne skupine pripombe poda operaterju trga preko informacijskega sistema operaterja trga. V kolikor odgovorni bilančne skupine razpolaga s kakršno koli dokumentacijo, na podlagi katere utemeljuje svoje pripombe, to navede in dokumentacijo priloži.

(2) Operater trga lahko obvesti tudi druge odgovorne bilančnih skupin, da so bile prejete pripombe.

(3) V kolikor so bile pripombe prejete po roku, jih operater trga ne obravnava in o tem, da so bile pripombe prejete po roku obvesti odgovornega bilančne skupine.

(4) V kolikor so bile pripombe prejete v roku, operater trga preveri navedbe. Operater trga posreduje elektrooperaterjem in po potrebi drugim osebam obvestilo o prejetih pripombah na prvi obračun najkasneje naslednji delovni dan po poteku roka za posredovanje pripomb. Operater trga po elektronski pošti od elektrooperaterjev ali drugih oseb zahteva, da se v roku treh delovnih dni od pošiljanja obvestila po elektronski pošti s strani operaterja trga opredelijo do navedb oziroma pošljejo popravljene podatke.

(5) Operater trga uporabi obrazložitev in podatke iz prejšnjega odstavka samo za namene opredeljevanja do pripomb na prvi bilančni obračun in jih ni dolžan izročiti članom bilančne sheme.

(6) V kolikor operater trga ugotovi, da so pripombe delno ali v celoti utemeljene, jih upošteva v drugem bilančnem obračunu in o tem obvesti odgovornega bilančne skupine po elektronski pošti oziroma preko informacijskega sistema operaterja trga.

(7) V kolikor operater trga ugotovi, da pripombe niso utemeljene, po elektronski pošti oziroma preko informacijskega sistema operaterja trga obvesti odgovornega bilančne skupine, da pripomb ni upošteval in da niso utemeljene.

(8) Operater trga se do pripomb opredeli najkasneje do skrajnega roka za izvedbo drugega bilančnega obračuna.

108. člen

(letni poračun bilančnega obračuna)

(1) Operater trga vsakemu odgovornemu bilančne skupine posreduje letni poračun bilančnega obračuna za njegovo bilančno skupino za preteklo obračunsko leto v osmih delovnih dneh od prejema vseh podatkov, potrebnih za izračun letnega poračuna bilančnega obračuna, s strani elektrooperaterjev.

(2) Letni poračun bilančnega obračuna se izvaja v dveh korakih, in sicer kot informativni letni poračun bilančnega obračuna in končni letni poračun bilančnega obračuna.

(3) Šteje se, da je odgovorni bilančne skupine prejel letni poračun bilančnega obračuna s trenutkom časovnega žiga pošiljanja elektronske pošte s strani operaterja trga oziroma trenutkom, ko je letni poračun bilančnega obračuna dostopen preko informacijskega sistema operaterja trga.

(4) V letnem poračunu se izračunajo razlike med količinami iz analitičnega postopka, ki so bile uporabljene v bilančnih obračunih in dejanskimi (ali fakturiranimi) količinami posredovanimi po zaključku obračunskega leta, ter druge razlike med količinami izračunanimi v bilančnem obračunu in dejanskimi količinami realiziranega odjema ali proizvodnje.

(5) V letnem poračunu se upoštevajo dejanske izgube distribucijskega sistema, izračuna pa se tudi morebitne razlike med obračunskimi podatki posredovanimi med letom in podatki posredovanimi za namene letnega poračuna za ostala prevzemno-predajna mesta, ki niso bila vključena v analitični postopek.

(6) Letni poračun se izračuna ločeno za vsako bilančno skupino. Pozitivne in negativne razlike se poračunajo po ceni, ki je enaka letnemu povprečju srednje vrednosti cen odstopanj C , C_{neg} in C_{poz} .

(7) Operater trga opravi poračun bilančnega obračuna tudi v primeru pravnomočne odločitve Agencije za energijo, vključno z odločitvijo vezano na zahtevo za odločanje iz prvega odstavka 114. člena). Poračun izdan po tem odstavku šteje za zaključenega ob svoji izdaji.

109. člen

(narava informativnega letnega poročuna bilančnega obračuna)

Informativni letni poročun bilančnega obračuna je letni poročun bilančnega obračuna, ki ga operater trga izračuna na podlagi razpoložljivih podatkov in ob svoji izdaji za nobeno bilančno skupino ni zaključen.

110. člen

(pripombe na informativni letni poročun bilančnega obračuna)

- (1) Odgovorni bilančne skupine lahko posredujejo pripombe na informativni letni poročun bilančnega obračuna pri operaterju trga v roku osmih delovnih dni od prejema.
- (2) Pripombe morajo biti jasne, razumljive in utemeljene ter biti podane pravočasno.
- (3) Pripombe morajo vsebovati vse navedbe, ki so potrebne, da lahko operater trga preveri utemeljenost pripomb v zvezi z letnim poročunom bilančnega obračuna. Odgovorni bilančne skupine mora navesti tudi podatke, listine oziroma druge dokumente ali dejstva, na podlagi katerih je mogoče preveriti utemeljenost pripomb.

111. člen

(postopek pripomb na informativni letni poročun)

- (1) Odgovorni bilančne skupine pripombe poda operaterju trga preko informacijskega sistema operaterja trga. V kolikor odgovorni bilančne skupine razpolaga s kakršno koli dokumentacijo, na podlagi katere utemeljuje svoje pripombe, to navede in takšno dokumentacijo priloži po elektronski pošti.
- (2) Operater trga lahko obvesti tudi druge odgovorne bilančnih skupin, da so bile prejete pripombe.
- (3) V kolikor so bile pripombe prejete po roku, jih operater trga ne obravnava in o tem, da so bile pripombe prejete po roku, obvesti odgovornega bilančne skupine.
- (4) V kolikor so bile pripombe prejete v roku, operater trga preveri navedbe. Operater trga posreduje elektrooperaterjem in po potrebi drugim osebam obvestilo o prejetih pripombah na informativni letni poročun bilančnega obračuna naslednji delovni dan po poteku roka za posredovanje pripomb. Operater trga po elektronski pošti od elektrooperaterjev ali drugih oseb zahteva, da se v roku osmih delovnih dni od pošiljanja obvestila po elektronski pošti s strani operaterja trga opredelijo do navedb oziroma pošljejo popravljene podatke.
- (5) Operater trga uporabi obrazložitev in podatke iz prejšnjega odstavka samo za namene opredeljevanja do pripomb na informativni letni poročun bilančnega obračuna in jih ni dolžan izročiti članom bilančne sheme.
- (6) V kolikor operater trga ugotovi, da so pripombe delno ali v celoti utemeljene, jih upošteva v novem letnem poročunu bilančnega obračuna in o tem obvesti odgovornega bilančne skupine po elektronski pošti oziroma preko informacijskega sistema operaterja trga.

(7) V kolikor operater trga ugotovi, da pripombe niso utemeljene, po elektronski pošti oziroma preko informacijskega sistema operaterja trga obvesti odgovorne bilančne skupine, da pripomb ni upošteval in da niso utemeljene.

(8) Operater trga se do pripomb opredeli najkasneje do skrajnega roka izvedbe končnega letnega poročuna bilančnega obračuna.

112. člen

(zaključenost letnega poročuna bilančnega obračuna)

(1) V primeru, da v predpisanem roku noben od odgovornih bilančnih skupin ne posreduje pripomb na informativni letni poročun bilančnega obračuna oziroma ni drugih utemeljenih razlogov za spremembe, je informativni letni poročun bilančnega obračuna, ki s tem postane končni, zaključen naslednji dan po poteku roka za pripombe. O tem operater trga obvesti odgovorne bilančnih skupin po elektronski pošti oziroma preko informacijskega sistema operaterja trga.

(2) V primeru, da je vsaj en odgovorni bilančne skupine posredoval pravočasne pripombe na informativni letni poročun bilančnega obračuna, ta v primeru, da nobena pripomba ni bila upoštevana, postane zaključen s trenutkom časovnega žiga poslanega obvestila odgovornim bilančne skupine, da pripombe niso utemeljene po elektronski pošti.

(3) V primeru:

- da eden ali več odgovornih bilančnih skupin posreduje pravočasne pripombe na informativni letni poročun in so te delno ali v celoti utemeljene ali
- da je operater trga, preden je letni poročun bilančnega obračuna postal zaključen, prejel popravljene oziroma dopolnjene podatke ali
- da je bila s strani operaterja trga, preden je letni poročun bilančnega obračuna postal zaključen, ugotovljena nepravilnost informativnega letnega poročuna bilančnega obračuna ali
- izdana pravnomočna odločitev Agencije,

operater trga v osmih delovnih dneh pripravi nov letni poročun bilančnega obračuna, ki postane končni s trenutkom časovnega žiga pošiljanja elektronske pošte s strani operaterja trga oziroma trenutkom, ko je nov letni poročun bilančnega obračuna dostopen preko informacijskega sistema operaterja trga.

113. člen

(druge dolžnosti elektrooperaterjev v zvezi s sporočanjem podatkov za bilančni obračun in letni poročun bilančnega obračuna)

(1) Elektrooperaterji so dolžni skupaj s podatki tako operaterju trga kot članom trga, ki jih to zadeva, izrecno sporočiti tudi primere, ko so odjemalci ali proizvajalci, ki bi morali biti v merjeni realizaciji, uvrščeni med nemerjene. Elektrooperaterji morajo sporočiti tudi vzroke za navedeno spremembo.

(2) Operater trga lahko od elektrooperaterjev zahteva in javno objavlja statistiko sprememb v podatkih med prvim in drugim bilančnim obračunom oziroma letnim poračunom bilančnega obračuna ter ločeno po omrežjih oziroma območjih znotraj omrežij. Operater trga lahko javno objavlja tudi datume prejema podatkov za bilančni obračun.

(3) Operater trga lahko od elektrooperaterjev zahteva podrobnejše podatke za kontrolo podatkov bilančnega obračuna, na primer količnikov odjemalcev, ki so uvrščeni med nemerjene odjemalce.

(4) Operater trga po zaključku bilančnega obračuna posreduje sistemskemu operaterju anonimizirane podatke o odstopanjih posameznih bilančnih skupin, ločeno na negativna in pozitivna odstopanja, v časovni resoluciji, ki je enaka obračunskemu intervalu. Podatki se posredujejo z uporabo informacijskega sistema operaterja trga.

114. člen

(zahteva za odločitev v sporu z operaterjem trga)

(1) Zoper prvi bilančni obračun, zoper drugi bilančni obračun ter zoper končni letni poračun bilančnega obračuna ima odgovorni bilančne skupine pravico vložiti zahtevo za odločitev v sporu z operaterjem trga na Agencijo za energijo v roku 15 dni od trenutka, ko posamezni obračun oziroma poračun šteje za zaključenega.

(2) Vložitev zahteve za odločitev v sporu z operaterjem trga ne zadrži izvedbe finančne poravnave. Finančna poravnava se izvede na podlagi prvega bilančnega obračuna, drugega bilančnega obračuna, če je ta izveden, ter končnega letnega poročuna bilančnega obračuna.

(3) Po pravnomočni odločitvi Agencije za energijo se pri naslednji finančni poravnavi izvede tudi poračun, ki sledi pravnomočni odločitvi.

VI. FINANČNA PORAVNAVA BILANČNEGA OBRAČUNA

115. člen

(klirinški agent)

Operater trga kot klirinški agent izvaja obračun finančnih terjatev in obveznosti udeležencev finančne poravnave ter izvrši poravnavo obveznosti in terjatev preko poravnalnega računa v skladu s temi pravili.

116. člen

(predmet finančne poravnave)

Predmet finančne poravnave bilančnega obračuna so vsi bilančni obračuni ter zaključeni letni poročuni bilančnega obračuna. Računi se lahko izdajo ločeno za pozitivna in negativna odstopanja oziroma glede na to, ali je cena odstopanj pozitivna ali negativna.

117. člen
(računi operaterja trga)

- (1) Operater trga ima pri poravnalni banki odprte poravnalni račun, depozitni račun in račun za vodenje presežkov bilančnega obračuna.
- (2) Operater trga lahko za potrebe finančne poravnave bilančnega obračuna odpre drug račun.

118. člen
(depozitni račun)

- (1) Na depozitnem računu se vodijo v denarju vplačana finančna kritja udeležencev finančne poravnave.
- (2) Za vsakega udeleženca finančne poravnave, ki predloži finančna kritja v obliki depozita, operater trga odpre depozitni podračun v okviru glavnega depozitnega računa.
- (3) Sredstva na depozitnem računu so popolnoma ločena od sredstev operaterja trga.
- (4) S sredstvi na depozitnem podračunu lahko na podlagi nepreklicnega pooblastila udeleženca finančne poravnave, da se ta sredstva uporabljajo za namene finančne poravnave, ki izhajajo iz bilančnega obračuna, razpolaga le operater trga kot upravljavec depozitnega računa.
- (5) Operater trga priznava obresti na v denarju plačana kritja v višini obrestne mere, dogovorjene s poravnalno banko. Operater trga o vsaki spremembi načina obrestovanja pisno obvesti vse udeležence finančne poravnave, ki imajo v denarju vplačana finančna kritja.
- (6) Obresti se obračunavajo mesečno in se pripišejo na depozitni podračun ter se najmanj enkrat letno nakažejo na poslovni račun udeleženca finančne poravnave.
- (7) V primeru, da so prihodki od obresti obdavčeni z davkom po odbitku in član bilančne sheme operaterju trga ne posreduje potrjenega zahtevka za zmanjšanje oziroma oprostitev davka od obresti na podlagi določbe o izogibanju dvojnega obdavčevanja dohodka, lahko operater trga nakaže znesek obresti na poslovni račun udeleženca finančne poravnave, z upoštevanjem splošne davčne stopnje, ki velja na dan plačila obresti.
- (8) Obresti se vodijo in obravnavajo ločeno od predloženih finančnih kritij, razen če se operater trga in udeleženec finančne poravnave ne dogovorita drugače.
- (9) V skladu z izvlečkom tarife poravnalne banke, ki je objavljena na spletni strani poravnalne banke, lahko poravnalna banka obračuna nadomestilo za preseganje mejnega zneska mesečnega povprečnega stanja na transakcijskem računu, ki je določen s strani poravnalne banke. V primeru, da poravnalna banka zaračunava to nadomestilo, mora udeleženec finančne poravnave poravnati znesek, ki nastane kot posledica preseženega mejnega zneska. Operater trga udeležencu finančne poravnave izda račun za plačilo nadomestila enkrat mesečno, po prejemu obračuna poravnalne banke.

119. člen
(račun za vodenje presežkov bilančnega obračuna)

- (1) Operater trga vodi poseben račun za vodenje presežkov bilančnega obračuna.

(2) Presežek bilančnega obračuna se uporablja za namene upravljanja s tveganji neizpolnitve finančne poravnave oziroma zamude obveznosti plačil udeležencev finančne poravnave bilančnega obračuna.

(3) Višina sredstev, ki je potrebna za pokrivanje tveganj iz prejšnjega odstavka, je enaka največji neto obveznosti, ki izhaja iz zadnjih 24 zaključenih mesečnih bilančnih obračunov odgovornih bilančnih skupin (z upoštevanim davkom na dodano vrednost).

(4) V primeru, da je konec preteklega leta stanje na računu za vodenje presežkov bilančnega obračuna nižje kot vrednost določena na podlagi tretjega odstavka tega člena, ostanejo vsa zbrana sredstva na računu za vodenje presežkov bilančnega obračuna in se uporabljajo za potrebe pokrivanja tveganj iz drugega odstavka tega člena.

(5) Enkrat letno, po zaključku finančne poravnave letnega poročuna bilančnega obračuna za preteklo leto, operater trga prenese vse zbrane presežke iz preteklih let, ki presegajo višino potrebnih sredstev za namene zavarovanja in kritja tveganj operaterja trga, ki je podrobneje urejena s pravili za delovanje trga z električno energijo, na sistemskega operaterja. Operater trga, za višino izplačanega presežka, sistemskemu operaterju izda dobropis, na podlagi katerega izvede nakazilo presežka.

120. člen

(finančna poravnava bilančnega obračuna)

(1) Finančna poravnava bilančnega obračuna se izvaja na poravnalni dan na podlagi prvega bilančnega obračuna v izbranem obračunskem obdobju oziroma na podlagi drugega bilančnega obračuna, v kolikor se ta izvede.

(2) Določila, ki se nanašajo na finančno poravnavo bilančnega obračuna se smiselno uporabljajo tudi za letni poračun bilančnega obračuna.

(3) Operater trga na podlagi prvega bilančnega obračuna obračunskega obdobja udeležencem finančne poravnave izstavi račune za odstopanja v izbranem obračunskem obdobju. Priloga k računu je prvi bilančni obračun v izbranem obračunskem obdobju za posamezno bilančno skupino.

(4) Operater trga na podlagi drugega bilančnega obračuna obračunskega obdobja udeležencem finančne poravnave izstavi račune za odstopanja v izbranem obračunskem obdobju, ki predstavljajo poračun razlike med prvim in drugim bilančnim obračunom. Računi za drugi bilančni obračun obračunskega obdobja se izstavijo najkasneje do izstavitve računov prvega bilančnega obračuna naslednjega obračunskega obdobja. Priloga k računu je drugi bilančni obračun za izbrano obdobje za posamezno bilančno skupino.

(5) Operater trga lahko medsebojno pobota vzajemne, istovrstne in dospele terjatve in obveznosti iz tretjega in prejšnjega odstavka tega člena.

(6) Poravnalni dan je tri delovne dni od izstavitve računa za odstopanja.

(7) Presežki prihodkov nad odhodki iz bilančnega obračuna se prenesejo na račun za vodenje presežkov bilančnega obračuna.

121. člen
(ugovor na račun)

- (1) Morebitne napake in nepravilnosti iz računa za odstopanja mora udeleženec finančne poravnave pisno sporočiti v roku enega delovnega dne od prejema računa.
- (2) Operater trga poda pisni odgovor na ugovor v roku enega delovnega dne od prejema prijave napake. Odgovor na ugovor je dokončen za namene finančne poravnave.

122. člen
(upravljanje s finančnimi tveganji)

- (1) Operater trga zagotavlja izpolnitev finančnih obveznosti iz naslova finančne poravnave bilančnega obračuna in finančne poravnave izravnave odstopanj elektroenergetskega sistema v obsegu predloženih in unovčljivih kritij ter sredstev na računu za vodenje presežkov bilančnega obračuna.
- (2) Metode in sredstva upravljanja s tveganji, ki jih izvaja operater trga kot klirinški agent, so omejevanje maksimalne likvidnostne izpostavljenosti posameznega udeleženca finančne poravnave do operaterja trga ter predpisovanje obveznih finančnih kritij udeležencem finančne poravnave glede na likvidnostno izpostavljenost.
- (3) Letni poračun bilančnega obračuna se za namene upravljanja s finančnimi tveganji obravnava kot bilančni obračun.

123. člen
(finančna kritja)

- (1) Udeleženec finančne poravnave je dolžan položiti in vzdrževati finančno kritje v višini in obliki, kot jo določi operater trga, kot zavarovanje za izpolnjevanje obveznosti iz naslova bilančnega obračuna.
- (2) Vsa finančna kritja, ki jih daje ali deponira udeleženec finančne poravnave za operaterja trga, kot kritja v skladu s temi pravili, so pravno in dejansko lastnina udeleženca finančne poravnave in so prosta obveznosti za druge namene.
- (3) Predložitev zahtevanih finančnih kritij je pogoj za uvrstitev v bilančno shemo in ohranitev članstva v bilančni shemi.
- (4) Osnovo za izračun finančnih kritij predstavljajo podatki o prevzemno-predajnih mestih, podatki o količinskih vrednostih napovedanih odstopanj, podatki o količinskih in finančnih vrednostih preteklih odstopanj ter drugi podatki o posameznem udeležencu finančne poravnave.
- (5) Udeleženec finančne poravnave mora na zahtevo operaterja trga predložiti osnovno in gibljivo finančno kritje.
- (6) Operater trga lahko od udeležencev finančne poravnave, ki ne izpolnjujejo finančnih obveznosti iz 131. člena zahteva dodatna finančna kritja.

(7) Operater trga je upravičen, da na podlagi utemeljenih razlogov, spremeni višino kritij za največ 100 % oziroma spremeni obliko kritij tako pred uvrstitvijo v bilančno shemo kot tudi med samim delovanjem udeleženca finančne poravnave.

(8) V primeru prenehanja članstva v bilančni shemi se udeležencu finančne poravnave vrne finančna kritja, ko ima poravnane vse svoje finančne obveznosti do Klirinškega agenta, vključno z obveznostmi iz naslova letnega poročuna bilančnega obračuna za leto, v katerem je članu bilančne sheme prenehala veljati bilančna pogodba.

124. člen (osnovno finančno kritje)

(1) Predložitev osnovnega finančnega kritja je pogoj za uvrstitev v bilančno shemo in za ohranitev članstva v bilančni shemi.

(2) Višina osnovnega finančnega kritja je 100.000 EUR in ga udeleženci finančne poravnave lahko predložijo v obliki denarnega depozita ali bančne garancije.

(3) Višina osnovnega finančnega kritja se lahko poveča za 50.000 EUR v primeru, da izpolnjuje enega izmed naslednjih kriterijev:

- a. če ima udeleženec finančne poravnave v svoji bilanci tudi prevzemno predajna mesta oziroma merilne točke,
- b. če v bilančno shemo vstopa podjetje, ki lahko predloži bilanco stanja in izkaz uspeha za obdobje krajše od treh let oziroma
- c. če finančni izkazi poslovanja ob periodičnim pregledu, ne izkazujejo kratkoročne plačilne sposobnosti, trajnejše likvidnosti in dolgoročne plačilne sposobnosti.

(4) Operater trga lahko ob ustrezni utemeljitvi izpostavljenosti določi tudi višjo višino osnovnega kritja.

125. člen (giblivo finančno kritje)

(1) Gibljivo finančno kritje mora udeleženec finančne poravnave predložiti na zahtevo operaterja trga.

(2) Operater trga lahko zahteva, da se giblivo finančne kritje predloži v obliki denarnega depozita na depozitni račun odprt pri poravnalni banki ali v obliki bančne garancije.

(3) Višino gibljivega finančnega kritja operater trga določi na podlagi podatkov o količinskih vrednostih napovedanih odstopanj, podatkov o količinskih in finančnih vrednostih preteklih odstopanj ter drugih podatkov o posameznem udeležencu finančne poravnave.

(4) Če ima udeleženec finančne poravnave svoje finančne obveznosti poravnane in nima tekočih odstopanj, lahko pisno zahteva vrnitev dela predloženih gibljivih finančnih kritij, vendar pa finančna kritja ne smejo biti nižja od omejitve iz 126. člena teh pravil.

(5) Ne glede na določbe 126. in 127. člena teh pravil, lahko operater trga ob ustrezni utemeljitvi izpostavljenosti določi tudi višjo višino gibljivih kritij.

126. člen

(gibljiva finančna kritja udeležencev finančne poravnave s prevzemno predajnimi mesti oziroma merilnimi točkami)

(1) Na podlagi podatkov, dostopnih operaterju trga in podatkov, ki jih je predložil udeleženec finančne poravnave, operater trga oceni največjo možno skupno moč odjemalcev oziroma največjo možno skupno proizvodno moč proizvajalcev, ki imajo bilančno pripadnost udeležencu finančne poravnave.

(2) Začetno mesečno izpostavljenost udeleženca finančne poravnave (v nadaljevanju: I_{UFP}) operater trga izračuna ob uvrstitvi v bilančno shemo na naslednji način:

$$I_{UFP} = 17 \cdot \max(P_{Odj}; P_{Pro}) \cdot \bar{C}$$

kjer je:

\bar{C} povprečna cena odstopanj C v zadnjih 12 mesecih, povečana za vrednost DDV (v obračunskih intervalih, kjer nastopata dve ceni, se za izračun povprečne vrednosti upošteva C_{neg}),

P_{Odj} povprečna odjemna moč odjemalcev v zadnjih 12 mesecih, ki imajo bilančno pripadnost udeležencu finančne poravnave izraženo v MW ter

P_{Pro} povprečna proizvodna moč proizvajalcev v zadnjih 12 mesecih, ki imajo bilančno pripadnost udeležencu finančne poravnave izraženo v MW.

(3) Operater trga je upravičen, da na podlagi utemeljenih razlogov zviša višino I_{UFP} za največ 100 %.

(4) Operater trga lahko na podlagi spremenjenih podatkov oziroma okoliščin, denimo ob spremembi odjemne moči odjemalcev oziroma proizvodne moči proizvajalcev, ki imajo bilančno pripadnost udeležencu finančne poravnave, določi novo višino mesečne izpostavljenosti posameznega udeleženca.

(5) V primeru, da je višina izračunane začetne mesečne izpostavljenosti enaka ali nižja od 10 % že predloženega osnovnega kritja, lahko operater trga udeleženca finančne poravnave ne pozove k predložitvi I_{UFP} .

127. člen

(gibljiva finančna kritja udeležencev finančne poravnave za napovedana odstopanja)

(1) Operater trga dnevno spremlja količinske vrednosti napovedanih odstopanj, na podlagi katerih računa izpostavljenost udeleženca finančne poravnave. Vrednost potrebnih gibljivih finančnih kritij, izračunana na podlagi negativnih napovedanih odstopanj je določena na naslednji način:

$$GFK = 3 \cdot |W_{napov\ odstopanja\ neg}| \cdot \bar{C}$$

GFK..... vrednost potrebnih gibljivih finančnih kritij, na podlagi negativnih napovedanih odstopanj,

$W_{napov\ odstopanja\ neg}$ negativna napovedana odstopanja bilančne skupine v posameznem obračunskem intervalu,

\bar{C} povprečna cena odstopanj C , ki izhaja iz zadnjega znanega obračuna odstopanj, povečana za vrednost davka na dodano vrednost (v obračunskih intervalih, kjer nastopata dve ceni, se za izračun povprečne vrednosti upošteva C_{neg}).

(2) Operater trga lahko pri izračunu izpostavljenosti ponudnika systemske izravnave, ki posega v prevzemno-predajna mesta, ki pripadajo drugemu članu bilančne sheme, izloči količine aktivirane izravnave, ki so bile prijavljene v obliki zaprte pogodbe med ponudnikom systemske izravnave ter dobaviteljem oziroma članom bilančne sheme katera prevzemno-predajna mesta so bila aktivirana. Operater trga pri izračunu upošteva količine pridobljene s strani ponudnika systemske izravnave in systemskega operaterja.

(3) Če vrednost potrebnih gibljivih finančnih kritij presega že predložena gibljiva in osnovna finančna kritja, mora udeleženec finančne poravnave dodatna gibljiva finančna kritja v višini razlike med že predloženimi finančnimi kritji in potrebnimi gibljivimi finančnimi kritji predložiti takoj oziroma najkasneje dva delovna dneva po prejemu pisne zahteve operaterja trga, za kar šteje tudi posredovanje preko informacijskega sistema operaterja trga. Na zahtevo operaterja trga mora udeleženec posredovati potrdilo banke o izvedenem nakazilu.

(4) V primeru, da udeležencu finančne poravnave ni bilo treba predložiti dodatnih finančnih kritij, operater trga količino vsakega nadaljnjega napovedanega odstopanja prišteje predhodnim količinam napovedanih odstopanj in izračuna novo vrednost potrebnih finančnih kritij.

128. člen

(finančna kritja izvajalcev gospodarskih javnih služb)

(1) Operater trga za izvajalce gospodarskih javnih služb določi finančna kritja na podlagi njihovega posebnega statusa v bilančni shemi.

(2) Elektrooperaterji kot izvajalci gospodarskih javnih služb niso zavezani k predložitvi osnovnega finančnega kritja.

(3) Udeleženec finančne poravnave s posebnim statusom, ki ga ustanovi operater trga v okviru izvajanja nalog operaterja trga, ni zavezan k predložitvi finančnih kritij.

129. člen

(bančna garancija)

(1) Upravičenec bančne garancije, ki jo predloži udeleženec finančne poravnave, je operater trga (Borzen, d.o.o.). Bančna garancija mora vsebovati klavzulo »brez ugovora«, »na prvi poziv« ali besede z enakim pomenom. Bančna garancija mora vsebovati brezpogojno in nepreklicno obveznost banke, da na prvo zahtevo upravičenca zagotovi plačilo zneska,

določenega v bančni garanciji. Bančna garancija mora vsebovati tudi klavzulo, da je možna delna unovčitev bančne garancije.

(2) Udeleženec finančne poravnave mora pred predložitvijo bančne garancije obvestiti operaterja trga o namenu predložitve bančne garancije ter pridobiti pisno potrditev, da je bančna garancija določene banke sprejemljiva za operaterja trga.

(3) Operater trga si pridržuje pravico odklonitve bančne garancije banke, ki ni razvrščena po sistemu za ocenjevanje pri uglednem mednarodnem ocenjevalnem podjetju. Sprejem ali zavrnitev bančne garancije je diskrecijska pravica operaterja trga.

(4) Operater trga bančno garancijo lahko unovči v primeru, ko udeleženec finančne poravnave ne poravna svojih obveznosti v dogovorjenem roku.

(5) Vse stroške nastale v postopku izdaje in unovčitve bančne garancije nosi udeleženec finančne poravnave, katerega bančna garancija je bila unovčena.

(6) Udeleženec finančne poravnave mora operaterju trga predložiti novo garancijo vsaj dva meseca pred potekom trenutno veljavne bančne garancije oziroma namesto bančne garancije predloži denarni depozit.

130. člen (denarni depozit)

(1) Denarni depoziti, ki jih predložijo udeleženci finančne poravnave kot finančno kritje, se vodijo na depozitnem računu in so ločeni od sredstev operaterja trga.

(2) Udeleženec finančne poravnave ob predložitvi denarnega depozita podpiše nepreklicno pooblastilo, s katerim operaterja trga pooblašča za razpolaganje s sredstvi na depozitnem računu.

131. člen (neizpolnjevanje obveznosti)

(1) Za neizpolnjevanje finančnih obveznosti štejejo zlasti naslednji dogodki ali okoliščine:

- če udeleženec finančne poravnave ne izpolni ali ne zadosti eni od svojih obveznosti, da poravna zapadlo obveznost;
- če udeleženec finančne poravnave ne predloži zahtevanih finančnih kritij v določenih rokih ali
- če udeleženec finančne poravnave ne plačuje svojih zapadlih dolgov, prizna nesposobnost plačevanja svojih dolgov ali postane dejansko nezmožen plačevanja. Enako velja, če je zoper njega uveden postopek prisilne poravnave, stečaja ali likvidacije, z izjemo tistih primerov, ko je cilj likvidacije reorganizacija ali pripojitev oziroma spojitev člana tretji osebi, katerih pogoje združitve je operater trga predhodno pisno odobril.

(2) V primeru, da udeleženec finančne poravnave ne poravna svojih finančnih obveznosti, operater trga poseže v predložena finančna kritja.

(3) V primeru, da operater trga iz sredstev finančnih kritij izpolni obveznosti udeleženca finančne poravnave, je ta dolžan na prvi poziv vplačati oziroma predložiti dodatna finančna kritja v znesku, kot ga določi operater trga.

(4) Udeleženec finančne poravnave je dolžan povrniti operaterju trga vse stroške in izdatke, ki jih je imel v zvezi z ukrepi ob neizpolnjevanju finančnih obveznosti.

(5) V zvezi z neizpolnjevanjem finančnih obveznosti lahko operater trga sodeluje s tretjimi osebami.

132. člen (obračun zamudnih obresti)

Če udeleženec finančne poravnave ne izpolnjuje denarnih obveznosti pravočasno, ima operater trga pravico obračunati zamudne obresti, določene z zakonom. Obresti se zaračunavajo od datuma, ko plačilo zapade, do datuma, ko je dolg dejansko poravnan.

133. člen (tržni nered, nezmožnost delovanja in višja sila)

(1) Operater trga in udeleženec finančne poravnave nista odgovorna za neizpolnitev dela ali celote svojih obveznosti iz bilančnega obračuna, če je vzrok v delovanju civilnih ali vojaških oblasti, ognja, poplave, delovnih sporov, nedelovanja računalniških ali podatkovnih sistemov, dobave energije, embargu in drugih upravičenih razlogih.

(2) Če se pripeti katera od zgoraj navedenih okoliščin, lahko operater trga oziroma udeleženec finančne poravnave bilančnega obračuna za izvedene storitve izstavi račun za nazaj, oziroma stori vse, kar je potrebno ali ustrezno za doseg istega cilja.

VII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

134. člen (prehodno obdobje za delitev presežka bilančnega obračuna iz let 2020, 2021 in 2022)

(1) Delitev presežka bilančnega obračuna za leto 2022 izvede Agencija za energijo na enak način kot za leto 2021.

(2) Zadržana sredstva presežkov let 2020, 2021 in 2022, ki presegajo sredstva za namene upravljanja s tveganji neizpolnitve finančne poravnave, skladno z razdelitvijo Agencije za energijo, operater trga razdeli med udeležence finančne poravnave največ do višine zadržanih sredstev presežka teh let.

(3) Pri določitvi višine sredstev, ki se deli med udeležence finančne poravnave, se upošteva tudi morebitna uporaba sredstev presežka bilančnega obračuna za poravnavo zapadlih neplačanih obveznosti iz bilančnega obračuna udeležencev finančne poravnave ali za uporabo pri izračunu bilančnega obračuna za pokrivanje obveznosti stroškov izravnave systemskega operaterja skladno z drugim odstavkom 95. člena teh pravil.

(4) Delitev presežka preteklih let se izvede enkrat letno, po določitvi višine sredstev za namene upravljanja s tveganji neizpolnitve finančne poravnave, pri čemer se prenos na sistemskega operaterja skladno s petim odstavkom 119. člena teh pravil začne izvajati šele, ko so poravnane obveznosti po tem členu.

(5) Operater trga za znesek izplačila presežka bilančnega obračuna udeležencu bilančnega obračuna izdal dobropis, na podlagi katerega se izvede tudi nakazilo.

135. člen

(prehodno obdobje za povišanje osnovnih kritij)

Članom bilančne sheme, ki so na dan uveljavitve teh pravil člani bilančne sheme, se višina osnovnega finančnega kritija poveča na 100.000 EUR oziroma 150.000 EUR skladno s 124. členom najkasneje do 1. januarja 2024.

136. člen

(prenehanje veljavnosti)

Z dnem začetka veljavnosti teh pravil prenehajo veljati Pravila za delovanje trga z elektriko (Uradni list RS, št. [74/18](#), [62/19](#), [159/21 – popr.](#) in [69/22](#)), ki pa se uporabljajo do 31. decembra 2022 oziroma za bilančni obračun in poračun do dokončne izvedbe bilančnih obračunov za obračunske mesece do vključno meseca decembra 2022 in za letni poračun bilančnega obračuna za leto 2022.

137. člen

(začetek veljavnosti in uporabe)

Ta pravila začnejo veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začnejo s 1. 1. 2023.

Št.

Ljubljana, dne

EVA

mag. Borut Rajer
direktor